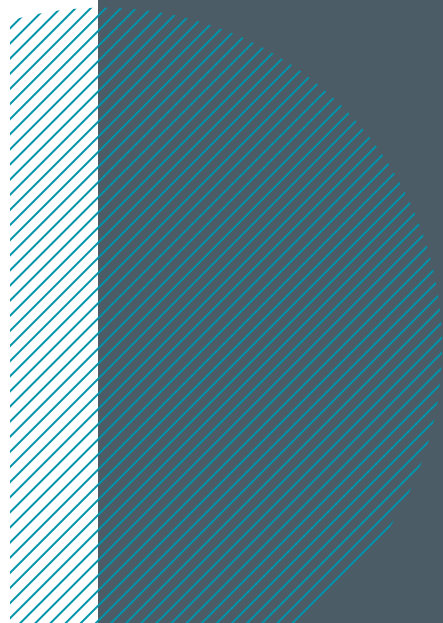

Jurisprudentie

Jaarverslag 2021

Inleiding

Het doel van jurisprudentie is om rechterlijke uitspraken systematisch te bundelen. Dit is belangrijk, want uitspraken van rechters, dus ook van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, zijn een rechtsbron. De jurisprudentie vormt een richtsnoer voor latere uitspraken, rechters kunnen teruggrijpen op vorige beslissingen.

In 2021 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak ook weer uitspraken gedaan die een belangrijke bijdrage leveren aan de jurisprudentie. Het jurisprudentieoverzicht 2021 bevat samenvattingen van deze recente uitspraken van de Omgevingskamer, de Vreemdelingenkamer en de Algemene kamer. Per kamer zijn de samenvattingen van de uitspraken gerangschikt naar onderwerp.

Van alle uitspraken die in dit jurisprudentieoverzicht staan vermeld, is de volledige tekst gepubliceerd op de website van de Raad van State (www.raadvanstate.nl). Dit jurisprudentieoverzicht is gepubliceerd bij het jaarverslag van de Raad van State over 2021. Het jaarverslag vindt u op www.raadvanstate.nl/jaarverslag2021.

Inhoud

Omgevingskamer

Belanghebbende	5
Besluit	6
Bestemmingsplan	7
Exceptieve toetsing	11
Handhaving	12
Milieueffectrapportage	14
Natuurbescherming	15
Omgevingsvergunning	20
Rechtsmiddelen	23
Redelijke termijn	24
Relativiteitsvereiste	25
Vorbereidingsprocedure	26

Vreemdelingenkamer

Algemeen bestuursrecht	44
Asiel	46
Bewaring	49
Boete	51
Corona	52
Dublin	54
Medische zorg	55
Nareis	56
Nederlandschap	59
Recht van de Europese Unie	61
Regulier	65
Statushouders	67

Algemene kamer

Bekostiging scholen	30
Belanghebbende	31
CBR	32
Inbeslagname	33
Rechtsbijstand	34
Schadevergoeding	35
Sluiting van een pand	38
Wegenverkeerswet 1994	40
Wet openbaarheid van bestuur	41

Omgevingskamer

Belanghebbende

Uitspraak van 13 januari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:37](#)

(Staatssecretaris van Defensie niet aangemerkt als belanghebbende bij beschikking ernst en spoed krachtens de Wet bodembescherming voor een locatie op de voormalige vliegbasis Soesterberg, die in het verleden werd gebruikt door Defensie; geen vereenzelviging van de belangen van de Staat en die van de staatssecretaris)

Samenvatting

Besluit tot het nemen van een zogenoemde beschikking ernst en spoed krachtens de Wet bodembescherming voor een locatie op de voormalige vliegbasis Soesterberg, die sinds 2009 in eigendom is van de provincie Utrecht en voordien door Defensie werd gebruikt. Zoals de Afdeling heeft overwogen in onder meer de uitspraak van 15 juli 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:2230](#), is een belang aan een bestuursorgaan toevertrouwd als een wettelijk voorschrift aan dit bestuursorgaan een bevoegdheid tot behartiging van dit belang toekent. De staatssecretaris van Defensie heeft het beroep uitsluitend namens zichzelf ingesteld. De staatssecretaris heeft echter geen belang dat rechtstreeks bij het besluit is betrokken. Gedeputeerde staten hebben toegelicht ervoor te hebben gekozen in het besluit niet aan te wijzen wie voor de sanering verantwoordelijk is, dat op grond van artikel 43 van de Wet bodembescherming later een saneringsbevel kan worden opgelegd en dat de geadresseerde van een dergelijk bevel in dat geval niet de staatssecretaris, maar de Staat zou zijn. Voor zover er een financieel belang aanwezig is op basis van de gesloten koopovereenkomst, is door de staatssecretaris toegelicht dat deze kosten voor rekening van de Staat zullen komen. Het belang van de staatssecretaris wordt onder deze omstandigheden in zoverre niet rechtstreeks geraakt door het besluit. Niet is gebleken dat de staatssecretaris anderszins een belang heeft dat rechtstreeks bij dit besluit is betrokken. Voor zover de staatssecretaris stelt dat de Staat en de Staatssecretaris van Defensie in deze procedure moeten worden vereenzelvigd, overweegt

de Afdeling dat hiervan alleen sprake is wanneer vaststaat dat de belangen van de één identiek zijn aan de belangen van de ander en daarover voor andere betrokkenen geen enkele onduidelijkheid of onzekerheid kan hebben bestaan. Er is echter geen aanleiding voor het oordeel dat de staatssecretaris en de Staat in dit geval identieke belangen hebben. De staatssecretaris is geen belanghebbende bij het besluit.

Uitspraak van 13 oktober 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2282](#)

(Enige leverancier van product granuliet aangemerkt als partij in geschil tussen overheden over het storten van granuliet in uiterwaarden langs de Maas)

Samenvatting

Besluit tot afwijzing van een verzoek van de gemeente West Maas en Waal om handhavend op te treden vanwege vermoedelijke overtreding van onder meer het Besluit bodemkwaliteit door het storten van granuliet in de uiterwaarden langs de Maas. De enige leverancier van het granuliet heeft vanuit die positie belang bij het besluit over het handhavingsverzoek. Inherent aan dat besluit is immers dat het bestuursorgaan een, door de bestuursrechter toetsbaar, oordeel geeft over de aard en de eigenschappen van het product. Hierdoor bestaat er een reële mogelijkheid dat zij in haar eigendomsbelangen wordt geraakt. Voorts is aannemelijk dat zij, mede gelet op de publicitaire aandacht voor het besluit over het handhavingsverzoek, wordt geraakt in haar eer en goede naam. De leverancier heeft dus een zelfstandig, eigen belang dat rechtstreeks is betrokken bij het besluit. Gelet hierop heeft de Afdeling aanleiding gezien om haar op voet van artikel 8:26 van de Awb als partij toe te laten.

Besluit

Uitspraak van 31 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:667](#)

(De beslissing op het verzoek om wijziging van de tenaamstelling van een op grond van de Wet natuurbescherming verleende natuurvergunning is een besluit in de zin van de Awb; (financiële) belangen van de oorspronkelijke houdster van de vergunning stonden niet in de weg aan wijziging van de tenaamstelling)

Samenvatting

Gedeputeerde staten van Gelderland hebben de tenaamstelling van een natuurvergunning gewijzigd. In de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wet natuurbescherming (Wnb) is geen regeling opgenomen over de overgang van een natuurvergunning op een andere natuurlijke of rechtspersoon. Dit betekent niet dat een natuurvergunning niet kan overgaan op een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon. De aard van een op grond van de Wnb verleende natuurvergunning – die in de regel zaaksgebonden is – verzet zich er niet tegen dat een belanghebbende bij het bestuursorgaan dat bevoegd is de vergunning te verlenen een verzoek kan doen om wijziging van de tenaamstelling. De bevoegdheid om de tenaamstelling te wijzigen ligt besloten in de bevoegdheid tot vergunningverlening. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval kan het bestuursorgaan medewerking verlenen aan het verzoek en langs die weg een overgang van de natuurvergunning bewerkstelligen. De beslissing op het verzoek om wijziging van de tenaamstelling van een natuurvergunning is een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Awb. Het besluit bewerkstelligt dat de aan de vergunning verbonden rechten en plichten overgaan op een andere vergunninghouder. Degene op wiens naam de natuurvergunning wordt gesteld wordt daardoor gerechtigd van die vergunning gebruik te maken. Een besluit tot wijziging van de tenaamstelling van een natuurvergunning heeft betrekking op de vraag wie gerechtigd is van deze vergunning gebruik te maken. Het besluit heeft tot gevolg dat een andere natuurlijke of rechtspersoon de houder

van een eerder verleende natuurvergunning wordt. In dit geval is het verzoek en het besluit tot wijziging van de tenaamstelling gedaan en genomen nadat de begunstigde eigenaar was geworden van de pluimveehouderij waarop de vergunning betrekking heeft. Appellante kon op dat moment geen gebruik meer maken van de vergunning. Haar (financiële) belangen stonden daarom niet in de weg aan de wijziging van de tenaamstelling.

Uitspraak van 17 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:582](#)

(E-mail van milieudienst met mededeling dat een voorgenomen vuurwerkshow geen doorgang kan vinden wegens extreme droogte is een bestuurlijk rechtsoordeel, dat in dit geval met een besluit wordt gelijk gesteld)

Samenvatting

E-mail van Friese milieudienst waarin aan betrokkene is meegedeeld dat een vuurwerkshow geen doorgang kan vinden wegens het risico op brandgevaar door extreme droogte. Niet is geschil is dat in een geval als dit alleen door het uitlokken van een (preventief) handhavingsbesluit de vraag of sprake is van extreme droogte bij de bestuursrechter aan de orde kan worden gesteld. Dat is in dit geval onevenredig bezwarend. De discussie over de vraag of sprake is van extreme droogte zal zich vaak pas voordoen kort voor de dag waarop het vuurwerk tot ontbranding wordt gebracht, omdat dit afhankelijk is van het weer ter plaatse. De Afdeling acht het aannemelijk dat het probleem van het verkrijgen van duidelijkheid over de vraag of sprake is van extreme droogte zich met name voordoet in gevallen waarin daarover kort voor de geplande dag een reëel verschil van mening bestaat tussen het bevoegd gezag en degene die het vuurwerk tot ontbranding wil brengen. De vuurwerkshow zal in dat geval binnen zo'n korte termijn plaatsvinden dat er geen tijd meer is om een besluit tot handhaving uit te lokken, dat besluit af te wachten en vervolgens eventueel een voorlopige voorziening te vragen bij de

Bestemmingsplan

bestuursrechter. In dit geval betrof die termijn slechts twee dagen. Onder deze omstandigheden wordt de e-mail gelijkgesteld met een besluit in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb.

Uitspraak van 9 juni 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1214](#)

(Akte van Redemptie uit 1576, gesloten door vertegenwoordigers van het Hof van Holland en de Magistraat van Den Haag enerzijds en de Stadhouder en de Staten van Holland anderzijds, vormt geen evidente privaatrechtelijke belemmering die aan vaststelling van Haags bestemmingsplan in de weg staat)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling bestemmingsplan “Koe-kamp, Malieveld, Haagse Bos” van de raad van de gemeente Den Haag. De Akte van Redemptie, gesloten door vertegenwoordigers van het Hof van Holland en de Magistraat van Den Haag enerzijds en de Stadhouder en de Staten van Holland anderzijds, is in 1576 openbaar gemaakt bij ordonantie. Zoals prof. Koops in deze procedure heeft toegelicht, is deze wijze van openbaarmaking niet bepalend voor het karakter daarvan als publiekrechtelijke of privaatrechtelijke regeling, omdat hierin in 1576 geen onderscheid werd gemaakt. Bij de Akte van Redemptie gaat het om een document waarin wederzijdse verplichtingen tussen betrokken partijen zijn neergelegd. De Afdeling ziet geen aanknopingspunt om aan te nemen dat hierin ook een algemeen verbindende regeling besloten ligt, waaraan de raad bij het vaststellen van een bestemmingsplan is gebonden. De enkele omstandigheid dat aan de Stadhouder en de Staten van Holland destijds de bevoegdheid toekwam om dergelijke algemeen verbindende regelingen vast te stellen, is daarvoor onvoldoende. Voor zover verder zou moeten worden aangenomen dat niet het Hof van Holland zelf, maar de suppoosten van het Hof van Holland partij waren, volgt daaruit evenmin dat moet worden uitgegaan van een regeling die onderdanen in het algemeen betrof. Voor het oordeel dat een privaatrechtelijke belemmering aan de vaststelling van een bestemmingsplan in de weg staat, bestaat alleen aanleiding wanneer deze een evident karakter heeft. De planregeling voorziet in de kap van enkele bomen met het oog op een herinrichting van het groene

gebied. Hetgeen in beroep is aangevoerd tegen de uitleg die de raad aan het kapverbod in de Akte van Redemptie heeft gegeven, is onvoldoende voor het oordeel dat die uitleg evident onjuist is en dat uit de Akte van Redemptie evident volgt dat de kap van bomen ter uitvoering van de planregeling niet is toegestaan. De raad heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat er geen zo duidelijke privaatrechtelijke belemmering is dat verwezenlijking van het plan niet mogelijk is.

Uitspraak van 18 augustus 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1845](#)

(1. Open normen in bouwregels in bestemmingsplan met verbrede reikwijdte niet in strijd met de rechtszekerheid geoordeeld; 2. Planregeling met meldingsplicht is wel in strijd met de rechtszekerheid)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling bestemmingsplan "Omgevingsplan Buitengebied Borsele 2018". Het plan is een zogenoemd bestemmingsplan met verbrede reikwijdte als bedoeld in artikel 7c van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet, een experimenteel plan waarin vooruit wordt gelopen op de ruimere en flexibelere mogelijkheden van de Omgevingswet.

1. Het gebruik van open normen in de bouwregels van zo'n plan is op zichzelf niet in strijd met de rechtszekerheid. Deze plansystematiek brengt mee dat op het moment van beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning wordt beoordeeld of de bouwactiviteit met de planregels, waarin open normen zijn opgenomen, in strijd is. Naar aanleiding van een beroep tegen die omgevingsvergunning of de weigering daarvan kan de bestuursrechter deze beoordeling toetsen. Daarvoor is wel van belang dat een planregeling voldoende inzicht verschaft in de te verrichten toetsing van de betrokken bouwactiviteit aan de in de bouwregels opgenomen open norm. Voor het met een indicatieve aanduiding aangegeven agrarische of agrarisch verwante bedrijf van appellant is uitgewerkt

op welke gronden bebouwing is toegestaan. Op het betrokken perceel mag binnen het op de verbeelding opgenomen suggestievlak voor bebouwing worden gebouwd. Er is geen aanleiding om te oordelen dat de planregel hierover in strijd is met de rechtszekerheid. Daarnaast bestaat de alternatieve mogelijkheid om buiten het suggestievlak te bouwen, als voldaan wordt aan nadere voorwaarden. Weliswaar laat een aantal van deze voorwaarden het bevoegd gezag enige ruimte bij de beoordeling van een aanvraag, maar wanneer alle voorwaarden in samenhang worden gezien, is naar het oordeel van de Afdeling voldoende inzicht verschaft in de wijze van toetsing van een bouwactiviteit aan de bouwregels. Datzelfde geldt voor een regeling voor kleinschalige bouwwerken ten behoeve van schuilgelegenheden of stallen voor het hobbymatig houden van vee of paarden.

2. Op grond van de planregels moet de vestiging van een kleinschalige agrarisch aanverwante functie in de bestaande bebouwing, de vestiging van een kleinschalig kampeerterrein of het gebruik van een terrein voor kleinschalig kamperen voor de tijdelijke huisvesting van tijdelijke werknemers voorafgegaan worden door een melding aan het college van burgemeester en wethouders. Daarbij moet voldaan worden aan de voorwaarden, ook beoordelingsregels genoemd, die zijn vermeld in de planregels. De melding moet worden gedaan voor aanvang van de realisatie van de voorgenomen verandering met daarbij onder meer een onderbouwing dat aan de voorwaarden wordt voldaan. Naar het oordeel van de Afdeling is het niet verenigbaar met het karakter van het instrument van een meldingsplicht om de toelaatbaarheid van de activiteit afhankelijk te stellen van beoordelingsregels als opgenomen in de planregels. Inherent aan een melding is immers dat er geen nader afwegingsmoment volgt. Daarmee hangt samen dat onduidelijk is wat het rechtsgevolg is als de melding een onderbouwing bevat die volgens het college niet toereikend is. Deze planregeling is daarom in strijd met de rechtszekerheid.

Uitspraak van 27 oktober 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2388](#)

(Een open norm in de zin van artikel 7c, zesde lid, Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet moet in de planregels voldoende concreet en objectief zijn begrensd; of dit het geval is hangt af van de omstandigheden van het geval)

Samenvatting

Nieuw besluit tot vaststelling bestemmingsplan naar aanleiding van de tussenuitspraak van 19 augustus 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:2004](#). Indien een gemeenteraad bij de vaststelling van een bestemmingsplan gebruik maakt van de in artikel 3.1.2, tweede lid, aanhef en onder a, Besluit ruimtelijke ordening of artikel 7c, zesde lid, van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (Besluit uitvoering Chw) bedoelde bevoegdheid om regels te stellen met een open norm, waarvan de uitleg bij de uitoefening van een bij die regels aan te geven bevoegdheid afhankelijk wordt gesteld van beleidsregels, moet de raad die open norm in de planregels voldoende concreet en objectief begrenzen. De rechtszekerheid van (toekomstige) eigenaren en gebruikers van gronden in het (betrokken deel van het) plangebied en de eigenaren en gebruikers van de omgeving ervan brengt dat met zich. Bovendien is van belang dat, wil de rechter in het licht van de in een beroepsprocedure tegen het vaststellingsbesluit aangevoerde beroepsgronden kunnen beoordelen of het plan strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening en – bij een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte – de doelstellingen als opgenomen in artikel 7c, eerste lid, onder a en b, van het Besluit uitvoering Chw, getuigt van een zorgvuldige en evenwichtige afweging van belangen en ook overigens niet in strijd is met het recht, de verbeelding en de planregels zelf voldoende inzicht moeten bieden in de bouw- en gebruiksmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Er bestaan relevante verschillen tussen een besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan en een besluit tot vaststelling van een beleidsregel. Deze verschillen zijn onder meer gelegen in de voorbereiding

van deze besluiten en het al dan niet bestaan van de mogelijkheid om daartegen rechtstreeks rechtsmiddelen aan te wenden. Immers, op de voorbereiding van een bestemmingsplan is afdeling 3.4 van de Awb van toepassing, terwijl tegen een beleidsregel alleen indirect kan worden opgekomen in het kader van, bijvoorbeeld, tegen een omgevingsvergunning aan te wenden rechtsmiddelen. Voorts is aan een beleidsregel inherent dat daarvan op grond van artikel 4:84 van de Awb kan worden afgeweken. De beantwoording van de vraag of een in de planregels opgenomen open norm voldoende concreet en objectief begrensd is, hangt af van de omstandigheden van het geval. Hierbij kan onder meer belang worden gehecht aan 1) de aard en omvang van de bouw- en gebruiksmogelijkheden, waarop de open norm, en in samenhang daarmee de beleidsregel, zien, 2) het anderszins in de planregels genormeerd zijn van de bouw- en gebruiksmogelijkheden, waarop de figuur van de open norm, die in een beleidsregel wordt uitgelegd, ziet, en de relatie tussen die andere normering en de betrokken open norm, 3) de aanleiding voor het werken met een dergelijke figuur, en 4) de aard en omvang van het plangebied of het betrokken deel daarvan, waarop die figuur ziet. Daarbij is ook van betekenis op welk facet van een goede ruimtelijke ordening de open norm betrekking heeft en wat de aard en omvang van de effecten ervan voor de omgeving zijn. In de desbetreffende planregels zijn open normen als ‘passende maatvoeringsnormen’ en ‘voldoende stedenbouwkundige kwaliteit’ opgenomen. Dergelijke normen bieden onvoldoende duidelijkheid over de daarmee toegestane bouw- en gebruiksmogelijkheden. Ter illustratie van een open norm die wel voldoende objectief en concreet is begrensd, wijst de Afdeling op de in de planregels opgenomen open norm van een ‘evenwichtige verdeling van de beschikbare winkelvloeroppervlakte’, ter invulling waarvan in de planregels bepalingen zijn opgenomen waarbij een begrenzing van het beschikbare winkelvloeroppervlak en de in het plangebied toegestane (sub)branches is bepaald.

De in het plan opgenomen open normen, in combinatie met de in de beleidsregel opgenomen nadere uitwerking daarvan, vormen het toetsingskader voor de beoordeling van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor onder meer de activiteit bouwen. Het limitatief-imperatief stelsel voor de beoordeling van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit, als opgenomen in artikel 2.10, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, brengt met zich dat die nadere uitwerking bepalend is voor de beantwoording van de vraag of het bestemmingsplan zich al dan niet tegen het verlenen van de aangevraagde vergunning verzet, tenzij – omdat het om een beleidsregel gaat – in lijn met artikel 4:84 van de Awb de uitkomst van die toetsing voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de daarmee te dienen doelen. Dat het om zo'n strikt toetsingskader gaat, moet dan ook tot uitdrukking worden gebracht in de formulering van de planregeling. De passage dat de beleidsregel bij de beoordeling van de vergunningaanvraag "moet worden betrokken" is te vrijblijvend.

Uitspraak van 26 mei 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1089](#)

(Vernietiging besluit tot vaststelling paraplu-bestemmingsplan voor zover het gaat om gronden waar een beheersverordening geldt)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling "Paraplubestemmingsplan Wonen" door de raad van de gemeente Altena. De raad heeft het parapluplan bedoeld als een bundel besluiten tot wijziging van (de regels van) de diverse in de gemeente geldende bestemmingsplannen en beheersverordeningen. De raad heeft het parapluplan uitdrukkelijk vastgesteld als een bestemmingsplan op grond van artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening. Zoals de Afdeling heeft overwogen in de uitspraak van 28 oktober 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:2519](#), kan een paraplu-bestemmingsplan dat is vastgesteld op grond van artikel 3.1 niet een beheersverordening wijzigen of aanvullen op de wijze die de raad in dit geval heeft bedoeld. Een beheersverordening is immers een besluit op een andere grondslag, namelijk op grond van artikel 3.38 van de Wet ruimtelijke ordening. Een wijziging van een beheersverordening door er extra voorschriften aan toe te voegen, kan alleen plaatsvinden bij een besluit op diezelfde wettelijke grondslag. Dat een besluit tot vaststelling van een paraplu-bestemmingsplan een beheersverordening niet kan wijzigen of aanvullen, volgt ook uit het wettelijk stelsel. Op grond van artikel 3.39 van de Wet ruimtelijke ordening kan niet in hetzelfde gebied tegelijkertijd een planologische regeling gelden op grond van artikel 3.1 (een bestemmingsplan) en op grond van artikel 3.38 (een beheersverordening).

Exceptieve toetsing

Uitspraak van 17 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:590](#)

(Exceptieve toetsing van normen uit – als algemeen verbindend voorschrift aan te merken – gemeentelijke nota bodembeheer, waartegen beroep heeft open gestaan. College van burgemeester en wethouders heeft normen voor bodemvreemd materiaal en asbest uit die nota terecht buiten toepassing gelaten wegens strijd met artikel 44 Besluit bodemkwaliteit)

Samenvatting

Handhavingsgeschil over de vraag of een aangebrachte laag grond in strijd met het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) bodemvreemd materiaal (glas en puin) en asbestverdacht materiaal bevat. Artikel 44 van het Bbk biedt alleen de mogelijkheid om lokale maximale waarden vast te stellen voor de bodem, waarop of waarin grond of baggerspecie wordt toegepast. Er is geen grondslag om in aanvulling op het vaststellen van lokale maximale waarden andere normen te stellen. Een tegen de nota bodembeheer – die normen bevat die zijn te kwalificeren als algemeen verbindende voorschriften – openstaande beroepsmogelijkheid is niet benut. Hieruit volgt echter niet dat het college van burgemeester en wethouders niet meer bevoegd was om te beoordelen of de normen voor bodemvreemd materiaal en asbest in de nota bodembeheer verbindend zijn te achten, dan wel buiten toepassing moeten worden gelaten. Een in de nota bodembeheer opgenomen beoordelingscriterium en onderzoekverplichting kunnen niet aan een op grond van artikel 44 vast te stellen lokale maximale waarde worden verbonden. Voorts is ook de norm voor asbest ten onrechte in de nota bodembeheer opgenomen. Het opgenomen criterium dat de toe te passen grond moet zijn ontdaan van visueel waarneembaar asbest kan niet op grond van artikel 44 worden gesteld. Het college van burgemeester en wethouders heeft de normen voor bodemvreemd materiaal en asbest in de nota bodembeheer terecht buiten toepassing gelaten.

Uitspraak van 21 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1598](#)

(Geen aanleiding gewijzigde emissiefactoren voor combiluchtwassers in de Regeling geurhinder en veehouderij onverbindend te achten of in dit geval buiten toepassing te laten)

Samenvatting

Besluit waarbij een omgevingsvergunning is geweigerd voor het veranderen en uitbreiden van een varkenshouderij. De emissiefactoren voor combiluchtwassers in de Regeling geurhinder en veehouderij zijn op 20 juli 2018 gewijzigd, omdat is geconstateerd dat deze luchtwassers in de praktijk niet het geurverwijderingsrendement haalden waar eerder van werd uitgegaan. De Afdeling ziet geen aanleiding voor het oordeel dat de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat in afwachting van de uitkomsten van nader onderzoek niet in redelijkheid bij de geurreductiepercentages van enkelvoudige luchtwassystemen heeft kunnen aansluiten. Er is geen aanleiding om de gewijzigde Regeling onverbindend te achten of in dit geval buiten toepassing te laten.

Handhaving

Uitspraak van 20 januari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:106](#)

(Ontoereikende motivering waarom ondanks de coronacrisis niet tot handhaving kon worden overgegaan tegen permanente bewoning op een recreatieterrein)

Samenvatting

Besluit waarbij het college van burgemeester en wethouders heeft geweigerd handhavend op te treden tegen permanente bewoning op een recreatieterrein. Hoewel de coronacrisis beperkingen met zich kan brengen voor de handhaving in gevallen als deze heeft het college onvoldoende gemotiveerd waarom het in dit geval onvermijdelijk was dat van handhaving zou worden afgezien in de gevallen waarover het college, naar aanleiding van de uitspraak van 15 januari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:117](#), een besluit moest nemen. Het college heeft uiteengezet dat het op het moment van het besluit van 6 maart 2020 al het nodige onderzoek gedaan, maar dat het naar eigen zeggen als gevolg van de coronacrisis tegen de op het park gevestigde bewoners nog niet tot handhaving kon overgaan. Het college heeft echter onvoldoende gemotiveerd waarom dat niet kon, al dan niet voor een deel van de bewoners. Het college heeft wel gesteld dat er beperkingen in de communicatie met betrokken bewoners zijn, maar daaruit kan niet worden afgeleid dat geen enkel overleg redelijkerwijs mogelijk is. Verder blijkt niet dat het college in het kader van het handhavingsinstrumentarium mogelijkheden heeft bekeken om rekening te houden met persoonlijke omstandigheden in de coronacrisis, door bijvoorbeeld een lange begunstigingstermijn te hanteren. Daar komt bij dat het college niet had mogen volstaan met de motivering dat op dit moment niet zal worden overgegaan tot handhaving. Het college had zijn beslissing om niet tot handhaving over te gaan op zijn minst aan een termijn moeten verbinden, om vervolgens later te kunnen bezien hoe verder zou moeten worden besloten. Het college wordt opgedragen om binnen 10 weken een nieuw

besluit te nemen. Het college zal per illegale bewoner moeten bezien of sprake is van bijzondere omstandigheden op grond waarvan van handhavend optreden moet worden afgezien. Voor zover geen sprake is van dergelijke (individuele) bijzondere omstandigheden zal het college vervolgens per geval en rekening houdend met een eerder gedane toezegging moeten bezien welke betekenis de coronacrisis en de noodzaak van maatwerk hebben voor het te nemen besluit tot handhaving. Daarbij zou voor het college onder omstandigheden het gunnen van een langere, op maat toegesneden begunstigingstermijn een te overwegen optie kunnen zijn.

Uitspraak van 9 juni 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1223](#)

(Geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel ten aanzien van de toe te passen baggermethode leidt er toe dat er bijzondere omstandigheden worden aangenomen, waarin aanleiding had moeten worden gezien om van invordering van verbeurde dwangsom af te zien)

Samenvatting

Besluit waarbij met toepassing van artikel 5.23 van de Waterwet een last onder dwangsom is opgelegd om baggerwerkzaamheden op een perceel te gedogen, waarna vervolgens is besloten tot invordering van de verbeurde dwangsom. De maatschap die hiertegen in beroep en hoger beroep is opgekomen kan echter een geslaagd beroep doen op het vertrouwensbeginsel ten aanzien van de toe te passen baggermethode (toepassing van de baggerspuitmethode in plaats van de klassieke methode). Het algemeen belang om zoveel mogelijk de klassieke methode te gebruiken weegt weliswaar zwaar, maar is in dit geval niet doorslaggevend. In de last is geen specifieke baggermethode vermeld, terwijl het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Rijnland daarin had kunnen opnemen dat alleen de klassieke methode zal worden toegepast. Onder deze omstandigheden weegt het algemeen belang

niet zwaarder dan het belang van de maatschap bij het honoreren van het bij haar gewekte vertrouwen. In het licht hiervan had het college tot de conclusie moeten komen dat in dit geval sprake is van bijzondere omstandigheden, waarin het college aanleiding had moeten zien om van invordering af te zien.

Uitspraak van 30 juni 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1405](#)

(Last onder dwangsom strekkende tot herbeplanting die wegens de aanwezigheid van een gasleiding op de betrokken locatie evident onuitvoerbaar is, leidt ertoe dat van invordering had moeten worden afgezien)

Samenvatting

Besluit waarbij het college van burgemeester en wethouders een verbeurde dwangsom heeft ingevorderd. De last onder dwangsom strekte ertoe een verplichting tot herbeplanting van bomen af te dwingen. Op de plaats waar volgens de last de verplichting tot herbeplanting geldt, ligt een gasleiding. De last zoals deze is opgelegd, kan evident niet worden uitgevoerd vanwege de aanwezigheid van deze gasleiding op de bewuste locatie. Gelet hierop is sprake van een bijzondere omstandigheid op grond waarvan het college van invordering had behoren af te zien.

Uitspraak van 14 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1514](#)

(Slagboomgegevens van een chaletpark zijn zakelijke gegevens als bedoeld in artikel 5:17 Awb waarin toezichthouder inzage mocht vragen)

Samenvatting

Besluit waarbij is besloten tot invordering over te gaan van een verbeurde dwangsom die was opgelegd om permanente bewoning van een recreatiewoning op een chaletpark tegen te gaan. De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat de toezichthouder bevoegd was om met toepassing van artikel 5:17 van de Awb inzage te vorderen van de slagboomgegevens van het chaletpark.

De slagboom regelt de toegang tot het chaletpark. Het beheer daarvan is door de vereniging van eigenaren ondergebracht bij een beheerder. De slagboom is bedoeld voor de veiligheid op het chaletpark, waarop ook recreatiewoningen staan die worden verhuurd. De slagboom strekt in zoverre ten dienste van het maatschappelijk verkeer. Dat van het gebruik van de slagboom onverplicht en automatisch een registratie wordt bijgehouden, betekent niet dat deze registratie niet onder het bereik van artikel 5:17 kan vallen. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in haar uitspraak van 23 december 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:3938](#), betekent het beschikken over gegevens, hoewel een wettelijke verplichting daartoe ontbreekt, niet dat dit geen zakelijke gegevens of bescheiden kunnen zijn als bedoeld in artikel 5:17. De rechtbank heeft echter ten onrechte overwogen dat appelland er niet in is geslaagd om de door het college van burgemeester en wethouders gestelde feiten en omstandigheden nader te verklaren of te weerleggen.

Uitspraak van 25 augustus 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1892](#)

(Inschrijving in openbare registers is geen constitutief vereiste voor gelding jegens rechtsopvolgers van last onder dwangsom met zakelijke werking)

Samenvatting

Besluit waarbij is besloten tot invordering van een verbeurde dwangsom over te gaan. Het college van burgemeester en wethouders heeft in de opgelegde last onder dwangsom toepassing gegeven aan artikel 5.18 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. De wetgever heeft de inschrijving in de openbare registers op grond van artikel 3 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken niet als constitutief vereiste vormgegeven voor de gelding jegens rechtsopvolgers van een dwangsombesluit waarin is bepaald dat het mede geldt jegens rechtsopvolgers. Het college van burgemeester en wethouders heeft zich terecht op

Milieueffectrapportage

het standpunt gesteld dat het besluit mede jegens de rechtsopvolger geldt, ondanks dat in dit geval geen inschrijving bleek te hebben plaatsgevonden. De rechtbank heeft met juistheid geconstateerd dat de rechtsopvolger van de gebreken en van de op de panden rustende last op de hoogte was op het moment dat zij eigenaar van de panden is geworden. Het college heeft er in redelijkheid van kunnen uitgaan dat de ontbrekende inschrijving in dit geval niet een bijzondere omstandigheid is als bedoeld in voormeld artikel 5.18, die zich ertegen verzet dat de te innen dwangsom bij de rechtsopvolger wordt ingevorderd.

Uitspraak van 6 oktober 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2231](#)

(Afdeling accepteert verlenging van aan last onder dwangsom verbonden begunstigingstermijn tot vier weken na Afdelingsuitspraak)

Samenvatting

Besluit tot oplegging van een last onder dwangsom om onder meer paarden van een perceel te verwijderen en verwijderd te houden en het houden van paarden te staken en gestaakt te houden. Tijdens de procedure in hoger beroep is de aan de last verbonden begunstigingstermijn verlengd tot vier weken na de uitspraak van de Afdeling. De verlenging van de begunstigingstermijn is bedoeld om de aangeschrevene de gelegenheid te geven om in afwachting van de uitkomst van de procedure nog geen uitvoering aan de last te hoeven geven. Het college van burgemeester en wethouders heeft hem die gelegenheid in redelijkheid kunnen bieden. Er is geen aanleiding voor het oordeel dat de aard van de overtreding zich verzet tegen het verlengen van de begunstigingstermijn. Gelet op de aard van de overtreding en de verschillende belangen van de beide appellanten, kon het college in redelijkheid de begunstigingstermijn verlengen tot vier weken na de uitspraak.

Uitspraak van 30 juni 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1395](#)

(Voor kaderstellende windturbinebepalingen uit het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer had op grond van zogeheten SMB-richtlijn een milieubeoordeling moeten worden gemaakt; jurisprudentiewijziging naar aanleiding van het *Nevele*-arrest van het EU-Hof van Justitie van 25 juni 2020, [ECLI:EU:C:2020:503](#))

Samenvatting

Besluiten tot vaststelling van een bestemmingsplan en tot verlening van een omgevingsvergunning voor het realiseren van een windpark. In het kader van het bestemmingsplan is bij de beoordeling van de milieugevolgen en de ruimtelijke aanvaardbaarheid uitgegaan van de rechtstreeks werkende bepalingen over windturbines uit paragraaf 3.2.3 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en paragraaf 3.2.3 van de Activiteitenregeling milieubeheer. De Afdeling oordeelt, gelet op het *Nevele*-arrest van het EU-Hof van Justitie van 25 juni 2020, [ECLI:EU:C:2020:503](#), en anders dan in de uitspraak van de 3 april 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:1064](#), dat deze kaderstellende bepalingen een plan of programma zijn in de zin van artikel 2, onder a, van SMB-richtlijn 2001/42/EG. Dit betekent dat voor deze bepalingen een milieubeoordeling op grond van deze richtlijn had moeten worden gemaakt. Nu dat niet is gebeurd moeten de bepalingen wegens strijd met het Unierecht buiten toepassing worden gelaten en kunnen deze niet ten grondslag worden gelegd aan de beoordeling van de milieugevolgen en de ruimtelijke aanvaardbaarheid van de windturbines. Het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan voor het windpark verdraagt zich niet met artikelen 3:2 en 3:46 Awb. Ook de verleende omgevingsvergunning kan niet in stand blijven. Geen aanleiding tot het stellen van prejudiciële vragen.

Natuurbescherming

Uitspraak van 28 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1681](#)

(Beroep op *Nevele*-arrest van het EU-Hof van Justitie van 25 juni 2020, [ECLI:EU:C:2020:503](#), gaat niet op bij toegepaste eigen, afwijkende en strengere geluid- en slagschaduwnormen bij vaststelling van een bestemmingsplan voor een windpark)

Samenvatting

Besluiten tot vaststelling bestemmingsplan dat voorziet in de realisering van een windpark in de gemeente Oss en tot verlening van een omgevingsvergunning voor twee windturbines. De Afdeling ziet geen aanleiding voor het oordeel dat de raad niet in redelijkheid een in de planregels opgenomen geluidnorm van 44 dB Lden respectievelijk 45 dB Lden voor de woning van appellant vanuit het oogpunt van goede ruimtelijke aanvaardbaar heeft kunnen achten. Omdat de raad een eigen, afwijkende en strengere geluidnorm heeft toegepast, is hier, in tegenstelling tot de situatie die aan de orde was in de uitspraak van de Afdeling van 30 juni 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:1395](#), niet aangesloten bij de norm in artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Hetzelfde geldt ten aanzien van slagschaduw-hinder. De raad heeft niet bij de norm in artikel 3.12 van de Activiteitenregeling milieubeheer aangesloten, maar een eigen, afwijkende en strengere slagschaduw-norm toegepast ter plaatse van de betrokken woning, zij het dat deze strengere norm, anders dan de bedoeling was, niet is opgenomen in de planregels. Het beroep op het *Nevele*-arrest van het EU-Hof van Justitie gaat hier niet op.

Uitspraak van 20 januari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:71](#)

(Afdeling gaat in op de vraag onder welke omstandigheden een natuurvergunning kan of moet worden ingetrokken en welke eisen aan de motivering van een beslissing op een verzoek om intrekking of wijziging van een natuurvergunning worden gesteld; vervallen vergunningplicht voor intern salderen per 1 januari 2020)

Samenvatting

Besluit waarbij een verzoek om intrekking van een in 2013 verleende natuurvergunning voor de wijziging en uitbreiding van een varkenshouderij is afgewezen. In artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming ligt besloten dat een grond voor intrekking of wijziging van een natuurvergunning aanwezig is als een verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden in een Natura 2000-gebied dreigt en de activiteit waarvoor de natuurvergunning is verleend effecten heeft op die natuurwaarden. Wanneer deze grond zich voordoet dan staat vast dat ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn passende maatregelen getroffen moeten worden om verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden te voorkomen. Daarmee staat echter nog niet vast dat de natuurvergunning als passende maatregel moet worden ingetrokken of gewijzigd. Gedeputeerde staten hebben beoordelingsruimte bij de keuze van de te treffen nodige passende maatregelen. Dat betekent dat moet worden beoordeeld of de intrekking of wijziging van de natuurvergunning als passende maatregel wordt ingezet, dan wel dat andere passende maatregelen (zullen) worden getroffen. Wanneer de intrekking of wijziging van de natuurvergunning de enige te treffen passende maatregel is, dan moet de vergunning worden ingetrokken of gewijzigd. Kiezen gedeputeerde staten niet voor de intrekking of wijziging van de natuurvergunning dan moeten zij in het besluit tot afwijzing van een verzoek daartoe inzichtelijk maken op welke wijze invulling is gegeven aan de beoordelingsruimte die zij hebben bij de keuze van de te treffen

passende maatregelen. Zij kunnen dit doen door uit te leggen welke andere maatregelen zijn of zullen worden getroffen, binnen welk tijdpad de maatregelen worden uitgevoerd en wanneer verwacht wordt dat deze effectief zijn. Voor activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op natuurwaarden die door een overbelasting van stikstof dreigen te verslechteren betekent dit het volgende. Gedeputeerde staten kunnen, wanneer zij niet voor de intrekking of wijziging van de natuurvergunning kiezen, niet volstaan met de enkele constatering dat andere passende maatregelen kunnen, zullen of al worden getroffen. Zij dienen inzichtelijk te maken met welke maatregelen uitvoering wordt of zal worden gegeven aan de noodzakelijke daling van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn. Wanneer er een pakket van maatregelen of een programma in uitvoering is dat gericht is op de daling van stikstofdepositie dan kunnen zij daarnaar verwijzen. Is er geen zicht op de uitvoering van andere stikstofreducerende maatregelen binnen afzienbare termijn, dan komt de intrekking of wijziging van de natuurvergunning, al dan niet in samenhang met de intrekking of wijziging van één of meer andere natuurvergunningen, nadrukkelijk in beeld, met name als die intrekking(en) of wijziging(en) wel binnen afzienbare termijn tot relevante verbetering kan of kunnen leiden. Het besluit tot afwijzing van het verzoek om intrekking van de natuurvergunning is gebrekkig gemotiveerd, omdat niet inzichtelijk is gemaakt welke andere passende maatregelen getroffen zullen worden. De rechtbank is terecht tot dat oordeel gekomen en heeft het besluit tot afwijzing van het verzoek terecht vernietigd. De Afdeling ziet vervolgens aanleiding de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand te laten. Daarvoor is van belang dat de natuurvergunning waarvan de intrekking wordt verzocht is verleend op basis van intern salderen. De natuurvergunning is een zogenoemde verslechteringsvergunning, die vereist was voor activiteiten die geen significante gevolgen konden hebben voor een Natura 2000-gebied. De vergunningplicht voor dergelijke activiteiten is per 1 januari 2020

vervallen. Omdat met de intrekking van de vergunning voor een activiteit die niet vergunningplichtig is niet kan worden bewerkstelligd dat de activiteit niet alsnog wordt gerealiseerd, kan de intrekking van deze vergunning niet als passende maatregel worden ingezet en zou bij een nieuw te nemen besluit het verzoek alsnog moeten worden afgewezen.

Uitspraak van 20 januari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:105](#)

(Ontoereikende motivering voor hanteren van 5 km-rekengrens in stikstofberekeningen voor wegen; Afdeling doet tussenuitspraak)

Samenvatting

Besluiten tot vaststelling tracébesluit "A15/A12 Ressen-Oudbroeken (ViA15)" en tot wijziging daarvan. Uit rechtspraak van het Hof van Justitie EU blijkt aan welke voorwaarden een natuuronderzoek moet voldoen om te kunnen worden aangemerkt als passende beoordeling als bedoeld in artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming. Dit artikel implementeert artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn in het Nederlandse recht. Het gebruiken van een hulpmiddel als AERIUS Calculator voor het maken van de passende beoordeling is alleen toegestaan als daarmee volledige, precieze en definitieve constatering en conclusies kunnen worden verkregen die elke redelijke wetenschappelijke twijfel over de gevolgen van de geplande werkzaamheden voor de betrokken Natura 2000-gebieden kunnen wegnemen. De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft niet toereikend gemotiveerd dat in dit geval aan deze voorwaarden is voldaan. Het is vooral nog onduidelijk of de beoordeling van de stikstofdepositie die als gevolg van het tracé kan ontstaan volledig is geweest. Het tracé zelf en de wegen waarop als gevolg van het tracé een toename van verkeer te verwachten valt, liggen immers slechts ten dele binnen 5 km van (rekenpunten in) de Natura 2000-gebieden die in het Deelrapport gebiedsbescherming uit 2019 zijn betrokken. Voor zover het verkeer op grotere afstand rijdt,

is de stikstofdepositie die daarvan het gevolg is niet berekend. Verder is onduidelijk in hoeverre het tracé leidt tot stikstofdepositie op (rekenpunten in) Natura 2000-gebieden op meer dan 5 km van wegvakken waarvoor het verkeersmodel een toename in verkeer voorspelt. Ontoereikend is gemotiveerd dat, ondanks het hanteren van een 5 km-rekengrens in de stikstofberekeningen, uit het Deelrapport gebiedsbescherming (2019) volledige, precieze en definitieve constatering en conclusies kunnen worden verkregen die elke redelijke wetenschappelijke twijfel over de gevolgen van het tracébesluit voor de betrokken Natura 2000-gebieden kunnen wegnemen.

Uitspraak van 24 februari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:387](#)

(Beoordelingskader voor aan ontheffing krachtens Wet natuurbescherming voor vogelsoorten te verbinden voorschriften)

Samenvatting

Besluiten tot verlening vergunning op grond van artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor het oprichten en in werking hebben van 21 windturbines op Windpark Oostpolder en tot verlening van een ontheffing van de verbodsbepalingen uit artikelen 3.1 en 3.5 van deze wet voor in het besluit genoemde vogel- en vleermuissoorten. Een ontheffing voor vogels kan slechts worden verleend wanneer voldaan wordt aan elk van de volgende voorwaarden: a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing, b) de ontheffing is nodig vanwege een in het vierde lid, onder b, genoemd belang en c) de maatregelen (waarmee is bedoeld op de activiteit(en) met het oog waarop de ontheffing wordt verleend) leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort(en). Op grond van artikel 5.3, eerste lid, van de Wnb kunnen aan een ontheffing voorschriften worden verbonden. Het bevoegd gezag komt beleidsruimte toe bij de beantwoording van de vraag of, en op welke wijze, hij gebruik zal maken van de bevoegdheid om voorschriften te stellen. De rechter toetst of alle in

aanmerking komende belangen zijn meegewogen en of het resultaat van de afweging daarvan door het bestuur niet onredelijk is. Bovendien moet een voorschrift aan een ontheffing voldoende concreet en geobjectiveerd zijn om duidelijkheid te bieden over de door de houder van de ontheffing te nemen maatregelen. Het bevoegd gezag kan door middel van het stellen van voorschriften mitigerende maatregelen, zoals slachtofferreductie-maatregelen, voorschrijven. Het zal daarbij moeten motiveren waarom hij meent dat deze maatregelen nodig zijn. Gaat het om mitigerende maatregelen die verder gaan dan om te voldoen aan artikel 3.3, vierde lid, onder c, van de Wnb (proactieve maatregelen), dan moet het duidelijk kunnen maken waarom het belang van die maatregelen opweegt tegen de belangen die zich daartegen verzetten, waaronder de belangen aan de zijde van de aanvrager. Wanneer het gaat om mitigerende maatregelen die nodig zijn om te voldoen aan het vereiste van voormeld artikelonderdeel, dan kunnen de belangen die zich tegen het treffen van die maatregelen verzetten er niet toe leiden dat de ontheffing zonder die maatregelen wordt verleend. Wanneer het bevoegd gezag het treffen van die maatregelen niet wil voorschrijven, dan moet de ontheffing worden geweigerd. Het bevoegd gezag kan door middel van het stellen van voorschriften monitoring voorschrijven. Monitoring van vogelslachtoffers veroorzaakt door de activiteit waarvoor de ontheffing is aangevraagd, mag naar haar aard alleen een proactieve maatregel zijn. De reden hiervoor is dat op het moment van de verlening van de ontheffing duidelijk moet zijn dat aan het vereiste van artikel 3.3, vierde lid, onder c, van de Wnb is voldaan. De beoordeling of aan dat vereiste wordt voldaan, mag niet afhangen van de toekomstige resultaten van een monitoring van aanvaringsslachtoffers, nadat de activiteit is aangevangen. Het bevoegd gezag zal moeten motiveren waarom hij meent dat monitoring nodig is en hierbij alle in aanmerking komende belangen afwegen. Een aantal aan de ontheffing verbonden voorschriften kan de toets der kritiek niet doorstaan. Toepassing bestuurlijke lus.

Uitspraak van 21 april 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:853](#)

(Vernietiging gedragscode natuurinclusief renoveren wegens onduidelijkheid of deze voldoet aan de wettelijke eisen)

Samenvatting

Besluit tot goedkeuring van de Gedragscode natuurinclusief renoveren bestemd voor projecten met het zogeheten Nul op de Meter-keurmerk. Uit artikel 3.31, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (Wnb) volgt dat de enkele omstandigheid dat een handeling is beschreven in een goedgekeurde gedragscode met zich brengt dat de verbodsbepalingen van artikelen 3.1 en 3.5 van deze wet niet van toepassing zijn als handelingen aantoonbaar met inachtneming van die gedragscode worden verricht. Dat geldt dus ongeacht met welke soorten en met welke verbodsbepalingen bij het opstellen van de gedragscode rekening is gehouden, ongeacht hoe de in de gedragscode opgenomen werkwijze in de praktijk uitpakt en ongeacht of door de handelingen die verbodsbepalingen worden overtreden. De eis dat sprake moet zijn van in de Vogel- en Habitatrichtlijn genoemde belangen en de eis dat de staat van instandhouding van vogels niet verslechtert, dan wel geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, zijn juist geïmplementeerd. Deze eisen volgen uit artikel 3.31, tweede lid, onder a, onder 1° en 2°, en lid 2, onder c, gelezen in verbinding met het derde lid, aanhef en onder a, van de Wnb. De eis dat geen andere bevredigende oplossing bestaat, is niet geïmplementeerd. Die eis wordt namelijk in de Wnb niet gesteld aan de goedkeuring van een gedragscode, terwijl deze eis ook niet via richtlijnconforme uitleg van enig onderdeel in artikel 3.31 kan worden ingelezen. Appellanten komt een rechtstreeks beroep op artikel 9, eerste lid, van de Vogelrichtlijn en artikel 16, eerste lid, van de Habitatrichtlijn toe voor zover het gaat om de eis dat voor de handelingen

geen bevredigende alternatieven bestaan. Hoewel het de bedoeling is dat de in de Gedragscode voorgeschreven werkwijze voorkomt dat de in het eerste en het tweede lid van artikel 3.5 van de Wnb neergelegde verboden om vleermuizen opzettelijk te doden en te verstoren, worden overtreden, biedt de werkwijze in zijn huidige vorm daarvoor onvoldoende waarborgen. De minister van LNV heeft dit niet onderkend, net zomin als dat hij voldoende heeft onderkend dat na het nemen van het goedkeuringsbesluit deze verboden niet meer gelden voor handelingen die conform de Gedragscode worden verricht. De in de Gedragscode voorgeschreven werkwijze voorkomt niet dat de in artikel 3.5, vierde lid, en artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb neergelegde verboden om voortplantings- en rustplaatsen van vleermuizen en nesten van huismussen te beschadigen of te vernielen, worden overtreden. De minister beschikte toen hij het goedkeuringsbesluit nam niet over de benodigde informatie om te kunnen beoordelen of deze overtredingen geen afbreuk doen aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding van de beschermde vleermuizen, of zij de staat van instandhouding van de huismus niet verslechteren, dat daarvoor geen bevredigende alternatieven bestaan en dat zij nodig zijn voor een belang dat in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, en artikel 3.3, vierde lid, onder b, van de Wnb is genoemd.

Uitspraak van 1 september 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1960](#)

(In referentiesituatie in het kader van interne saldering mogen activiteiten die al voor de gehanteerde peildatum zijn beëindigd slechts onder stikte voorwaarden worden meegenomen)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling bestemmingsplan dat een nieuwe woonwijk van 1285 woningen mogelijk maakt. Ter beoordeling staat of het in een voorvoets of passende beoordeling in het kader van de zogeheten interne saldering activiteiten in de referentiesituatie mogen worden meegenomen

die al zijn beëindigd voor de gehanteerde peildatum. De Afdeling acht dat in beginsel niet aanvaardbaar, tenzij onomstotelijk vaststaat dat de activiteit uitsluitend is beëindigd ten behoeve van de ontwikkeling die het plan mogelijk maakt. Daarnaast moet zijn uitgesloten dat de activiteit sowieso zou zijn beëindigd voor de gehanteerde peildatum. Verder is vereist dat in de periode tussen de beëindiging van de activiteit en de vaststelling van het plan geen andere stikstofveroorzakende activiteiten zijn ontplooid op het desbetreffende perceel. Het is in overeenstemming met de Wet natuurbescherming om een al beëindigde activiteit die aan deze strikte voorwaarden voldoet mee te nemen in de referentiesituatie.

Uitspraak van 24 november 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2627](#)

(Een maatregel die als instandhoudings- of passende maatregel kan worden ingezet kan alleen als mitigerende maatregel in een passende beoordeling worden betrokken als het behoud van natuurwaarden is geborgd of, bij een verbeter- of hersteldoelstelling voor het Natura 2000-gebied, dat doel ook op andere wijze kan worden gerealiseerd, terwijl de maatregel bovendien verbonden dient te zijn aan het plan of project)

Samenvatting

Besluiten tot vaststelling inpassingsplannen "Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat West" en "Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat Oost" en tot verlening van een natuurvergunning voor de realisatie en de ingebruikname van het project "Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat". Voorzien is in verschillende infrastructurele wijzigingen en in natuurontwikkeling. In de opgestelde passende beoordeling is onder meer voorzien in het extern salderen door middel van het stoppen van de activiteiten van een agrarisch bedrijf met natuurtoestemming. De algemene opgave om de te hoge stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden terug te brengen moet worden onderscheiden van de besluitvorming over individuele plannen en projecten

die tot stikstofdepositie leiden. Voor individuele plannen en projecten die significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied kunnen hebben, geldt dat deze uitsluitend kunnen worden vastgesteld als uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan of het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. In die passende beoordeling mogen de verwachte voordelen van mitigerende maatregelen worden betrokken, mits die voordelen ten tijde van de passende beoordeling vaststaan. Hieruit kan niet worden afgeleid dat mitigerende maatregelen, zoals extern salderen, alleen in de passende beoordeling kunnen worden betrokken als die leiden tot of bijdragen aan de verbetering of het herstel van een Natura 2000-gebied. Reductie van de depositie na toepassing van extern salderen is op zich geen voorwaarde om extern salderen als mitigerende maatregel in een passende beoordeling te betrekken. De beëindiging van het agrarische bedrijf door aankoop en intrekking van de vergunning is een maatregel die naar zijn aard ook geschikt is om ingezet te worden als instandhoudings- of passende maatregel. Een maatregel die als instandhoudings- of passende maatregel kan worden ingezet kan alleen als mitigerende maatregel in een passende beoordeling worden betrokken als, gelet op de staat van instandhouding en de instandhoudingsdoelstelling, het behoud van natuurwaarden is geborgd of in geval een verbeter- of hersteldoelstelling geldt, dat doel ook op andere wijze kan worden gerealiseerd. Bovendien dient de maatregel verbonden te zijn aan het plan of project. Provinciale staten hebben niet gezien of de beëindiging van het agrarische bedrijf in dit geval als mitigerende maatregel in de passende beoordeling kan worden betrokken. Zij hebben met hun stelling dat de intrekking van de vergunning voor het agrarische bedrijf niet de enige maatregel is die kan worden getroffen, onvoldoende gemotiveerd dat de desbetreffende maatregel in dit geval als mitigerende maatregel in de passende beoordeling kan worden betrokken. Voor het Natura 2000-gebied "Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen" zijn voor

Omgevingsvergunning

diverse voor stikstof gevoelige habitattypen behoud-doelstellingen vastgesteld. Ter plaatse van die habitattypen veroorzaakt het agrarische bedrijf stikstofdepositie en zal ook de verwezenlijking van de GOL tot stikstofdepositie leiden. Voor het realiseren van de behoud-doelstellingen is blijkens de beheerplannen een daling van de huidige stikstofdepositie nodig. Dat betekent dat inzichtelijk moet worden gemaakt met welke andere maatregelen een daling van de stikstofdepositie voor dit Natura 2000 gebied kan worden gerealiseerd. In dit geval hebben provinciale staten met de verwijzing naar het beheerplan dat inzicht niet geboden en aldus onvoldoende gemotiveerd dat de voorziene maatregel als mitigerende maatregel in de passende beoordeling kan worden betrokken. Toepassing bestuurlijke lus.

Uitspraak van 21 april 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:910](#)

(Anders dan excessief en niet-religieus klockgelui mag religieus klockgelui niet op gemeentelijk niveau worden beperkt; de mate van overlast als gevolg van klockgelui mag echter wel worden betrokken bij de afweging of vestiging van een nieuw kerkgebouw zich verdraagt met een goede ruimtelijke ordening)

Samenvatting

Besluit tot verlening omgevingsvergunning voor het bouwen van een kerkgebouw en het gebruik van gronden of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan. Regulier religieus klockgelui valt binnen de reikwijdte van artikel 6 van de Grondwet. Om die reden moet beperking ervan – gelet op de grondwettelijke beperkingssystematiek – zijn te herleiden tot dat grondwetsartikel. Er dient een specifieke wet in formele zin te zijn, die is bedoeld om deze vorm van godsdienstuitoefening te beperken. De in artikel 10, tweede volzin, van de Wet openbare manifestaties omschreven bevoegdheid is niet aan te merken als een grondslag om het in artikel 6 van de Grondwet gewaarborgde recht tot het vrij belijden van godsdienst te beperken. Dit betekent dat regulier religieus klockgelui niet op gemeentelijk niveau mag worden beperkt. Daarentegen valt excessief religieus klockgelui niet binnen de reikwijdte van de vrijheid van godsdienst. Onder excessief klockgelui wordt verstaan klockgelui dat vanwege de duur, het geluidsniveau of het tijdstip redelijkerwijs niet meer als uitoefening van een door artikel 6 van de Grondwet beschermde handeling kan worden gezien. De vrijheid van godsdienst reikt niet zo ver dat zulk excessief klockgelui er nog onder valt. Deze vorm van klockgelui kan in een gemeentelijke verordening worden gereguleerd. Artikel 6 van de Grondwet staat er niet aan in de weg staat dat het college van burgemeester en wethouders excessief religieus klockgelui of niet-religieus klockgelui bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning betreft. In de situatie waarin het gaat om de oprichting van een nieuw kerkgebouw op een locatie waar

nog geen kerkgebouw staat, is het college bevoegd om zo'n vergunning te weigeren indien de te verwachten overlast voor omwonenden, wegens klokgelui, een kerkgebouw ter plaatse onaanvaardbaar maakt. In zo'n geval mag het college – en hetzelfde geldt voor de bestemmingsplanwetgever – de mate van overlast als gevolg van klokgelui betrekken bij de afweging of sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Die weigering komt pas in strijd met de vrijheid van godsdienst wanneer de weigering tot gevolg heeft dat er op geen enkele locatie voor de geloofsgemeenschap een mogelijkheid zou bestaan om gezamenlijk het geloof te belijden. Het college diende te beoordelen of het oprichten van een kerkgebouw, inclusief regulier religieus klokgelui, op de locatie waarop de aanvraag betrekking heeft, planologisch aanvaardbaar was, gelet op de belangen van omwonenden. Het college mocht in het kader van een goede ruimtelijke ordening met het oog op het reguliere gebruik van de kerk een geluidvoorschrift aan de vergunning verbinden. Het gestelde geluidvoorschrift is echter in strijd met de rechtszekerheid.

Uitspraak van 28 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1682](#)

(Besluit tot verlening omgevingsvergunning voor het realiseren van een vitaliteitshotel verdraagt zich door de rol van een wethouder hierin niet met artikel 2:4 Awb)

Samenvatting

Besluit tot verlening van een omgevingsvergunning voor het realiseren van een vitaliteitshotel in Domburg. Artikel 2:4, tweede lid, van de Awb strekt ertoe de burger een waarborg te bieden voor naleving van de in het eerste lid neergelegde norm. Daartoe wordt, niet aan de in de bepaling bedoelde personen individueel, maar aan het tot besluiten bevoegd bestuursorgaan, een zorgplicht opgelegd die in elk geval inhoudt dat door het orgaan wordt voorkomen dat de besluitvorming niet meer voldoet aan de in het eerste lid neergelegde norm. Met het begrip "persoonlijk" is

blijkens de wetsgeschiedenis van artikel 2:4 van de Awb bedoeld op ieder belang dat niet behoort tot de belangen die het bestuursorgaan uit hoofde van de hem opgedragen taak behoort te behartigen. Vast staat dat een wethouder, die een persoonlijk belang had wegens de aankoop van een appartementsrecht, aanwezig was ten tijde van de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van 9 januari 2018, waarin is besloten de omgevingsvergunning te verlenen. Uit de besluitenlijst volgt niet dat de wethouder zich van stemming heeft onthouden, terwijl hij dit, gelet op de conclusies van een verricht integriteitsonderzoek en zoals het college heeft erkend wel had moeten doen. De Afdeling is, anders dan de rechtbank, van oordeel dat het college hierdoor in strijd met artikel 2:4, tweede lid, van de Awb heeft gehandeld. Het college heeft immers niet voldaan aan de zorgplicht die in elk geval inhoudt dat het voorkomt dat de besluitvorming niet meer voldoet aan de in het eerste lid van artikel 2:4 van de Awb neergelegde norm. De omstandigheid dat als de wethouder zich had onthouden van de stemming er nog steeds een meerderheid voor vaststelling van het besluit zou hebben gestemd, doet daar niet aan af. Het feit dat hij heeft deelgenomen aan de stemming, terwijl het college achteraf heeft erkend dat hij dit niet had mogen doen, is genoeg reden voor het oordeel dat het college de zorgplicht niet in acht heeft genomen. Op 11 mei 2020 heeft het college een nieuw besluit genomen. Er was toen een nieuw college van een andere samenstelling. De wethouder is niet bij dit besluit betrokken geweest. De Afdeling ziet daarom geen aanleiding voor het oordeel dat dit besluit in strijd is met artikel 2:4, tweede lid, van de Awb.

Uitspraak van 29 september 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2173](#)

(Bij de beoordeling van de belanghebbendheid geldt de hoofdregel dat degene die een verzoek om vergunning indient in beginsel wordt verondersteld belanghebbende te zijn bij een beslissing op het verzoek, wat anders kan zijn als het verzoek

betrekking heeft op gronden die bij een ander in eigendom zijn of waarop een ander zakelijke rechten heeft)

Samenvatting

Besluit waarbij het college van burgemeester en wethouders aan de gemeente Epe een omgevingsvergunning heeft verleend voor het afwijken van het bestemmingsplan met het oog op het realiseren van acht woningen. Bij de beoordeling van de belanghebbendheid geldt de hoofdregel dat degene die een verzoek om vergunning indient in beginsel wordt verondersteld belanghebbende te zijn bij een beslissing op het verzoek. Dit kan anders zijn als het verzoek om het verlenen van een vergunning betrekking heeft op gronden die bij een ander in eigendom zijn of waarop een ander zakelijke rechten heeft. Als aannemelijk is gemaakt dat de voorgenomen activiteit niet kan worden verwezenlijkt omdat de rechthebbende hiervoor geen toestemming wil geven en er geen mogelijkheid bestaat om de activiteit te verwezenlijken tegen de wens van de rechthebbende in (bijvoorbeeld via onteigening of het opleggen van een gedoogplicht), dan is de verzoeker geen belanghebbende. In dat geval is het verzoek om vergunning geen aanvraag als bedoeld in artikel 1:3, derde lid, van de Awb. In de aangevallen uitspraak is de rechtbank er ten onrechte van uitgegaan dat deze jurisprudentielijn toepassing mist als het gaat om een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan. In dit geval is niet aannemelijk gemaakt dat het door de gemeente Epe voorgenomen gebruik van het perceel niet kan worden verwezenlijkt als gevolg van de eigendomsverhoudingen ter plaatse. Weliswaar hadden appellants en de gemeente op het moment van het indienen van het verzoek om vergunning nog geen overeenstemming bereikt over de aankoop van het perceel, maar de door de gemeente gevraagde omgevingsvergunning geeft een grondslag voor onteigening. Hiermee heeft de gemeente in beginsel de mogelijkheid om het perceel na de verlening van de gevraagde vergunning

te verwerven, zonder dat daarvoor toestemming nodig is van appellants. Het gemeentebestuur was ook voornemens om daadwerkelijk tot onteigening over te gaan als de onderhandelingen niet tot het gewenste resultaat zouden leiden. Voor een succesvolle onteigening is het niet nodig dat de onteigeningsprocedure op het moment van het verzoek om vergunning of op het moment van de vergunningverlening al in gang is gezet. Een andere vraag is of sprake is van een privaatrechtelijke belemmering die aan de uitvoering van de voorgenomen activiteit in de weg staat. Als de voorgenomen activiteit niet kan worden uitgevoerd vanwege een privaatrechtelijke belemmering, dan kan dit ertoe leiden dat de gevraagde omgevingsvergunning moet worden geweigerd. De rechtbank terecht geoordeeld dat de eigendomsverhoudingen in dit geval geen evidente privaatrechtelijke belemmering opleveren die aan de uitvoering van de voorgenomen activiteit in de weg staan. Ook overigens is in dit geval gesteld noch gebleken dat sprake is van zo'n evidente privaatrechtelijke belemmering.

Rechtsmiddelen

Uitspraak van 7 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1440](#)

(Verschoonbare termijnoverschrijding aangenomen wegens de tijdelijke sluiting van vestigingen van de rechtsbijstandverlener als gevolg van door de Nederlandse overheid afgekondigde maatregelen in verband met de coronapandemie)

Samenvatting

Besluit waarbij het college van burgemeester en wethouders een bezwaar tegen een last onder dwangsom niet-ontvankelijk heeft verklaard wegens termijnoverschrijding. De termijnoverschrijding vond plaats ten tijde van de door de Nederlandse overheid afgekondigde maatregelen in verband met de coronapandemie, welke maatregelen in de tweede helft van maart 2020 zijn ingegaan. Niet in geschil is dat in die periode, tijdens de bezwaartermijn, alle vestigingen van de rechtsbijstandverlener werden gesloten, behalve het hoofdkantoor dat alle post moest verwerken. Gelet op de uitzonderlijke situatie die zich niet eerder in Nederland had voorgedaan en de tijdens de bezwaartermijn afgekondigde beperkende maatregelen, valt te begrijpen dat de rechtsbijstandverlener van appelland in die periode niet was voorbereid op een tijdige verwerking van de post van alle vestigingen. De voorzieningenrechter is, anders dan de rechtbank, van oordeel dat onder deze omstandigheden de overschrijding van de bezwaartermijn verschoonbaar is.

Uitspraak van 24 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2967](#)

(Uitspraak op verzoek van gemeenteraad om de looptijd van een dwangsom op te schorten die is verbonden aan een opdracht van de Afdeling om na vernietiging binnen 26 weken een nieuw besluit te nemen over de vaststelling van een uitwerkingsplan; inwilliging verzoek, zonder terugwerkende kracht)

Samenvatting

Verzoek van de raad van de gemeente Enkhuizen om met toepassing van artikel 8:72, zesde lid, van de Awb, gelezen in samenhang met artikel 611d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de looptijd van de dwangsom die in de uitspraak van 24 maart 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:638](#), is vervat zodanig op te schorten dat niet na 26 weken een dwangsom kan worden verbeurd, maar pas na 52 weken. Er bestaat geen grond voor het oordeel dat het verzoek van de raad al niet kan worden toegewezen om de enkele reden dat het buiten de termijn van 26 weken is ingediend. Het is op zichzelf niet mogelijk met toepassing van voormelde bepalingen wijziging te brengen in de opdracht om binnen 26 weken na de verzending van de uitspraak een nieuw besluit te nemen en dit vervolgens op de wettelijk voorgeschreven wijze bekend te maken. Wel is het mogelijk de hieraan verbonden dwangsom op te heffen, de looptijd van de dwangsom op te schorten of de dwangsom te verminderen. De Afdeling concludeert dat de raad redelijkerwijs al het mogelijke heeft gedaan om aan de uitspraak van 24 maart 2021 te voldoen door binnen de gestelde termijn van 26 weken naar behoren een besluit te nemen, maar dat dit niettemin niet is gelukt. De Afdeling willigt het verzoek van de raad in, maar kent aan haar beslissing geen terugwerkende kracht toe, nog daargelaten de vraag of voormeld artikel 611d de mogelijkheid daartoe biedt.

Redelijke termijn

Uitspraak van 24 februari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:369](#)

(Herstelbesluit van de raad voor bestemmingsplan voor het buitengebied in de loop van de beroepsprocedure vormt geen reden voor verlenging van de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 EVRM; vanwege de maatregelen naar aanleiding van de uitbraak van het coronavirus wordt in dit geval als redelijke termijn een termijn van twee jaar en vier maanden aangehouden)

Samenvatting

Besluiten tot vaststelling van een bestemmingsplan en – lopende de beroepsprocedure – tot wijziging daarvan. Het staat de raad vrij om gebruik te maken van zijn wettelijke bevoegdheid om het bestemmingsplan te herzien op het moment dat hij dat nodig acht. In dit geval heeft de raad het plan tijdens de beroepsprocedure gewijzigd in reactie op de tegen het oorspronkelijke besluit aangevoerde beroepsgronden van enkele appellanten, met als gevolg dat de al geplande zitting moest worden uitgesteld. De hierdoor ontstane overschrijding van de redelijke termijn dient aan de raad te worden toegerekend. Het gaat daarbij om een periode van 32 weken, namelijk de periode tussen de geplande zitting op 8 augustus 2019 en de geplande zitting op 20 maart 2020. De schadevergoeding die hieruit voortvloeit, dient voor rekening te komen van de raad. Vervolgens is de op 20 maart 2020 geplande zitting uitgesteld als gevolg van de naar aanleiding van de uitbraak van het coronavirus met ingang van 16 maart 2020 getroffen ingrijpende maatregelen. De zaak is hierna en na opheffing van de meest beperkende maatregelen op 4 september 2020 alsnog ter zitting behandeld. Naar het oordeel van de Afdeling is de coronacrisis een uitzonderlijke en onvoorzienbare situatie die voldoende reden geeft om in gevallen waarin de zitting was gepland in de periode dat de gerechtsgebouwen gesloten waren een langere redelijke termijn dan een termijn van twee jaar te hanteren. Die termijn wordt met vier maanden verlengd. Vanwege de maatregelen naar aanleiding van de uitbraak van het corona-

virus wordt dus een termijn aangehouden van twee jaar en vier maanden. De raad en de Staat worden naar rato tot vergoeding van de schade veroordeeld.

Relativiteitsvereiste

Uitspraak van 29 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:3020](#)

(Beroepsrecht van Nederlandse inwoner tegen besluit tot verlening vergunning krachtens Wet bescherming Antarctica voor het verrichten van activiteiten in het Antarctisch gebied; beroepsgronden dat vergunning had moeten worden geweigerd wegens gegronde vrees voor misbruik van de vergunning of voor overtreding van vergunningvoorschriften en over ontoereikende aanvraag stuiten af op relativiteitsvereiste)

Samenvatting

Besluit tot verlening van een vergunning krachtens de Wet bescherming Antarctica voor het verrichten van activiteiten in het Antarctisch gebied. Een inwoner van Heerlen heeft, met toepassing van de zogeheten *Varkens in nood*-jurisprudentie, een beroepsrecht tegen het besluit wegens het indienen van een zienswijze tegen het ontwerpbesluit. Zijn betoog over de vrees voor misbruik van de vergunning en overtreding van de aan de vergunning verbonden voorschriften houdt in wezen een beroep in op artikelen 6 en 8 van de Wet bescherming Antarctica waarop de bestreden vergunning betrekking heeft. Het belang van de bescherming van het Antarctisch milieu is een algemeen belang, zij het dat de bescherming niet "territoriaal" is begrensd, in die zin dat niet is uitgesloten dat activiteiten en handelingen op Antarctica gevolgen kunnen hebben voor – bijvoorbeeld – ecosystemen elders of voor het klimaat en de atmosfeer. De Afdeling ziet niettemin geen aanleiding voor het oordeel dat de bescherming van Antarctica nauw is verweven met de bescherming van het woon- en leefklimaat van appellant in Heerlen. Weliswaar zou via – bijvoorbeeld – de band van de bescherming van het klimaat kunnen worden geredeneerd dat de wet (mede) strekt tot de bescherming van het mondiale woon- en leefklimaat, maar de Afdeling ziet geen aanknopingspunten voor zo'n zeer ruime interpretatie van de aan de orde zijde wettelijke bepalingen voor de toepassing van het relativiteitsvereiste. Het betoog dat de aanvraag die ten grondslag

ligt aan de vergunning onvolledig en gebrekkig was, ziet op de beweerdelijke schending van procedurele normen. De mogelijke schending daarvan kan bij de toepassing van artikel 8:69a van de Awb niet los worden gezien van de materiële normen waarop appellant zich beroept, zodat aan de procedurele normen geen zelfstandige betekenis toekomt. Ook dit betoog kan niet leiden tot vernietiging van het besluit.

Vorbereidingsprocedure

Uitspraak van 14 april 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:786](#)

(Voor belanghebbenden mag het beroepsrecht tegen “Aarhus-besluiten” niet afhankelijk worden gesteld van de in artikel 6:13 van de Awb neergelegde regel die inhoudt dat geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze als bedoeld in artikel van de 3:15 Awb naar voren heeft gebracht)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling bestemmingsplan.

Toepassing van het arrest van het EU-Hof van Justitie van 14 januari 2021, [ECLI:EU:C:2021:7](#) (*Stichting Varkens in Nood*). De Afdeling leidt uit de bewoordingen van dit arrest af dat het oordeel van het Hof over toegang tot de rechter bij besluiten die binnen de werkingssfeer van artikel 6 van het Verdrag van Aarhus vallen niet alleen geldt voor non-gouvernementele organisaties, maar voor “het betrokken publiek” in het algemeen. De Afdeling concludeert daarom dat op basis van dit arrest in ieder geval het recht van belanghebbenden om beroep in te stellen tegen “Aarhus-besluiten” niet afhankelijk mag worden gesteld van deelname aan de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Awb. Dit betekent dat voor belanghebbenden het beroepsrecht tegen dit soort besluiten niet afhankelijk mag worden gesteld van de in artikel 6:13 van de Awb neergelegde regel die inhoudt dat geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze als bedoeld in artikel 3:15 van de Awb naar voren heeft gebracht. Dit geldt niet alleen voor het beroepsrecht als zodanig, maar ook voor de – tot dusverre in de rechtspraak toegepaste – zogenoemde onderdelentrichter bij “Aarhus-besluiten” die met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure tot stand zijn gekomen en die uit verschillende besluitonderdelen bestaan. De Afdeling concludeert dat wat in artikel 6:13 van de Awb is bepaald in zoverre

voor belanghebbenden bij “Aarhus-besluiten” niet in overeenstemming is met artikel 9, tweede lid, van het verdrag en aanpassing behoeft door de wetgever. Zolang zo’n wetswijziging er niet is, moet worden voorzien in een oplossing. Artikel 6:13 van de Awb mag aan belanghebbenden bij “Aarhus-besluiten” niet worden tegengeworpen, omdat artikel 9, tweede lid, van het verdrag zich daartegen verzet. De Afdeling stelt vast dat het toepassingsbereik van artikel 6 van het verdrag niet gemakkelijk op voorhand is af te bakenen. In afwachting van een oplossing door de wetgever kiest de Afdeling daarom voor een uit oogpunt van rechtsbescherming ruimhartige uitleg van het verdrag, vooral ook om te verzekeren dat het uit het verdrag voortvloeiende recht op toegang tot de rechter niet een te beperkte invulling krijgt. Daarom zal in alle gevallen waarin in omgevingsrechtelijke zaken de uniforme openbare voorbereidingsprocedure is toegepast, artikel 6:13 van de Awb niet worden tegengeworpen aan belanghebbenden.

Uitspraak van 4 mei 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:953](#)

(Een niet-belanghebbende die op grond van een wettelijke bepaling op het terrein van het omgevingsrecht een zienswijze naar voren heeft gebracht over een ontwerpbesluit, kan niet worden tegengeworpen dat hij geen belanghebbende is als bedoeld in artikel 1:2 Awb als hij tegen het besluit beroep instelt)

Samenvatting

Besluit tot verlening omgevingsvergunning voor het realiseren van een zonnepark. Toepassing van het arrest van het EU-Hof van Justitie van 14 januari 2021, [ECLI:EU:C:2021:7](#) (*Stichting Varkens in Nood*). Anders dan is bepaald in artikel 8:1 van de Awb mag, gelet op artikel 9, derde lid, van het Verdrag van Aarhus, een niet-belanghebbende die op grond van een wettelijke bepaling op het terrein van het omgevingsrecht een zienswijze naar voren heeft gebracht over een ontwerpbesluit, niet worden tegengeworpen dat hij geen

belanghebbende is als bedoeld in artikel 1:2 van de Awb als hij tegen het besluit beroep instelt. In afwachting van een wetswijziging zal aan degene die bij een besluit geen belanghebbende is, maar die tegen het ontwerpbesluit op basis van de hem in het nationale omgevingsrecht gegeven mogelijkheid wel een zienswijze heeft ingediend, in beroep niet worden tegengeworpen dat hij geen belanghebbende is. Ook de niet-belanghebbende die verschoonbaar geen of te laat een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit zal niet worden tegengeworpen dat hij geen belanghebbende is. Uit het arrest volgt niet eenduidig dat beroepsgronden die door niet-belanghebbenden naar voren kunnen worden gebracht bij de rechter slechts de procedurele aspecten van de inspraakprocedure mogen betreffen. Zo'n enge uitleg strookt niet met de achtergrond van het oordeel van het Hof op dit punt, namelijk de bevordering van de nuttige werking van de inspraakrechten. Daarbij acht de Afdeling ook van belang dat een onderscheid tussen beroepsgronden over inspraakrechten en in het verlengde daarvan liggende materiële gronden niet altijd eenvoudig is te maken.

Uitspraak van 14 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1507](#)

(Verleende natuurvergunning, waarbij gevolgen voor een Natura 2000-gebied moesten worden bezien, valt onder het bereik van artikel 6 van het Verdrag van Aarhus; afdeling 3.4 van de Awb moet van toepassing worden verklaard op de voorbereiding van de vergunning)

Samenvatting

Besluit tot verlening natuurvergunning voor een varkenshouderijbedrijf. Toestemmingsbesluiten die de bevoegde autoriteiten in het kader van het derde lid van artikel 6 van de Habitatrichtlijn nemen, vallen onder de reikwijdte van het eerste lid van artikel 6 van het Verdrag van Aarhus. De toestemming die op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt gegeven is, ongeacht of deze op basis van een voortoets of op basis

van een passende beoordeling wordt verleend, een toestemmingsbesluit in het kader van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn. Zoals de Afdeling heeft overwogen in de uitspraak van 18 juli 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:2454](#), zijn de inspraakverplichtingen in dat artikellid correct geïmplementeerd in afdeling 3.4 Awb. Deze afdeling is in de Natuurbeschermingswet 1998 echter niet van toepassing verklaard op de voorbereiding van de vergunning, terwijl evenmin op andere wijze is voorgeschreven dat bij de totstandkoming van de vergunning inspraak wordt geboden. Omdat niet dwingend is voorgeschreven dat een bestuursorgaan inspraak biedt voordat wordt beslist op een aanvraag voor een natuurvergunning, is artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn op dit punt niet correct geïmplementeerd. Van gedeputeerde staten mag dan op grond van het beginsel van Unietrouw worden verwacht dat het met toepassing van artikel 3:10, eerste lid, van de Awb, afdeling 3.4 van die wet van toepassing verklaart op de voorbereiding van de natuurvergunning. Nu dat in dit geval is nagelaten, komt de appellerende stichting een rechtstreeks beroep toe op de Habitatrichtlijn voor zover het gaat om de eis dat inspraak wordt verleend bij een toestemmingsbesluit in het kader van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn.

Uitspraak van 15 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2823](#)

(Niet-belanghebbenden kunnen aan het indienen van een zienswijze tegen een ontwerp-natuurvergunning overeenkomstig artikel 3:15 van de Awb geen beroepsrecht ontleen, bij ontbreken van een bepaling waarin staat dat zienswijzen naar voren kunnen worden gebracht door ‘een ieder’)

Samenvatting

Besluit tot verlening van een natuurvergunning voor het herinrichten en in gebruik nemen van een fiets- en wandelpad in het Natura 2000-gebied “Kop van Schouwen”. De natuurvergunning is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 van de Awb. Overeenkomstig artikel 3:15, eerste lid, van de Awb zijn belanghebbenden in de gelegenheid gesteld zienswijzen naar voren te brengen over het ontwerpbesluit. Deze procedure verschilt daarmee van veel andere omgevingsrechtelijke procedures waarin zienswijzen naar voren kunnen worden gebracht door ‘een ieder’. Het gegeven dat appellanten – een stichting en twee natuurlijke personen – een zienswijze naar voren hebben gebracht tegen het ontwerpbesluit betekent in dit geval niet dat zij, ook als zij niet belanghebbend zouden zijn, ontvankelijk zijn in hun beroep. Zoals uit de uitspraak van 4 mei 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:953](#), volgt, hebben niet-belanghebbenden in omgevingsrechtelijke zaken die zijn voorbereid met afdeling 3.4 van de Awb alleen toegang tot de bestuursrechter als in die zaak de kring van personen die een zienswijze naar voren mogen brengen op grond van het nationale recht is verruimd tot ‘een ieder’.

Algemene kamer

Bekostiging scholen

Uitspraak van 6 oktober 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2242](#)

(Bekostiging scholen vanwege samenvoeging. Het begrip 'samenvoeging uit de Wpo is in het beleid gedefinieerd als 'substantiële fusie-instroom' van ten minste 50 procent. Geen onredelijke uitleg. Eerder is geen getalscriterium gehanteerd. Een percentage van 43 procent kan ook als substantieel gelden. Afwijking toepasselijke regelgeving te rechtvaardigen)

Samenvatting

Twee basisscholen gaan per 1 augustus 2017 fuseren, waarbij de ene school zal worden opgeheven onder gelijktijdige samenvoeging met de andere school. Volgens de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media bestond er geen aanspraak op reguliere en bijzondere bekostiging voor het jaar 2017-2018 vanwege samenvoeging omdat op 1 augustus 2017 slechts 10 van de 23 leerlingen, die op de peildatum stonden ingeschreven, van de opgeheven school zijn overgegaan naar de beoogde fusieschool. Dat is maar 43 procent zodat geen sprake is van samenvoeging maar een beperkte fusie-instroom, aldus de minister. Op de fusie is in beginsel de Regeling bijzondere bekostiging bij fusie en opheffing van scholen in het primair onderwijs en beleidsregel interpretatie samenvoeging in WPO en WEC (Regeling 2017) van toepassing. In deze regeling is de beleidsregel opgenomen dat sprake is van samenvoeging in de zin van de Wet op het primair onderwijs (Wpo) bij een substantiële fusie-instroom. Een substantiële fusie-instroom is gedefinieerd als een fusie-instroom van ten minste 50 procent. In de Regeling 2017 is op zichzelf geen onredelijke uitleg gegeven aan het begrip 'substantiële fusie-instroom' door daarbij een percentage van ten minste 50 procent te hanteren. Ook is geen onredelijke uitleg gegeven aan het begrip 'samenvoeging' uit de Wpo. In het aan de orde zijnde geval waarbij maar 43 procent van de leerlingen is overgegaan van de op te heffen school naar de beoogde fusieschool is dus geen sprake van samenvoeging van scholen in de zin

van de wet. In de aan de Regeling 2017 voorgaande Regeling 2015 was geen getalscriterium vastgelegd om te kunnen spreken van substantiële fusie-instroom om aanspraak te kunnen maken op bekostiging wegens samenvoeging. Het begrip 'substantieel' betreft een vage term. Hoewel de minister in de Regeling 2017 dit begrip heeft kunnen concretiseren met het percentage van 50 procent of meer, valt niet in te zien dat een percentage van – in dit geval – 43 procent - niet evenzeer als substantieel zou kunnen gelden. Door het stellen van een getalscriterium van 50 procent in de Regeling 2017 is het vereiste om voor bekostiging wegens samenvoeging in aanmerking te komen gewijzigd ten opzichte van de Regeling 2015. Voor de stichting van de beoogde fusieschool hield het getalscriterium in dit geval een verslechtering in wat betreft het vereiste om voor bekostiging wegens samenvoeging in aanmerking te komen ten opzichte van de Regeling 2015. De stichting was daar bij de melding van de fusie nog niet van op de hoogte en heeft hiervan pas zeer kort voor de indiening van het zogeheten BRIN-mutatief-formulier op de hoogte kunnen komen. Bovendien heeft de minister tot aan inwerking-treding van de Regeling 2017 het getalscriterium niet structureel gehanteerd bij fusies waar minder dan 50 procent van de leerlingen naar de fusieschool waren overgegaan. Deze omstandigheden zijn voldoende grond om in dit geval, waarbij 43 procent van de leerlingen is overgegaan, afwijking van de toepasselijke beleidsregel te rechtvaardigen. Daarbij komen nog de aanzienlijke negatieve gevolgen van het tegenwerpen van het getalscriterium van 50 procent voor de financiële positie van de betrokken stichting. Toepassing van het getalscriterium van 50 procent is in dit geval in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel en evenredigheidsbeginsel.

Belanghebbende

Uitspraak van 28 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1655](#)

(Twee gebruikers van snorfietsers die woonachtig zijn binnen de Ring A10 in Amsterdam worden niet aangemerkt als belanghebbende bij een verkeersbesluit waarbij snorfietsers van vrijliggende fietspaden naar de rijbaan worden verwezen en daarbij een helmplicht wordt opgelegd)

Samenvatting

Op 8 april 2019 is in Amsterdam een verkeersbesluit in werking getreden dat ertoe strekt dat snorfietsers worden geweerd van vrijwel alle vrijliggende fietspaden binnen de Ring A10. Met dit besluit wordt beoogd de drukte op fietspaden beter beheersbaar te maken en de doorstroming van het fietsverkeer te verbeteren. Het besluit beoogt verder de verkeersveiligheid te verbeteren. Omwille van de veiligheid wordt de snorfietser verplicht een helm te dragen indien hij van het fietspad naar de rijbaan is verwezen. Twee gebruikers van snorfietsers die woonachtig zijn binnen de Ring A10 en regelmatig gebruik maken van het wegennet binnen de Ring A10 komen tegen dit verkeersbesluit op. Zij zijn niet als belanghebbenden bij het verkeersbesluit aan te merken. Het is niet de bedoeling van de wetgever geweest om tegen een verkeersbesluit beroep open te stellen voor een ieder. Iemand is slechts belanghebbende bij een verkeersbesluit als hij of zij een bijzonder, individueel belang heeft bij dat besluit, welk belang zich in voldoende mate onderscheidt van dat van andere weggebruikers. Dat appellanten regelmatig gebruik maken van de wegen waar als gevolg van het verkeersbesluit snorfietsers van het fietspad naar de rijbaan worden verplaatst, maakt niet dat zij zich onderscheiden van andere weggebruikers. Het verkeersbesluit heeft namelijk gevolgen voor alle snorfietsers en veel andere weggebruikers die regelmatig gebruik maken van het wegennet binnen de Ring A10. Hoewel appellanten binnen de Ring A10 wonen, heeft het verkeersbesluit geen invloed op hun directe woonomgeving omdat in straten waar zij wonen geen vrijliggende fietspaden

liggen en de verkeerssituatie in die straten niet verandert door het verkeersbesluit. Het verkeersbesluit raakt appellanten niet in betekende mate in hun eigendomsbelangen. Appellanten kunnen zich immers ook na inwerkingtreding van het verkeersbesluit binnen de Ring A10 met de snorfiets door Amsterdam verplaatsen en hun woning bereiken, desgewenst over niet vrijliggende fietspaden. Dat één van de appellanten afhankelijk is van snorfiets om haar dochter te vervoeren maakt niet dat zij zich in betekende mate onderscheidt van andere weggebruikers omdat het verkeersbesluit er niet aan in de weg staat dat zij haar dochter op de snorfiets door Amsterdam kan vervoeren, zij het dat zij op wegen met vrijliggende fietspaden van de rijbaan gebruik zal moeten maken. De andere appellant heeft erop gewezen dat zij gebruik maakt van een lichte elektrische snorfiets, waardoor zij extra kwetsbaar is tussen het snellere verkeer op de rijbaan en zij niet veel kan omrijden om gebruik te maken van niet vrijliggende fietspaden terwijl zij geen gebruik kan maken van andere vervoersmiddelen. Deze omstandigheden kunnen echter niet worden aangemerkt als een bijzonder, individueel belang op grond waarvan zij zich in voldoende mate onderscheidt van willekeurige andere weggebruikers. Eventuele medische of persoonlijke omstandigheden die eraan in de weg staan om op de rijbaan te rijden kunnen aan de orde komen in een procedure om een ontheffing van deze verplichting te krijgen.

CBR

Uitspraak van 26 mei 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1107](#)

(Het CBR mag een eerdere aanhouding tot maximaal vijf jaar terug betrekken bij de op te leggen maatregelen in het kader van de verkeersveiligheid. Maar het CBR moet hierbij uitgaan van de vooronderstelling dat destijds maatregelen zouden zijn opgelegd. Het is in strijd de rechtszekerheid om het toetsingskader van een beginnend bestuurder alsnog aan de maatregelen ten grondslag te leggen)

Samenvatting

Appellant is als beginnend bestuurder aangehouden wegens rijden onder invloed. Het ademalcoholgehalte lag ver boven de toen geldende grens voor beginnend bestuurder zodat aan appellant een onderzoek naar rijgeschiktheid had kunnen worden opgelegd en zijn rijbewijs had kunnen worden geschorst. De politie heeft echter destijds van de aanhouding geen mededeling gedaan aan het CBR, zodat de maatregelen achterwege zijn gebleven. Bijna vier jaar later wordt appellant opnieuw aangehouden wegens rijden onder invloed. Daarvan doet de politie wel mededeling aan het CBR. De politie heeft het CBR daarbij ook op de hoogte gesteld van het feit van bijna vier jaar daarvoor. Het CBR heeft vervolgens aan appellant, mede gelet op de eerdere aanhouding als beginnend bestuurder, een onderzoek naar rijgeschiktheid opgelegd en de geldigheid van zijn rijbewijs gedurende het onderzoek geschorst. Appellant is het niet eens met de schorsing. De rechtszekerheid verzet zich er niet tegen dat het CBR als uitgangspunt hanteert dat feiten en omstandigheden die aan een vermoeden van ongeschiktheid voor het besturen van motorvoertuigen ten grondslag dienen te liggen maximaal vijf jaar lang aanleiding kunnen geven tot zowel het vorderen van een onderzoek naar rijgeschiktheid als het schorsen van een rijbewijs. Dat het CBR naar aanleiding van de aanhouding van appellant als beginnend bestuurder geen maatregelen heeft genomen komt omdat het CBR niet eerder op de hoogte was van die aanhouding.

Dat brengt niet met zich dat deze aanhouding zonder gevolgen zou moeten blijven. Het CBR mocht die eerdere aanhouding in het kader van de verkeersveiligheid dus betrekken bij de op te leggen maatregelen bijna vier jaar later. Maar het CBR moet hierbij uitgaan van de vooronderstelling dat destijds maatregelen zouden zijn opgelegd. Het CBR heeft in strijd met de rechtszekerheid gehandeld door het toetsingskader van een beginnend bestuurder alsnog aan de schorsing ten grondslag te leggen terwijl appellant geen beginnend bestuurder meer is. Het CBR heeft het rijbewijs van appellant dan ook ten onrechte geschorst.

Inbeslagname

Uitspraak van 30 juni 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1389](#)

(Inbeslagname van een hond strekt niet tot definitieve ontneming van de eigendom tegen de wil van de rechthebbende. Zowel de inbeslagname als de besluitonderdelen wat er na de inbeslagname met de hond moet gebeuren kunnen bij de bestuursrechter worden aangevochten. Indien separaat wordt beslist over wat er met een hond gaat gebeuren is geen sprake van een besluit als bedoeld in artikel 1:3, eerste lid, van de Awb, maar om feitelijk of privaatrechtelijk handelen waarvoor een voorziening aan de burgerlijke rechter moet worden gevraagd)

Samenvatting

De burgemeester heeft na een bijtincident besloten tot inbeslagname van een hond. De burgemeester had de hond eerder al gevaarlijk verklaard en een aanlijn- en muilkorfgebod opgelegd. Bij overtreding van een aanlijn- en muilkorfgebod is de burgemeester op grond van artikel 5:29 van de Awb in beginsel bevoegd een hond in beslag te nemen, om zo een herhaling van die overtreding en het daarmee veroorzaakte gevaar voor de veiligheid van de omgeving, te voorkomen. Zo'n inbeslagname van een hond impliceert weliswaar dat daarvan onvrijwillig afstand moet worden gedaan, maar dit betekent niet zonder meer dat de hond niet meer aan de rechthebbende moet worden teruggegeven overeenkomstig artikel 5:29, derde lid, van de Awb. Inbeslagname strekt niet (zonder meer) tot definitieve ontneming van de eigendom tegen de wil van de rechthebbende. Een hond kan op grond van de artikelen 5:29 en 5:30 van de Awb slechts tijdelijk, tegen diens wil, aan de beschikkingsmacht van de rechthebbende worden onttrokken. De lichte bevelsbevoegdheid van artikel 172, derde lid, van de Gemeentewet biedt voor permanente herplaatsing evenmin een grondslag. Een besluit tot het opleggen van een last onder bestuursdwang is in zijn geheel appellabel. Dat betekent dat niet alleen de inbeslagname maar ook besluitonderdelen waarin de burgemeester

heeft besloten wat er na de inbeslagname met de hond moet gebeuren bij de bestuursrechter kunnen worden aangevochten. Dit is anders wanneer een bestuursorgaan na inbeslagname separaat beslist over wat er met een hond gaat gebeuren. In dat geval gaat het niet om een besluit als bedoeld in artikel 1:3, eerste lid, van de Awb, maar om feitelijk of privaatrechtelijk handelen. Belanghebbenden kunnen dit niet aan de bestuursrechter voorleggen. Zij kunnen wel een voorziening vragen aan de burgerlijke rechter.

Rechtsbijstand

Uitspraak van 25 augustus 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1909](#)

(Intrekking toevoeging met terugwerkende kracht als gevolg van behaald geldelijk resultaat. Onjuiste uitleg van artikel 34g, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wrb door bij meerdere toevoegingen voor hetzelfde belang alleen bij de laatst afgegeven toevoeging het totale financiële resultaat te betrekken)

Samenvatting

Een toevoeging wordt gelet op artikel 34g, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wet op de rechtsbijstand met terugwerkende kracht ingetrokken, indien op het moment van de definitieve afhandeling van de zaak waarvoor de toevoeging was verleend de rechtzoekende als resultaat van die zaak een vordering met betrekking tot een geldsom ter hoogte van tenminste 50% van het heffingsvrije vermogen heeft. De raad voor de rechtsbijstand voert op basis van de werkinstructie Resultaatsbeoordeling het beleid dat als er meerdere toevoegingen zijn verstrekt voor hetzelfde rechtsbelang (bijvoorbeeld bezwaar/beroep/hoger beroep) alleen bij de laatst afgegeven toevoeging het totale financiële resultaat in de zaak wordt beoordeeld. Dit betekent dat bij een procedure in meerdere instanties volgens de raad pas sprake is van resultaat in de zin van artikel 34g van de Wrb als de hoogste instantie een eindoordeel heeft geveld. Dit beleid van de raad is in strijd met artikel 34g, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wrb. Met "de zaak waarvoor die toevoeging is verleend" als bedoeld in artikel 34g, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wrb wordt niet bedoeld op "de instantie waarvoor di toevoeging was verleend". Dat het kan voorkomen dat, indien het resultaat maar in geringe mate de norm overschrijdt, de rechtzoekende de volledige kosten van de rechtsbijstand niet kan betalen, is geen reden voor de door de raad voorgestane uitleg van genoemde wetsbepaling. Zonder nadere toelichting valt niet in te zien waarom dan alleen de laatst verleende toevoeging zou worden ingetrokken. Bovendien moet de raad afzien van intrekking als zwaarwegende

omstandigheden zich daartegen verzetten. De raad moet beoordelen of die omstandigheden zich in het concrete geval voordoen.

Schadevergoeding

Uitspraak van 24 februari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:374](#)

(Groningse gaswinningschade. Juiste invulling wettelijk bewijsvermoeden. Naar aanleiding van een tegenrapport moet nader worden onderzocht of de schades veroorzaakt zijn door uitsluitend andere oorzaken dan bodembeweging. Bij het vaststellen van schadevergoedingen mag uitgegaan worden van het gebruikte berekeningsmodel)

Samenvatting

De eigenaar van een woning die is gelegen boven het Groningenveld heeft om schadevergoeding verzocht vanwege een aantal schades die volgens hem zijn veroorzaakt door de gaswinning in Groningen. Sinds 1 juli 2020 worden verzoeken om vergoeding van deze schades afgehandeld door het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG). Het IMG heeft onder verwijzing naar een adviesrapport voor een deel van de gestelde schades een schadevergoeding toegekend. Volgens het adviesrapport is van de overige schades het vermoeden weerlegd dat deze naar hun aard redelijkerwijs zijn veroorzaakt door bodembeweging als gevolg van mijnbouw door gaswinning in het Groningenveld. Die schades zouden zijn veroorzaakt door uitsluitend andere oorzaken.

Voor de afhandeling van schades als gevolg van de gaswinning in Groningen geldt een wettelijk bewijsvermoeden. Bij fysieke schade aan gebouwen en werken die naar haar aard redelijkerwijs schade als gevolg van de Groningse gaswinning zou kunnen zijn, wordt vermoed dat die schade daardoor is veroorzaakt. Het wettelijk bewijsvermoeden beoogt de positie van de benadeelden te versterken in discussies over het causaal verband tussen de mijnbouwactiviteiten en aardbevingsschade. Het IMG acht het bewijsvermoeden pas weerlegd als de deskundige een hoge mate van zekerheid heeft over de oorzaak van de door hem aangewezen schade. De Afdeling is van oordeel dat het IMG hiermee een aanvaardbare bestuursrechtelijke invulling heeft gegeven aan het wettelijk bewijsvermoeden. Dat betekent dat

het IMG het bewijsvermoeden met succes weerlegt als het aan de hand van een adviesrapport aantoonbaar uitsluitend een andere is dan de bodembeweging als gevolg van de Groningse gaswinning. Met de uitleg van het bewijsvermoeden doet het IMG recht aan de doelstelling van een ruimhartige en voortvarende afhandeling van de schade van de Groningse gaswinning.

Het IMG heeft op basis van het adviesrapport van de onafhankelijk en onpartijdig geachte deskundige geconcludeerd dat het bewijsvermoeden van tien schades aan de woning is weerlegd omdat in het rapport uiteengezet is dat de schades niet zijn ontstaan door bodembeweging als gevolg van gaswinning maar uitsluitend door andere omstandigheden. In hoger beroep heeft de eigenaar van de woning een tegenrapport overgelegd. De Afdeling acht het overleggen van het tegenrapport niet in strijd met de goede procesorde of het verdedigingsbeginsel. De Afdeling ziet zich gesteld voor de vraag of met het tegenrapport ten minste zodanige twijfel is gezaaid dat het weerleggen van het bewijsvermoeden door de IMG op basis van het adviesrapport van de deskundige geen standhoudt. Dit vereist technische en bouwkundige kennis. De Afdeling vraagt de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) om te onderzoeken of met een hoge mate van zekerheid vaststaat dat uitsluitend een of meerdere andere oorzaken dan beweging van de bodem als gevolg van gaswinning de tien schades aan de woning en ook schade aan de fundering hebben doen ontstaan.

Over vijftien schades zijn partijen het eens dat die vergoed moeten worden. De eigenaar van de woning is het echter niet eens met de herstelmethodieken en de vaste vergoedingen die het IMG daarvoor hanteert. De Afdeling is van oordeel dat onvoldoende aanknopingspunten zijn aangevoerd voor het oordeel dat geen ontoereikende herstelmethodieken zijn voorgesteld. Omdat het IMG per jaar tienduizenden gelijksoortige schades

dient te vergoeden, is één uniform calculatiemodel opgesteld aan de hand waarvan de herstelkosten worden begroot. Dit model gaat uit van vaste eenheidsprijzen voor vrijwel alle mogelijke herstelmethodieken. Niet aannemelijk is gemaakt dat bij het berekenen van de herstelkosten niet is uitgegaan van ruimhartig, duurzaam en vakkundig herstel.

Uitspraak van 3 november 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2440](#)

(Omdat het risico van schending van het fundamentele mensrecht dat foltering en onmenselijke behandeling zich na uitzetting heeft gemanifesteerd, dient de achteraf gebleken verkeerde inschatting van het risico van de uitzetting voor rekening van de staatssecretaris te komen en bestaat recht op schadevergoeding)

Samenvatting

Een Russische vrouw heeft in 2010, 2013 en 2014 asiel aangevraagd in Nederland. Deze drie asielaanvragen zijn allemaal afgewezen. Bij haar derde asielaanvraag had zij zeven bewijsstukken overgelegd om haar standpunt te onderbouwen dat zij zou worden gearresteerd en mishandeld als zij zou worden uitgezet naar Rusland.

De Russische vrouw is daags na de uitspraak, waarbij haar beroep tegen de afwijzing van haar derde asielaanvraag ongegrond is verklaard, onder begeleiding van de Koninklijke Marechaussee per vliegtuig uitgezet. Bij aankomst in Rusland is zij overgedragen aan de autoriteiten. Vaststaat dat zij vervolgens direct is opgepakt, vastgezet en in een cel is mishandeld en verkracht. Zij is eind 2014 opnieuw naar Nederland gekomen en heeft wederom een asielaanvraag ingediend. Die aanvraag is ingewilligd en haar is een verblijfsvergunning verleend. De vrouw stelt de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid aansprakelijk voor schade die zij vanwege haar uitzetting heeft geleden. De rechtbank heeft haar verzoek om de staatssecretaris te veroordelen tot schadevergoeding toegewezen en bepaald dat het onderzoek met

betrekking tot de schadeposten wordt heropend. De staatssecretaris is het hier niet mee eens.

De Afdeling komt tot het oordeel dat de staatssecretaris de vrouw schadevergoeding moet betalen. Daarbij wijst de Afdeling erop dat de afwijzing van de derde asielaanvraag in rechte onaantastbaar is en de uitspraak waarbij het tegen dat besluit ingestelde beroep ongegrond is verklaard gezag van gewijsde heeft. Dat betekent dat de rechtmatigheid van dat besluit of die uitspraak niet ter discussie staat. De destijds gemaakte inschatting van het risico bij uitzetting naar Rusland wordt nog steeds voor rechtmatig gehouden. Volgens de Afdeling staat dit er echter niet aan in de weg dat gelet op de zeer bijzondere omstandigheden en de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, in dit uitzonderlijke geval een verplichting wordt aangenomen tot het toekennen van schadevergoeding. Omdat de vrouw direct na haar aankomst in Rusland is gearresteerd en mishandeld, terwijl zij in haar asielaanvraag tevergeefs op dat risico had gewezen, is er een direct verband tussen de uitzetting, de arrestatie en de daaropvolgende schending van het fundamentele mensenrecht dat folteringen en onmenselijke behandeling verbiedt. Achteraf is gebleken dat de staatssecretaris het risico van de uitzetting verkeerd heeft ingeschat en de uitzetting naar Rusland onjuist was. Dit moet voor rekening van de staatssecretaris komen.

Volgens de Afdeling heeft de rechtbank verder na toewijzing van het verzoek om schadevergoeding terecht aanleiding gezien de vrouw in de gelegenheid te stellen de schadeposten nader te onderbouwen door het onderzoek naar die schadeposten te heropenen.

Uitspraak van 22 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2899](#)

(Wegenverkeerswet. Onrechtmatig aanwijzingsbesluit zag alleen op 'lichte' Stints. Recht op schadevergoeding voor gebruikers van 'lichte' Stints en de fabrikant. Oproep om te overleggen over schadevergoeding voor gebruikers van 'zwaardere' Stints)

Samenvatting

In 2011 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat een verzoek om aanwijzing van de Stint als bijzondere bromfiets toegewezen. Naar het oordeel van de minister destijds kon met de Stint voldoende veilig op de weg worden gereden.

Op 20 september 2018 heeft in Oss een ernstig ongeluk plaatsgevonden met een Stint. De minister heeft daarop besloten de Stint van de weg te halen door eerst de aanwijzing van de Stint als bijzondere bromfiets te schorsen en vervolgens de aanwijzing in te trekken. Gebruikers van Stints, waaronder kinderopvangorganisaties, en de fabrikant van de Stint zijn hiertegen opgekomen.

Uit zowel het wettelijk systeem als het op de aanvraag gebaseerde aanwijzingsbesluit volgt dat de minister in 2011 alleen de Stint met een elektromotor van 800 watt toestemming heeft gegeven om op de openbare weg te rijden. Uit de aanvraag blijkt dat de aanwijzing is aangevraagd voor een type voertuig met een elektromotor van 800 watt en andere bepaalde (technische) specificaties. De (technische) specificaties van de 'zwaardere' Stint met een elektromotor van 1200 watt die in 2014 op de markt is gebracht weken daarvan af. Op grond van de Wegenverkeerswet kan alleen toestemming worden gegeven voor een specifiek type voertuig met dezelfde vorm, technische specificaties en verkeersveiligheidseisen. Dat zo'n type een bepaalde naam heeft gekregen, zoals in dit geval 'de Stint', en andere types later ook die naam hebben gekregen betekent niet dat dat de toestemming ook geldt voor die latere types. Een type onderscheidt zich door de (technische)

specificaties, niet door de daaraan gegeven naam. Omdat alleen de 'lichte' Stint van 800 watt toestemming had om op de weg te rijden, werden ook alleen gebruikers van dit type Stint geraakt door de beslissing van de minister om het voertuig van de weg te halen.

Net als de rechtbank, heeft de Afdeling geoordeeld dat de minister in 2011 geen toestemming had mogen geven om de 'lichte' Stints op de weg te laten rijden. Zowel naar de huidige inzichten als naar de inzichten destijds, had de toestemming niet verleend mogen worden omdat de technische keuring van het (type) voertuig in 2011 volstrekt onder de maat is geweest. Dat fouten zijn gemaakt, is door de minister ook erkend. Volgens de Afdeling mag in een geval waarin de intrekking van de toestemming een rectificatie betreft van eerder door de minister gemaakte fouten, de als gevolg daarvan geleden schade door de gebruikers van de 'lichte' Stints niet voor hun rekening worden gelaten. Zij mochten erop vertrouwen dat zij met dit type Stint op de weg mochten rijden. Ook de schade die de fabrikant leidt mag niet, althans niet geheel, voor zijn rekening worden gelaten. De minister had in het besluit tot intrekking van de toestemming in ieder geval moeten erkennen dat aanleiding bestaat voor vergoeding van schade die is geleden als gevolg van het onrechtmatige aanwijzingsbesluit en aan moeten kondigen dat voor vergoeding van die schade een regeling zal worden getroffen.

Ook gebruikers van 'zwaardere' Stints hebben schade geleden. Hoewel voor deze 'zwaardere' Stints nooit toestemming is verleend om daarmee op de weg te rijden, hebben zij wel jarenlang deelgenomen aan het verkeer en valt gebruikers van deze typen Stints niets te verwijten. In de publicatie van de toestemming in de Staatscourant stond dat voertuigen van het merk Stint toestemming hadden om op de weg te rijden en niet alleen het type 'lichte' Stint. Volgens de Afdeling is de schade die gebruikers van de 'zwaardere' Stints hebben geleden in ieder

Sluiting van een pand

geval deels aan het handelen van de minister toe te rekenen. Voor de Afdeling bestond in deze zaak echter geen ruimte de minister voor deze groep gebruikers te veroordelen tot vergoeding van de schade. Omdat het echter vanuit maatschappelijk oogpunt gezien wenselijk is dat verdere juridische procedures, mogelijk zowel bij de burgerlijke rechter als de bestuursrechter, te voorkomen, heeft de Afdeling de minister opgeroepen om met deze groep gebruikers in overleg te treden en tot een passende schade-regeling te komen voor de gebruikers van zowel de 'lichte' Stints en de fabrikant als voor gebruikers van 'zwaardere' Stints.

Uitspraak van 8 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2756](#)

(Tijdsverloop van meer dan één jaar na het besluit tot sluiting van een pand op grond van artikel 13b van de Opiumwet brengt mee dat opnieuw een beoordeling dient te worden gemaakt van de noodzaak tot het alsnog sluiten)

Samenvatting

De burgemeester heeft op grond van artikel 13b van de Opiumwet gelast de gebouwen die onderdeel zijn van een saunaclub voor twaalf maanden te sluiten. Deze last is na een uitspraak van de Afdeling in rechte onaantastbaar geworden. Hangende de procedure is de sluiting nog niet uitgevoerd. Na de uitspraak van de Afdeling heeft de burgemeester meegedeeld dat de gebouwen alsnog zullen worden gesloten. Tijdsverloop kan ertoe leiden dat sluiting van een pand op grond van artikel 13b van de Opiumwet redelijkerwijs niet meer zal bijdragen aan het bereiken van de doelen die met een dergelijke sluiting worden gediend, aldus de Afdeling.

Als een burgemeester een pand nog niet feitelijk heeft gesloten en daar nog wel toe wil overgaan, moet hij daarom opnieuw een beoordeling maken van de noodzaak van het alsnog sluiten als meer dan één jaar is verstreken sinds de datum dat de sluiting volgens het bestuursdwangbesluit zou zijn ingegaan. De beoordeling van de noodzaak om na het verstrijken van meer dan een jaar alsnog te sluiten is een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Als er nog een procedure loopt tegen het bestuursdwangbesluit, moet ingevolge artikel 6:19 van de Awb een besluit waarin de noodzakelijkheid opnieuw is beoordeeld van rechtswege worden meegenomen in die procedure. Als er geen procedure loopt, kan tegen dit besluit bezwaar worden gemaakt. Bij de beoordeling van de noodzaak tot het alsnog sluiten dient de burgemeester te onderbouwen waarom op dat moment nog steeds gerechtvaardigd is dat sluiting plaatsvindt en dat deze plaatsvindt voor de te bepalen sluitingsduur. Hierbij dient te worden ingegaan

op de vraag waarom de doeleinden die de Opiumwet met sluiting beoogt te dienen nog steeds een sluiting rechtvaardigen.

Uitspraak van 24 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:631](#)

(Sluiting van het bedrijfspand voor onbepaalde tijd is niet evenredig. Een bevel op grond van artikel 172, derde lid, van de Gemeentewet dient op grond van het evenredigheidsbeginsel een einddatum te bevatten)

Samenvatting

De burgemeester heeft een bedrijfspand op grond van artikel 172, derde lid, van de Gemeentewet voor onbepaalde tijd gesloten, nadat vanaf de openbare weg met een automatisch wapen enige tientallen keren op dat pand was geschoten. Artikel 172, derde lid, van de Gemeentewet heeft volgens de geschiedenis van de totstandkoming ervan betrekking op situaties waarin enerzijds geen overtreding van wettelijke voorschriften plaatsvindt, terwijl anderzijds sprake is van een zodanige inbreuk op orde en rust dat niet meer van een aanvaardbaar niveau daarvan kan worden gesproken. De burgemeester kan op basis van dit artikellid niet naar willekeur maatregelen ter bewaring van de openbare orde nemen. Er moet zich een verstoring van die orde of ernstige vrees daarvoor voordoen en de bevelen moeten noodzakelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde. In het artikellid is aan de burgemeester een aanzienlijke beoordelingsruimte gelaten om te bepalen of de openbare orde is verstoord, dan wel ernstige vrees daarvoor bestaat en welke maatregelen daartegen moeten worden genomen. Niettemin dient de burgemeester bij de uitleg en de aanwending van de in dit artikellid neergelegde bevoegdheid rekening te houden met het feit dat de bevelen zeer beperkt voorzienbaar zijn en dat daardoor afbreuk kan worden gedaan aan de rechtszekerheid. Voorts mogen de bevelen niet van wettelijke voorschriften afwijken en moeten ze evenredig zijn. Gelet op het evenredigheidsbeginsel mogen de voor de eigenaar

van het pand nadelige gevolgen van de sluiting niet in een onevenredige verhouding staan tot het algemeen belang bij herstel van de openbare orde. De inperking van de rechten van de eigenaar mogen niet langer duren dan noodzakelijk. Een bevel op grond van artikel 172, derde lid, van de Gemeentewet dient daarom op grond van het evenredigheidsbeginsel een einddatum te bevatten. Als na afloop van de termijn waarvoor de maatregel geldt nog steeds wordt voldaan aan de vereisten van artikel 172, derde lid, van de Gemeentewet, kan de burgemeester de duur van de maatregel verlengen. Ook mogelijk is dat de burgemeester een bevel eerder intrekt omdat de verstoring van de openbare orde of de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan verdwenen is. Sluiting van het bedrijfspand voor onbepaalde tijd is niet evenredig.

Wegenverkeerswet 1994

Uitspraak van 4 mei 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:961](#)

(De bestuursrechter is in de regel niet gebonden aan het oordeel van de strafrechter. Vrijspraak van de strafrechter omdat twijfel bestaat of betrokkene bestuurder is, is echter een nieuw feit of een veranderde omstandigheid aangezien de vrijspraak om dezelfde rechtsvraag gaat waar het in de bestuursrechtelijke procedure om gaat en het CBR zich op dezelfde bewijsmiddelen heeft gebaseerd)

Samenvatting

De algemeen directeur van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) heeft appellant verplicht mee te werken aan een onderzoek naar zijn alcoholmisbruik. Daaraan heeft het CBR ten grondslag gelegd dat appellant als bestuurder van een auto is aangehouden voor het rijden onder invloed. Het bezwaar van appellant tegen het besluit tot oplegging van het onderzoek is niet-ontvankelijk verklaard omdat hij zijn bezwaar te laat had ingediend. Appellant heeft vervolgens om herziening verzocht van het in bezwaar gehandhaafde besluit tot oplegging van het onderzoek. Volgens hem is sprake van nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden die tot heroverweging nopen. Hij stelt dat niet hij, maar een ander bestuurder van de auto was en destijds is aangehouden voor het rijden onder invloed. Appellant heeft processen-verbaal van zittingen bij de politierechter overgelegd. Daaruit blijkt dat de politierechter nader onderzoek heeft laten doen naar de manier waarop de identiteit van de bestuurder is vastgesteld. Op basis van de uitkomst daarvan heeft de politierechter geoordeeld dat er twijfel is of appellant bestuurder is. De politierechter heeft in het voordeel van appellant geoordeeld en hem vrijgesproken. Volgens vaste rechtspraak is de bestuursrechter in de regel niet gebonden aan het oordeel van de strafrechter. In dit geval is echter niet alleen een aantekening mondeling vonnis overgelegd, maar ook aanvullend bewijs waarop de strafrechter zijn vrijspraak heeft gebaseerd.

Omdat de vrijspraak gaat om dezelfde rechtsvraag, namelijk of appellant de bestuurder was, en het CBR zich op dezelfde bewijsmiddelen heeft gebaseerd als de politierechter, is er een nauw verband tussen de feiten die in de strafprocedure zijn beoordeeld en die in de bestuursrechtelijk procedure moeten worden beoordeeld. Daarom was geen ruimte voor het CBR om zonder een nadere motivering af te wijken van het oordeel van de politierechter.

Wet openbaarheid van bestuur

Uitspraak van 27 januari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:153](#)

(Locatiegegevens stikstof uitstotende landbouwbedrijven moeten openbaar gemaakt worden. Openbaarmaking mag niet worden geweigerd vanwege de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Niet aannemelijk gemaakt dat openbaarmaking daadwerkelijk schade zou toebrengen aan het met geheimhouding gediende belang, te weten de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage)

Samenvatting

Tussen 2015 en 2019 was op grond van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) voor activiteiten met een beperkte stikstofuitstoot geen vergunning nodig. Bedrijven konden met een melding volstaan. MOB heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in twee verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) gevraagd om openbaarmaking van gegevens over alle agrarische en niet-agrarische bedrijven waarvoor zo'n melding is gedaan. Die meldingen staan in het AURIUS-Register. AERIUS is het softwarepakket dat wordt gebruikt om de stikstofdepositie (neerslag van stikstof) te bepalen, de ontwikkeling van die depositie te monitoren, prognoses te maken voor de verwachte ontwikkeling van de depositie en om een beoordeling te maken van de vergunningplicht en -verlening voor activiteiten.

De minister heeft de meldingsbevestigingen van ongeveer 3.500 bedrijven uit het AERIUS-Register (PAS-meldingen) openbaar gemaakt, maar zonder de daarin opgenomen persoonsgegevens, zoals namen, privéadressen, topografische kaarten, coördinaten en e-mailadressen. Voor deze gegevens geldt volgens de minister dat de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarmaking.

De rechtbank heeft uit praktische overwegingen eerst uitspraak gedaan over tien PAS-meldingen van agrarische bedrijven en het beroep van MOB

gegrond verklaard. Zij heeft bepaald dat de locatiegegevens in deze tien PAS-meldingen openbaar moeten worden gemaakt. De minister en LTO Noord hebben tegen deze uitspraak hoger beroep ingesteld.

De Afdeling heeft de uitspraak van de rechtbank in hoger beroep bevestigd. De PAS-meldingen bevatten vier categorieën van locatiegegevens, te weten het adres van de persoon of rechtspersoon voor wie de PAS-melding is gedaan, twee kaartjes van emissies (uitstoot) per bron op verschillende locaties en een kaartje genaamd 'Depositie natuurgebieden'. Deze vier categorieën bevatten milieu-informatie. Voor het locatiegegeven dat bestaat uit het adres van de natuurlijke of rechtspersoon voor wie de melding is gedaan, geldt daarbij de nuancering dat dit adres alleen milieu-informatie is als het adres gelijk is aan de locatie van de activiteiten waarvoor de melding is gedaan. Verder volgt uit rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie dat de plaats van de emissies milieu-informatie is die betrekking heeft op emissies in het milieu. Dat betekent, zoals de rechtbank al had geoordeeld, dat openbaarmaking van de in de PAS-melding opgenomen locatiegegevens niet geweigerd mag worden vanwege de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Omdat de vier categorieën van locatiegegevens dusdanig met elkaar samenhangen, bestaat ook geen mogelijkheid om het ene locatiegegeven wel en het andere locatiegegeven niet openbaar te maken. Wél mag openbaarmaking worden geweigerd in het belang van de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage. De minister moet dan aannemelijk maken dat openbaarmaking van de milieu-informatie daadwerkelijk schade zou toebrengen aan het met geheimhouding gediende belang, te weten de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage. De minister is daar, zoals de rechtbank ook had geconcludeerd, niet in geslaagd.

Uitspraak van 20 oktober 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2348](#)

(zie ook [ECLI:NL:RVS:2021:2346](#))

(Niet tijdig beslissen verzoeken openbaarmaking documenten over de coronapandemie. Gefaseerde aanpak grote aantal Wob-verzoeken is toegestaan. Nadere termijn die de rechtbank had bepaald vanwege de bijzondere omstandigheden was niet haalbaar)

Samenvatting

De NOS en de NTR hebben voor het programma Nieuwsuur de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in drie verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) gevraagd om documenten over de coronapandemie. De minister heeft nog meer Wob-verzoeken over dit onderwerp ontvangen. Omdat alle Wob-verzoeken tezamen heel veel documenten (naar schatting 1,8 miljoen) omvatten, heeft de minister een speciale werkwijze ontwikkeld. Hij heeft de documenten op basis van alle Wob-verzoeken in tien onderwerpen verdeeld en de documenten vervolgens opgesplitst naar de maanden waarin de documenten zijn opgesteld. Deze groepen van documenten bevatten steeds informatie over één onderwerp in één maand. De documenten in een groep worden vervolgens inhoudelijk beoordeeld. Een Wob-verzoeker ontvangt met deze werkwijze steeds verschillende deelbesluiten, die telkens over een groep van documenten gaan. Volgens de minister is deze speciale aangepaste werkwijze erop gericht om zo snel mogelijk op alle Wob-verzoeken over coronagerelateerde onderwerpen te beslissen.

Hoewel de NOS en de NTR een aantal deelbesluiten hebben ontvangen, zijn zij toch van mening dat de minister niet tijdig heeft beslist op hun Wob-verzoeken. Zij stellen dat de aangepaste werkwijze in strijd is met de Wob, dat de deelbesluiten te algemeen zijn en dat daarmee niet op hun Wob-verzoeken is beslist. De rechtbank heeft de NOS en de NTR daarin gelijk gegeven en het beroep gegrond verklaard.

Zij heeft de minister vervolgens opgedragen om binnen twee maanden na verzending van de uitspraak een besluit te nemen. Doet de minister dat niet, dan moet hij een dwangsom betalen. De minister heeft hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank, omdat hij vindt dat de rechtbank zijn aangepaste werkwijze ten onrechte van de hand heeft gewezen. Ook vindt hij de termijn om nieuwe besluiten te nemen te kort en de dwangsom te hoog.

De Afdeling heeft geoordeeld dat de werkwijze van de minister waarbij hij deelbesluiten heeft genomen niet in strijd is met de Wob. Wél moet in een deelbesluit staan over welk deel van het Wob-verzoek het gaat en moet het laatste deelbesluit vermelden dat daarmee volledig op het Wob-verzoek is beslist. De minister heeft verder niet, zoals de rechtbank ook al had overwogen, binnen de wettelijk gestelde termijnen een besluit genomen. Daarom moest de rechtbank een termijn bepalen. De Afdeling heeft in algemene zin overwogen dat zo'n termijn recht moet doen aan de reële mogelijkheid die het bestuursorgaan heeft om op het Wob-verzoek te beslissen, maar ook aan het in de Wob neergelegde recht om overheidsinformatie op te vragen en deze binnen een afzienbare te ontvangen. De rechter moet in dit soort zaken een op dat moment verantwoorde keuze maken in het dilemma tussen snelheid en zorgvuldigheid. Een nadere termijn mag niet onnodig lang, maar ook niet onrealistisch kort zijn. De Afdeling komt tot het oordeel dat de nadere termijn die de rechtbank had bepaald vanwege de bijzondere omstandigheden niet haalbaar was. Zij heeft daarom zelf een nieuwe termijn bepaald en daarbij een nieuwe dwangsom vastgesteld, voor het geval dat de minister deze termijn niet zou halen.

Vreemdelingenkamer

Algemeen bestuursrecht

Uitspraak van 16 juni 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1287](#)

(Verzoek om herziening, Afdeling bestuursrechtspraak stelt nationaliteit zelf vast)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een man die zijn identiteit met Iraakse nationaliteit definitief vast wilde laten stellen en af wilde komen van zijn andere identiteit met Jordaanse nationaliteit waar de staatssecretaris van uitging. Het begon allemaal in 2002 toen de staatssecretaris de asiolvergunning van de man introk, omdat hij niet de identiteit met Iraakse nationaliteit zou hebben die hij bij zijn asielaanvraag had opgegeven. In de twintig jaar daarna voerde hij verschillende procedures om zijn identiteit met Iraakse nationaliteit aan te tonen. In 2019 vroeg hij de staatssecretaris om het intrekingsbesluit uit 2002 te herzien. De staatssecretaris wees dat verzoek echter af, omdat de man formeel geen nieuwe feiten en omstandigheden zou hebben aangevoerd voor een herziening. Om de "uitzonderlijke en slepende patstelling te doorbreken" gaat de Afdeling voorbij aan de formele vraag of de staatssecretaris wel of niet verplicht was om zijn besluit uit 2002 te herzien. De uitspraak spitst zich toe op de vraag of de staatssecretaris van de vreemdeling mocht vragen om te bewijzen dat hij niet de identiteit met Jordaanse nationaliteit heeft. Daarbij is het Iraakse paspoort voor de vreemdeling van groot belang. Volgens de Afdeling ligt het op de weg van de staatssecretaris om onderzoek te doen naar de identiteit met Iraakse nationaliteit in plaats van de vreemdeling te vragen te bewijzen dat hij niet de Jordaanse identiteit en nationaliteit heeft. Toch ziet de Afdeling geen aanleiding om de staatssecretaris alsnog op te dragen dit onderzoek te doen, omdat de staatssecretaris niet duidelijk heeft gemaakt hoe hij nu nog uitsluitel kan krijgen over de identiteit van de vreemdeling. Daarmee wordt de patstelling dus niet doorbroken. De Afdeling stelt daarom zelf in de uitspraak de identiteit en Iraakse nationaliteit van de man definitief vast.

Uitspraak van 29 september 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2180](#)

(Geslaagd beroep op vertrouwensbeginsel)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een vrouw die Nederlandse wil worden. De staatssecretaris heeft haar verzoek om naturalisatie afgewezen, omdat volgens hem niet is voldaan aan het vereiste dat de vrouw sinds ten minste vijf jaar onmiddellijk voorafgaand aan het verzoek toelating en hoofdverblijf in Nederland heeft gehad op grond van de juiste persoonsgegevens. Zij heeft namelijk in 2017 haar persoonsgegevens in de Basisregistratie Persoonsgegevens laten wijzigen. Daarbij zijn haar naam, geboortedatum en geboorteplaats veranderd. Volgens de staatssecretaris zijn deze wijzigingen zo ingrijpend dat de termijn van vijf jaar op de dag van de wijziging opnieuw is gaan lopen. De vrouw had echter voordat zij haar gegevens had laten veranderen, contact opgenomen met de IND om te vragen of dit gevolgen zou hebben voor de verblijfsduur in het kader van een verzoek om naturalisatie. Een IND-medewerker had haar toen verteld dat dit niet zo was. De vrouw beroept zich daarom op het vertrouwensbeginsel. De rechtbank heeft al geoordeeld dat de vrouw er redelijkerwijs van mocht uitgaan dat de mededeling van de IND-medewerker juist was. Zij oordeelde ook dat deze mededeling aan de staatssecretaris kon worden toegerekend. Het gaat in hoger beroep daarom alleen nog om de vraag of er zwaarder wegende belangen zijn, waardoor het beroep van de vrouw op het vertrouwensbeginsel niet kan slagen. De Afdeling oordeelt dat de belangenafweging in het voordeel van de vrouw uitvalt.

Uitspraak van 30 november 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2669](#)

(Aanscherping hoorplicht in bezwaar)

Samenvatting

Bij zijn gronden van bezwaar heeft de vreemdeling een beschikking gevoegd van de familierechter over de zorgregeling tussen hem en referent. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris de vreemdeling hierover had moeten horen. Op basis van wat de vreemdeling in de bezwaarfase heeft aangevoerd over de hoofdverblijfplaats van referent en de zorgregeling, kon de staatssecretaris namelijk niet al op voorhand zeggen dat er redelijkerwijs geen twijfel over mogelijk was dat het bezwaar niet kon leiden tot een ander standpunt dan hij had ingenomen in zijn eerste besluit. Zie hierover ook de uitspraak van de Afdeling van 23 april 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:878](#).

Uitspraak van 22 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:3040](#)

(Mededeling geen bezwaar mvv, besluit, dwangsomregeling)

Samenvatting

De vreemdeling over wie deze uitspraak gaat, heeft de Chinese nationaliteit. Een payrollbedrijf heeft als erkend referent in Nederland de aanvraag voor haar ingediend, met als verblijfsdoel 'arbeid als kennismigrant'. Bij kennisgevingen van 22 mei 2019 en 27 mei 2019 heeft de staatssecretaris meegedeeld dat hij geen bezwaar heeft tegen de afgifte van een machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) aan de vreemdeling en dat hij de Nederlandse vertegenwoordiging in Guangzhou (China) hierover heeft geïnformeerd. Verder heeft hij meegedeeld dat de Nederlandse vertegenwoordiging de mvv alleen afgeeft als de vreemdeling aan een aantal, door hem genoemde, voorwaarden voldoet. Nadat de vreemdeling bij de vertegenwoordiging op gesprek is geweest, weigert de vertegenwoordiging haar echter een mvv te geven, omdat niet duidelijk is of haar salaris wel marktconform is. De staatssecretaris

besluit daarop in januari 2020 de eerdere kennisgevingen in te trekken en de mvv-aanvraag af te wijzen. De vreemdeling stelt hem vervolgens in gebreke, omdat hij niet tijdig een besluit op de aanvraag zou hebben genomen. De rechtbank is het daarmee eens. Volgens haar kunnen de kennisgevingen van mei 2019 niet als besluit worden gezien en heeft de staatssecretaris, door pas in januari 2020 een besluit te nemen, een dwangsom verbeurd. In hoger beroep vernietigt de Afdeling deze uitspraak. Zij oordeelt dat de staatssecretaris met de kennisgeving van 22 mei 2019 wel degelijk op tijd een besluit heeft genomen.

Asiel

Uitspraak van 7 april 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:738](#)

(Herbeoordeling veilige landen)

Samenvatting

De vreemdeling komt uit Mongolië en heeft in Nederland asiel aangevraagd. Dat deed hij nadat hij in Mongolië is mishandeld en bedreigd, omdat hij lhbt'i'er is. Volgens hem hebben de Mongolische autoriteiten onvoldoende bescherming geboden. De staatssecretaris heeft Mongolië in 2016 aangewezen als veilig land van herkomst. In 2018 en 2020 heeft de staatssecretaris de situatie in dit land herbeoordeeld. In beide gevallen heeft hij Mongolië opnieuw aangewezen als veilig land, ook voor lhbt'i'ers. De staatssecretaris vindt dat Mongolië voor de vreemdeling zelf ook veilig is en heeft daarom geen asiel verleend. Deze uitspraak gaat over de vreemdeling zelf en de herbeoordeling van de situatie in Mongolië, maar ook over de manier waarop de staatssecretaris in het algemeen de veiligheidssituatie in veilige landen van herkomst herbeoordeelt.

De Afdeling oordeelt dat de methode die de staatssecretaris gebruikt om de situatie in veilige landen van herkomst te onderzoeken in lijn is met Europese wetgeving en dat de staatssecretaris de situatie in deze landen ook vaak genoeg onderzoekt. Maar uit de uitspraak blijkt dat de staatssecretaris bij zijn herbeoordeling niet alle beschikbare bronnen gebruikt en ook niet alle bronnen die in de Europese Procedurerichtlijn staan. Ook bij de herbeoordeling van de veiligheidssituatie in Mongolië heeft hij niet de juiste bronnen gebruikt. Bovendien heeft hij onvoldoende uitgelegd waarom Mongolië in het algemeen, en voor lhbt'i'ers in het bijzonder, veilig is. Verder moet de staatssecretaris de ontwikkelingen rondom de rechtsstaat in Mongolië beter onderzoeken als hij dit land wil blijven aanmerken als een veilig land van herkomst.

Deze uitspraak is ook relevant voor de herbeoordeling van andere landen die de staatssecretaris

heeft aangemerkt als veilig en voor de vreemdelingen die uit deze landen afkomstig zijn. Ook in die gevallen geldt dat de staatssecretaris in de toekomst alle beschikbare bronnen moet gebruiken of moet uitleggen waarom hij dat niet doet wanneer hij veilige landen opnieuw onderzoekt. Daar zal hij zijn beleid aan moeten aanpassen. Ook moet de staatssecretaris zijn conclusie dat een land nog altijd veilig is, goed blijven uitleggen.

Uitspraken van 12 mei 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:977](#) en [ECLI:NL:RVS:2021:978](#)

(Beoordeling asielaanvragen bekeerlingen)

Samenvatting

In deze uitspraken stelt de Afdeling hogere eisen aan de motivering van de staatssecretaris bij besluiten op asielaanvragen van zogenoemde bekeerlingen. In beide zaken hadden de vreemdelingen een asielaanvraag ingediend, omdat zij bang waren in hun land van herkomst te worden vervolgd wegens bekering tot het christendom. De staatssecretaris vond de bekering niet geloofwaardig en wees daarom de asielaanvragen af. Hij beoordeelde de geloofwaardigheid van de bekering aan de hand van beleid uit 2018. Dit beleid ging uit van drie elementen. Daarbij was het belangrijkste wat de vreemdeling verklaart over het proces van bekering. Daarnaast was van belang wat de vreemdeling weet over zijn nieuwe geloof en ten slotte welke activiteiten hij in het kader daarvan heeft ondernomen.

De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris, zelfs bij twijfel aan de verklaringen van de vreemdeling over het bekeringsproces, voortaan in zijn besluit ook moet motiveren wat hij vindt van de verklaringen van de vreemdeling over zijn kennis van zijn nieuwe geloof en welke activiteiten de vreemdeling in dat kader heeft ondernomen. Bovendien moet de staatssecretaris motiveren waarom deze verklaringen de ontoereikende verklaring over het bekeringsproces niet kunnen compenseren. Hoewel de beoordeling van de geloofwaardigheid van het bekeringsproces dus nog steeds heel belangrijk

is, mag de staatssecretaris daaraan geen doorslaggevende betekenis meer toekennen, zonder ook daadwerkelijk in te gaan op de andere twee elementen. Verder zal de staatssecretaris voortaan duidelijk moeten motiveren hoe hij eventuele verklaringen van anderen over de (gestelde) bekering van de vreemdeling heeft beoordeeld. De uitspraken leiden ertoe dat de staatssecretaris inzichtelijker moet maken welk gewicht hij aan verklaringen van de vreemdeling en van derden toekent. Daarmee worden zijn besluiten voor de bestuursrechter ook beter toetsbaar.

Uitspraak van 14 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1550](#)

(Bescherming UNRWA van Palestijnen in de Gazastrook)

Samenvatting

De United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) is een organisatie van de Verenigde Naties. Zij heeft de opdracht om bijstand te leveren en bescherming te geven aan Palestijnse vluchtelingen. Een Palestijnse man uit de Gazastrook heeft in Nederland asiel aangevraagd, omdat hij vindt dat de UNRWA niet in staat is om haar opdracht uit te voeren en hem voldoende te beschermen. De staatssecretaris vindt dat de UNRWA wél daartoe in staat is en heeft het asielverzoek daarom afgewezen. De Afdeling oordeelt dat de staatssecretaris in zijn besluit geen inzicht heeft gegeven hoe hij beoordeelt of de UNRWA in staat is om Palestijnse vluchtelingen in de Gazastrook te beschermen. Ook heeft hij onvoldoende uitgelegd hoe hij de informatie heeft beoordeeld die de vreemdeling heeft gegeven. Daarom zet de Afdeling een streep door het besluit van de staatssecretaris. De Afdeling geeft de staatssecretaris zestien weken de tijd om een nieuw besluit te nemen. Daarbij moet hij rekening houden met de huidige ontwikkelingen in de Gazastrook, waaronder de recent weer opgelaaide vijandelijkheden tussen Israël en Hamas en de berichten dat de Verenigde Staten een deel van hun financiering van de UNRWA zullen hervatten.

Uitspraak van 4 augustus 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1754](#)

(Beoordeling bewijs bij asielverzoeken lhbt+’ers)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een man die zijn land van herkomst was ontvlucht, nadat hij met zijn partner werd betrapt. Hij vertelde bij zijn asiel-aanvraag in Nederland dat hij homoseksueel was, maar dit overtuigde de staatssecretaris niet. De staatssecretaris baseerde zich daarbij vooral op de verklaringen die de vreemdeling tijdens de asielprocedure had afgelegd en hechtte minder belang aan de feitelijke informatie die hij als ondersteuning had ingediend en waaruit zijn homoseksualiteit zou blijken. De vreemdeling had onder meer een toegangsbewijs en een bankafschrift getoond die wezen op het frequent bezoeken van een homos sauna.

De rechtbank oordeelde eerder dat de staatssecretaris aan deze feitelijke informatie geen doorslaggevend gewicht hoefde toe te kennen, omdat de man met zijn eigen verklaringen er niet in was geslaagd om zijn seksuele geaardheid aannemelijk te maken. Volgens de Afdeling is dit te kort door de bocht. Zij erkent dat de eigen verklaringen van een asielzoeker over zijn seksuele geaardheid van groot belang zijn. Hij moet immers zelf duidelijkheid geven over zijn gedachten of gevoelens. Maar ook feitelijke informatie *kan* ondersteunend bewijs bieden van een seksuele geaardheid, voor zover dit niet in strijd is met de menselijke waardigheid. De staatssecretaris moet een integrale geloofwaardigheidsbeoordeling maken, waarbij hij de verklaringen van de asielzoeker, de ingediende ondersteunende informatie en eventueel tegenbewijs tegen elkaar moet afwegen. Feitelijke informatie kan ertoe leiden dat een asielzoeker toch zijn seksuele geaardheid aannemelijk maakt, ook als de staatssecretaris zijn verklaringen daarover niet toereikend vindt. De staatssecretaris zal bij zijn integrale beoordeling van de geloofwaardigheid dus altijd moeten motiveren hoe

hij rekening heeft gehouden met de door de asielzoeker ingediende ondersteunende informatie. Dat is volgens de Afdeling in deze zaak niet gebeurd.

Uitspraken van 15 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2792](#), [ECLI:NL:RVS:2021:2793](#)
en [ECLI:NL:RVS:2021:2794](#)

(Situatie Soedan)

Samenvatting

In april 2019 heeft het Soedanese leger een staatsgreep gepleegd en de regering van Omar Al Bashir afgezet. Samen met vakbonden, politieke oppositiepartijen en gewapende bewegingen heeft het leger in augustus 2019 een transitie-regering gevormd. De transitie-regering heeft laten weten aan de macht te blijven totdat er algemene verkiezingen worden gehouden. In Nederland hebben Soedanese vreemdelingen gedemonstreerd tegen zowel de voormalige regering van Omar Al Bashir als tegen de transitie-regering. Zij zijn bang dat de Soedanese autoriteiten hiervan weten en vrezen voor hun veiligheid bij terugkeer naar Soedan. Daarom hebben zij in Nederland asiel aangevraagd. De staatssecretaris heeft de asielaanvragen afgewezen. Hij vindt dat de Soedanese vreemdelingen geen risico lopen als zij teruggaan naar Soedan, omdat de transitie-regering meer ruimte biedt voor demonstraties en politieke oppositie. Volgens hem zijn ook de Soedanese veiligheidsdiensten hervormd en zijn er geen aanknopingspunten dat politieke activisten gevaar lopen. De Soedanese vreemdelingen betwisten dit, omdat de transitie-regering voor een groot deel uit dezelfde militaire leiders bestaat als voorheen. Volgens hen blijkt uit verschillende bronnen dat politieke activisten nog altijd gewelddadig worden onderdrukt in Soedan. Op basis van de beschikbare informatie kan geen conclusie worden getrokken over het risico dat politiek actieve Soedanese vreemdelingen lopen bij terugkeer naar Soedan. Daarom oordeelt de Afdeling dat de staatssecretaris opnieuw de situatie

in Soedan moet onderzoeken. Hierbij moet hij de meest recente ontwikkelingen betrekken, waaronder de nieuwe staatsgreep in oktober 2021. Deze ontwikkelingen spelen geen rol bij de uitspraken, omdat deze hebben plaatsgevonden nadat de Afdeling de zaken in juli 2021 op zitting behandelde.

Bewaring

Uitspraken van 2 april 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:695](#), [ECLI:NL:RVS:2021:696](#)
en [ECLI:NL:RVS:2021:698](#)

(Geen zicht op uitzetting naar Marokko)

Samenvatting

In deze zaken had de staatssecretaris drie Marokkaanse vreemdelingen, die niet rechtmatig in Nederland verbleven, in bewaring gesteld om ervoor te zorgen dat zij zich niet aan hun uitzetting naar Marokko konden onttrekken. Een voorwaarde voor zo'n inbewaringstelling is dat er zicht op uitzetting binnen een redelijke termijn is. Dat betekent dat er een reële mogelijkheid is dat de vreemdeling binnen een redelijke termijn kan worden uitgezet. Om de vreemdelingen in deze zaken te kunnen uitzetten, moesten zij een laissez-passer krijgen van de Marokkaanse autoriteiten. Dat is een tijdelijk reisdocument om het land in te kunnen reizen. De Afdeling stelt vast dat de Marokkaanse autoriteiten in 2020 geen laissez-passer hebben verstrekt. In 2020 zijn ook geen mensen naar Marokko uitgezet die wel meewerkten aan hun uitzetting. Niet duidelijk is wanneer in 2019 voor het laatst een vreemdeling vanuit bewaring met een laissez-passer is uitgezet naar Marokko. De staatssecretaris kan niet zeggen of en wanneer die situatie zal verbeteren. Daarom oordeelt de Afdeling dat er geen zicht op uitzetting naar Marokko binnen een redelijke termijn is. Dat betekent dat de staatssecretaris de bewaring van de drie vreemdelingen meteen moet opheffen. Deze uitspraken zijn ook van belang voor andere Marokkaanse vreemdelingen die in bewaring zitten en voor wie afgifte van een laissez-passer door Marokko noodzakelijk is.

Uitspraak van 17 september 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2092](#)

(Geen zicht op uitzetting naar Algerije)

Samenvatting

In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat er ook geen zicht op uitzetting binnen een redelijke termijn naar Algerije meer is. Op het moment dat de vreemdeling in deze zaak in bewaring is gesteld, zijn er namelijk al een jaar geen vreemdelingen meer naar Algerije uitgezet. Algerije heeft ook al een jaar geen laissez passers meer verstrekt. Bovendien is er geen Algerijnse consul in Nederland die verantwoordelijk is voor afgifte van laissez passers en is het luchtruim boven Algerije grotendeels gesloten. De staatssecretaris geeft volgens de Afdeling onvoldoende duidelijkheid over de vraag of en wanneer de situatie zal verbeteren.

Uitspraak van 2 juni 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1155](#)

(Vermelding land van terugkeer in terugkeerbesluit, arrest FMS e.a.)

Samenvatting

Deze zaak gaat over de inbewaringstelling van een Marokkaanse vreemdeling. In 2017 heeft de staatssecretaris zijn verblijfsvergunning ingetrokken, hem opgedragen de Europese Unie te verlaten en hem meegedeeld dat hij kan worden uitgezet als hij dat niet doet. In 2020 heeft de staatssecretaris hem in vreemdelingenbewaring gesteld. Om dat te kunnen doen, moet de staatssecretaris eerst een zogenoemd terugkeerbesluit nemen. In deze zaak ziet de staatssecretaris het besluit uit 2017 als het terugkeerbesluit. Hoewel tegen dat besluit niet meer kan worden geprocedeerd bij de rechter, oordeelt de Afdeling dat de rechtbank in de bewaringsprocedure wel had moeten controleren of de staatssecretaris dat besluit als basis voor de bewaring mocht gebruiken. De rechtbank had moeten bekijken of uit dat besluit duidelijk bleek naar welk land de vreemdeling moest terugkeren. Uit het arrest van het

Hof van Justitie van de EU van 14 mei 2020, FMS e.a., [ECLI:EU:C:2020:367](#), volgt namelijk dat de staatssecretaris in een terugkeerbesluit moet vermelden naar welk land de betrokken vreemdeling moet terugkeren. Als hij dat niet heeft gedaan, moet hij een nieuw terugkeerbesluit nemen om die fout te herstellen. In deze zaak oordeelt de Afdeling dat de staatssecretaris de vreemdeling in het besluit uit 2017 weliswaar niet uitdrukkelijk de opdracht heeft gegeven om naar Marokko te vertrekken, maar dat uit de motivering van het besluit wel heel duidelijk blijkt dat van hem werd verwacht dat hij daarheen zou vertrekken. Dat is volgens de Afdeling voldoende. De staatssecretaris hoefde dus geen nieuw terugkeerbesluit te nemen om de vreemdeling in bewaring te kunnen stellen.

Uitspraak van 10 november 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2466](#)

(Terugkeerbesluit over vreemdeling die tijdelijk niet wordt verwijderd, land van terugkeer)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een vreemdeling uit Soedan. De staatssecretaris heeft zijn verblijfsvergunning asiel ingetrokken om redenen van openbare orde. Hij heeft hem opgedragen Nederland onmiddellijk te verlaten en heeft een inreisverbod van tien jaar tegen hem uitgevaardigd. Omdat de vreemdeling bij terugkeer naar Soedan een reëel risico loopt op vervolging, heeft de staatssecretaris in het besluit vermeld dat de vreemdeling nu niet zal worden uitgezet naar zijn land van herkomst. Deze uitspraak gaat over de vraag of de staatssecretaris in een geval als dit, waarin vaststaat dat de vreemdeling op dit moment niet wordt verwijderd, terecht een terugkeerbesluit heeft genomen. De Afdeling oordeelt eerst dat de staatssecretaris ook een terugkeerbesluit mag nemen als een vreemdeling op dat moment nog niet kan worden uitgezet. Dat is niet in strijd met de Europese Terugkeerrichtlijn. Vervolgens oordeelt de Afdeling dat uit het terugkeerbesluit voldoende duidelijk blijkt

dat Soedan het land is waarheen de vreemdeling ooit zal moeten terugkeren, ook al kan hij daar nu niet naartoe. Als de staatssecretaris later tot de conclusie komt dat er nog een ander land is waar de vreemdeling heen kan, moet hij een nieuw terugkeerbesluit nemen waarin dat land wordt genoemd.

Uitspraak van 11 november 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2603](#)

(Binnentreden in kamer asielzoekerscentrum onrechtmatig)

Samenvatting

Voordat de vreemdeling in bewaring is gesteld, is hij door de vreemdelingenpolitie opgehaald uit zijn kamer in het asielzoekerscentrum. In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat een kamer in een asielzoekerscentrum moet worden gezien als een 'woning' in de zin van de Algemene wet op het binnentreden. Uit het dossier blijkt niet dat de vreemdeling de agenten toestemming heeft gegeven om zijn kamer te betreden. Ook zit in het dossier geen machtiging om zijn kamer te betreden. Op de machtiging die er wel in zit, staat een ander bungalow- en kamernummer. Dat betekent dat het binnentreden van de kamer van de vreemdeling onrechtmatig was. De Afdeling maakt een belangenafweging en komt tot de slotsom dat de bewaring door deze fout ook onrechtmatig is. De vreemdeling krijgt een schadevergoeding.

Boete

Uitspraak van 28 april 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:908](#)

(Afwijzing verzoek herziening Wav-boete evident onredelijk)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een boete van € 8.000,00 die de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) in 2016 heeft opgelegd aan een Nederlands bedrijf wegens overtreding van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav). Nadat de boete in rechte is komen vast te staan, verzoekt het bedrijf om heroverweging ervan. Het bedrijf beroept zich daarbij op een uitspraak van de Afdeling uit 2018. Die uitspraak gaat weliswaar over een boete die was opgelegd aan een ander bedrijf in dezelfde keten, maar het bedrijf zelf wordt in die uitspraak ook genoemd. De feiten in die zaak waren hetzelfde als in deze zaak en de Afdeling oordeelde toen dat de staatssecretaris de boete aan het andere bedrijf ten onrechte had opgelegd. Wat in de uitspraak uit 2018 is gezegd, vormt voor de Afdeling aanleiding om nu te oordelen dat de weigering van de staatssecretaris om terug te komen van het besluit uit 2016, inderdaad evident onredelijk is.

Uitspraak van 1 september 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1958](#)

(Niet voldaan aan kennismigrantenregeling, boete evenredig)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een boete van € 8.000,00 die de staatssecretaris van SZW had opgelegd aan een Nederlands bedrijf wegens overtreding van de Wav. Dat was gebeurd na een onderzoek van de inspectie SZW naar de naleving van de Wav in het kader van een pilotproject genaamd 'Erkende Referenten'. Dit project houdt in dat de inspectie SZW samen met de IND onderzoek doet naar de gehele bedrijfsvoering van werkgevers van kennismigranten. Bij het bedrijf werkten twee vreemdelingen, van Chinese nationaliteit, als kennismigranten. Een van hen kreeg niet het

maandloon dat hij als kennismigrant minimaal moest ontvangen en de ander kreeg een tijdje geen vast maandelijks brutoloon. Daardoor voldeed het bedrijf niet aan het Besluit uitvoering Wav en moest het voor de werkzaamheden van de vreemdelingen over een tewerkstellingsvergunning beschikken of moesten de vreemdelingen over een gecombineerde vergunning voor werkzaamheden beschikken. Dat was niet het geval. In hoger beroep blijft de boete in stand. In de door het bedrijf aangevoerde omstandigheden ziet de Afdeling geen reden om die te matigen.

Uitspraak van 1 september 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1957](#)

(Niet voldaan aan kennismigrantenregeling, boete onevenredig)

Samenvatting

Ook deze uitspraak gaat over een boete die de staatssecretaris van SZW had opgelegd na een onderzoek van de inspectie SZW naar de naleving van de Wav in het kader van het pilotproject 'Erkende Referenten'. Het bedrijf dat de boete kreeg, had drie kennismigranten in dienst. Aan een van hen was het salaris over januari 2018 pas in maart 2018 uitbetaald. Daardoor was niet voldaan aan de vereisten van de kennismigrantenregeling. Anders dan de rechtbank, oordeelt de Afdeling dat het bedrijf inderdaad in overtreding is geweest. Zij vernietigt de uitspraak van de rechtbank en beoordeelt het beroep vervolgens zelf. Hoewel de Afdeling de overtreding verwijtbaar vindt, oordeelt zij dat de boete van € 6.000,00 daarvoor geen evenredige sanctie is. Daarbij weegt zij mee dat het salaris op verzoek van de vreemdeling zelf later is uitbetaald, dat het salaris al was betaald voordat de inspectie onderzoek deed en dat het salaris niet eerder te laat is betaald. Ook heeft de werkgever geen financieel voordeel behaald uit de eenmalige nabetaling. Hij heeft de vreemdeling niet uitgebuit, aangezien hij haar met de latere uitbetaling van het loon tegemoet heeft willen komen door het loon – op haar verzoek – niet uit te betalen tijdens haar vakantie

Corona

in India waar zij geen toegang had tot internet-bankieren, maar dit pas na haar terugkomst uit India te doen. Tot slot heeft de Afdeling hierbij betrokken dat de werkgever het loon van de overige twee kennismigranten die bij hem in dienst waren, steeds maandelijks heeft betaald. Verder is de werkgever, na een eerdere overtreding in 2014, tot 2019 veelvuldig gecontroleerd door de Inspectie SZW en zijn er in deze periode geen overtredingen geconstateerd. De Afdeling ziet daarom aanleiding voor een verdergaande matiging dan de staatssecretaris zelf al had toegepast. Gegeven de ernst van de overtreding acht de Afdeling een matiging van de oorspronkelijke boete met 75% passend en geboden. Omdat de procedure bovendien te lang heeft geduurd, vermindert zij de boete met nog eens 5%. De uiteindelijke boete komt uit op € 1.900,00.

Uitspraak van 17 februari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:285](#)

(Coronatoegangswijziging en vrijheidsontnemende maatregel)

Samenvatting

Sinds maart 2020 gelden er tijdelijke reisrestricties voor mensen uit zogenoemde derde landen die naar Nederland willen reizen. Deze restricties zijn bedoeld om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Met het oog op de volksgezondheid mocht een vrouw uit Barbados bij aankomst op Schiphol dan ook Nederland niet in. Omdat er op korte termijn geen terugvlucht naar Barbados beschikbaar was, is aan haar een vrijheidsontnemende maatregel opgelegd. Na de geldende quarantaineperiode is gebleken dat de vreemdeling gezond is en dat zij geen klachten heeft die wijzen op corona.

De Afdeling oordeelt dat de omstandigheid dat de vreemdeling geen klachten heeft, op zichzelf niet maakt dat de grondslag van de toegangsweigering is vervallen. Het inreisverbod gaat immers niet om het gevaar dat de individuele reiziger oplevert. Het is aanvaardbaar dat de staatssecretaris in deze zeer uitzonderlijke situatie generieke maatregelen neemt om verdere verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Nu het inreisverbod na de quarantaineperiode nog steeds gold voor personen uit Barbados, met uitzondering van bepaalde categorieën waaronder de vreemdeling niet viel, kon de vreemdeling, ook nadat bleek dat zij niet besmet was, de toegang nog steeds worden geweigerd.

Wanneer er niet op korte termijn een terugvlucht beschikbaar is, is een vrijheidsontnemende maatregel, gezien de zeer uitzonderlijke omstandigheden, gerechtvaardigd. Maar omdat het hier gaat om een heel specifieke groep vreemdelingen, namelijk reizigers die normaal gesproken visumvrij kunnen reizen en die Nederland nu alleen niet in mogen door het inreisverbod, is slechts een maatregel van relatief korte duur gerechtvaardigd.

De staatssecretaris moet zich inspannen om zo snel mogelijk een terugvlucht te regelen voor de vreemdeling. Daarvoor acht de Afdeling een termijn van maximaal veertien dagen redelijk. Hiervan kan slechts worden afgeweken onder bijzondere omstandigheden of in gevallen waarin het aan de vreemdeling te wijten is dat die niet kan terugkeren. De Afdeling oordeelt dat de rechtbank in dit geval terecht heeft geoordeeld dat de maatregel na veertien dagen moest worden opgeheven. Zie ook de uitspraak van 17 februari 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:286](#).

Uitspraak van 7 mei 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:967](#)

(Voorkomen van coronabesmetting in detentie)

Samenvatting

Ook een vrouw uit Colombia mocht door de coronareisbeperkingen bij aankomst op Schiphol Nederland niet in. Zij is vervolgens in vreemdelingenbewaring gesteld, met de bedoeling dat zij binnen twee weken terug zou vliegen naar Colombia. Maar de terugreis werd uitgesteld, omdat haar kamergenoot in detentie besmet bleek te zijn met het coronavirus. De vrouw moest daarom zelf tien dagen in quarantaine. Na deze quarantaine kwam zij bij een andere kamergenoot die ook positief werd getest op het coronavirus. Daarom moest de vrouw opnieuw tien dagen in quarantaine. Uiteindelijk heeft zij tot aan haar vertrek uit Nederland 25 dagen in detentie gezeten. De Afdeling is van oordeel dat de staatssecretaris onvoldoende voorzorgsmaatregelen heeft genomen om besmetting met het coronavirus in vreemdelingenbewaring te voorkomen. Daardoor heeft de vrouw onnodig lang in detentie gezeten. Na de eerste quarantaineperiode had de staatssecretaris zich extra moeten inspannen om te voorkomen dat de vrouw opnieuw in quarantaine moest, zodat zij zo snel mogelijk terug kon naar Colombia. Hiermee heeft de staatssecretaris niet voldaan aan zijn inspanningsverplichting. Daarom moet hij een schadevergoeding aan de vrouw betalen.

Uitspraak van 30 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:753](#)

(Feitelijke toegankelijkheid medische zorg)

Samenvatting

De vreemdeling is afkomstig uit Iran. Hij heeft verzocht zijn uitzetting op te schorten wegens zijn gezondheidstoestand. De staatssecretaris heeft naar aanleiding daarvan het Bureau Medische Advisering (BMA) om advies gevraagd. Gezien het advies acht de staatssecretaris de vreemdeling in staat te reizen. Ook heeft de vreemdeling volgens de staatssecretaris niet aannemelijk gemaakt dat de voor hem noodzakelijke medische behandeling in Iran niet toegankelijk is. Hij heeft de aanvraag daarom afgewezen. De vreemdeling heeft aangevoerd dat het BMA bij het advies niet de ontwikkelingen in verband met het coronavirus in Iran heeft betrokken. Volgens hem is Iran zwaar getroffen door het coronavirus en heeft dat gevolgen voor de beschikbaarheid van de noodzakelijke medische behandeling in het land. De vreemdeling verwijst hierbij naar een reisadvies van het ministerie van Buitenlandse Zaken en enkele publicaties. De Afdeling oordeelt dat hij daarmee onvoldoende concreet heeft gemaakt dat hij in Iran geen toegang heeft tot de nodige zorg. Zij is het eens met de staatssecretaris dat de coronacrisis op zichzelf nog niet maakt dat BMA-adviezen die dateren van voor de uitbraak van het coronavirus of zijn gebaseerd op brondocumenten die dateren van voor die uitbraak, niet meer bruikbaar zijn.

Dublin

Uitspraak van 19 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1563](#)

(Kroatië, interstatelijk vertrouwensbeginsel, pushbacks)

Samenvatting

De staatssecretaris heeft de asielaanvraag van de vreemdeling niet in behandeling genomen, omdat Kroatië krachtens de Europese Dublinverordening verantwoordelijk is voor de behandeling daarvan. Kroatië heeft deze verantwoordelijkheid erkend met een claimakkoord. De Afdeling beantwoordt eerst de vraag of de toegang tot de asielprocedure in Kroatië voor de vreemdeling niet gewaarborgd is, omdat er een verschil zit tussen de juridische grondslag van het Nederlandse claimverzoek en dat van het Kroatische claimakkoord. Daarbij oordeelt zij dat de staatssecretaris geen nader onderzoek hoeft te doen naar de reden waarom Kroatië zich op een andere grond verantwoordelijk heeft gesteld. Er is, ondanks het verschil in grondslag, geen reden om aan te nemen dat toegang tot de asielprocedure in Kroatië niet is gewaarborgd. Vervolgens beoordeelt de Afdeling of ten aanzien van Kroatië van het interstatelijk vertrouwensbeginsel kan worden uitgegaan. Daarbij weegt zij mee dat de vreemdeling als Dublinclaimant wordt overgedragen aan de Kroatische autoriteiten en niet illegaal de grens oversteeft. De behandeling van de vreemdeling door de Kroatische autoriteiten na zijn illegale grensoverschrijding in het verleden betekent volgens de Afdeling niet dat hij als Dublinclaimant op dezelfde wijze zal worden behandeld. Uit de door hem overgelegde stukken blijkt namelijk niet dat Kroatië vreemdelingen die in het kader van de Dublinverordening worden overgedragen aan die lidstaat, door middel van pushbacks doorstuurt naar derde landen zonder hen in de gelegenheid te stellen een asielverzoek in te dienen. Volgens de Afdeling heeft de rechtbank niet onderkend dat uit de overgelegde stukken niet volgt dat de vreemdeling als Dublinclaimant in Kroatië in een situatie terecht zal komen die strijdig is met artikel 3 van het EVRM en artikel 4 van het EU Handvest.

Uitspraak van 29 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1645](#)

(Roemenië, interstatelijk vertrouwensbeginsel)

Samenvatting

De staatssecretaris heeft de asielaanvraag van de vreemdeling niet in behandeling genomen, omdat volgens hem Roemenië daarvoor verantwoordelijk is. In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat de staatssecretaris voor Roemenië terecht van het interstatelijk vertrouwensbeginsel is uitgegaan. Zij volgt hem in zijn standpunt dat hij de verklaringen over de eerdere ervaringen van de vreemdeling in Roemenië en zijn bezwaren tegen overdracht niet eerst hoeft te beoordelen op geloofwaardigheid, voordat hij van het interstatelijk vertrouwensbeginsel kan uitgaan. Vervolgens kijkt de Afdeling naar het risico dat de vreemdeling loopt om in Roemenië gedetineerd te worden, gaat zij in op de toegang tot rechtsbijstand en de beschikbaarheid van tolken en onderzoekt zij of de vreemdeling opvang krijgt. Dat de vreemdeling vijf dagen geen opvang krijgt, maakt volgens de Afdeling niet dat de bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid in de zin van het arrest van het Hof van Justitie van de EU van 19 maart 2019, Jawo, [ECLI:EU:C:2019:218](#), wordt bereikt. Voor zover de vreemdeling heeft geklaagd over pushbacks, oordeelt de Afdeling dat uit de AIDA-rapporten niet volgt dat vreemdelingen die in het kader van de Dublinverordening worden overgedragen aan Roemenië, door middel van pushbacks worden doorgestuurd naar derde landen zonder dat hun asielaanvraag wordt behandeld.

Uitspraak van 15 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2791](#)

(Malta, interstatelijk vertrouwensbeginsel)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een vreemdeling die eerst in Malta asiel had aangevraagd en daarna in Nederland. De staatssecretaris had de asielaanvraag niet in behandeling genomen en wilde de vreemdeling overdragen aan Malta. Dat land

Medische zorg

was op grond van de Europese Dublinverordening namelijk verantwoordelijk voor de behandeling van de asielaanvraag, omdat de vreemdeling daar eerst asiel had aangevraagd. De vreemdeling was het daar niet mee eens, omdat volgens hem de situatie voor vreemdelingen in Malta in strijd was met het EVRM.

Lidstaten van de Europese Unie mogen er op basis van het zogenoemde interstatelijk vertrouwensbeginsel in principe van uitgaan dat andere lidstaten zich houden aan het EVRM. Toch kan er bij twijfel aanleiding zijn voor nader onderzoek. In deze zaak bleek uit recente informatie van een Maltese ngo dat vreemdelingen die op grond van de Dublinverordening worden overgedragen aan Malta, worden gedetineerd. Ook bleek uit verschillende rapporten dat de detentieomstandigheden in Malta zeer slecht zijn. Zo hebben vreemdelingen weinig ruimte in de cellen en is er een gebrek aan privacy. De toegang tot rechtshulp is ook verslechterd. De Afdeling stelde op basis van deze informatie vast dat er aanwijzingen zijn dat vreemdelingen die aan Malta worden overgedragen, het risico lopen op een onmenselijke of vernederende behandeling die in strijd is met het EVRM. Daarom oordeelde zij dat de staatssecretaris er niet langer op mag vertrouwen dat Malta zich aan de eisen van het EVRM houdt. Door deze uitspraak mocht de staatssecretaris vreemdelingen niet meer op grond van de Dublinverordening overdragen aan Malta zonder eerst zelf onderzoek te doen naar de actuele situatie daar. De staatssecretaris moest in ieder geval onderzoek doen naar de detentieomstandigheden, opvangvoorzieningen en toegang tot rechtshulp voor vreemdelingen in Malta.

Uitspraak van 1 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1425](#)

(Feitelijke toegankelijkheid medische zorg, bewijslast)

Samenvatting

De vreemdeling heeft verzocht om uitstel van vertrek om medische redenen (artikel 64 van de Vw 2000). Volgens de staatssecretaris is dat niet nodig, omdat de door de vreemdeling benodigde behandeling voor hem feitelijk toegankelijk is in Nigeria. De Afdeling heeft daar twijfels bij. Zij vindt het aannemelijk dat de vreemdeling zich maar beperkt zelf kan redden, gezien alle fysieke en psychische klachten die hij heeft. Uit informatie van het Bureau Medische Advisering over de beschikbaarheid van medische zorg in Nigeria en uit de brief van de hematoloog in Nigeria leidt de Afdeling af dat de vreemdeling voor de zorg die hij nodig heeft bij verschillende instellingen moet zijn. Daarmee heeft de vreemdeling aannemelijk gemaakt dat hij zelf niet kan regelen dat hij de nodige zorg op tijd krijgt. De staatssecretaris heeft niet goed gemotiveerd waarom hij denkt dat de vreemdeling bij aankomst in Nigeria wel zijn eigen behandeling in gang kan zetten. Dat de vreemdeling niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij voor de kosten van zijn medicatie geen hulp van familie kan vragen, is in dit geval minder belangrijk, gezien alle fysieke en psychische klachten die de vreemdeling heeft. Onder deze omstandigheden is het aan de staatssecretaris om de twijfel over een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM weg te nemen.

Nareis

Uitspraak van 14 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2799](#)

(Feitelijke toegankelijkheid medische zorg, ontbreken van originele identiteitsdocumenten)

Samenvatting

De vreemdeling heeft verzocht om uitstel van vertrek om medische redenen (artikel 64 van de Vw 2000). De staatssecretaris heeft advies gevraagd aan het BMA. Uit dat advies volgt dat de vreemdeling medische zorg nodig heeft en feitelijke toegang moet hebben tot de noodzakelijke medische zorg om te voorkomen dat zijn uitzetting naar Afghanistan in strijd is met artikel 3 van het EVRM. Uit het advies volgt ook dat de medische zorg aanwezig is in Kabul. De staatssecretaris gaat ervan uit dat deze zorg ook feitelijk toegankelijk is voor de vreemdeling. Hij heeft echter niet onderzocht wat de vreemdeling hierover heeft aangevoerd, omdat die zijn gestelde identiteit en nationaliteit niet heeft gestaafd met originele documenten. De Afdeling oordeelt dat het standpunt van de staatssecretaris dat het ontbreken van originele documenten inhoudelijke beoordeling van de feitelijke toegankelijkheid van de medische zorg onmogelijk maakt, niet altijd juist is. Onderzoek naar de aanwezige familie, vermogen of het bestaan van een sociaal netwerk, kan namelijk ook worden gedaan als het aannemelijk is wie de vreemdeling is en waar de vreemdeling vandaan komt. De staatssecretaris moet kijken naar alle omstandigheden van het geval. Als hij de identiteit en nationaliteit van een vreemdeling in de eerdere asielprocedure geloofwaardig heeft geacht, kan hij in de artikel 64-procedure niet opeens zeggen dat de vreemdeling geen originele documenten over zijn identiteit en nationaliteit heeft overgelegd, zonder dat concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan die identiteit en nationaliteit. In deze zaak had de staatssecretaris dan ook verder moeten kijken.

Uitspraak van 26 januari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:227](#)

(Verbreking gezinsband, bijstandsuitkering, peilmoment toepasselijke wet- en regelgeving)

Samenvatting

Een man en een vrouw willen graag verblijven bij referent, een 22-jarige Eritrese vrouw die volgens hen hun dochter is. Zij heeft machtigingen tot voorlopig verblijf (mvv's) voor hen aangevraagd toen ze nog minderjarig was. Deze uitspraak gaat over de vraag of bij de beoordeling van een mvv-aanvraag voor ouders een bijstandsuitkering meetelt bij de bepaling of een inmiddels volwassen kind in eigen onderhoud voorziet en over de vraag welk recht op het besluit van toepassing is. Volgens de staatssecretaris is de gezinsband tussen de ouders en de dochter in dit geval verbroken, omdat de dochter zelfstandig woont, zelf een kind heeft en in haar eigen onderhoud voorziet. In hoger beroep geeft de staatssecretaris echter toe dat de dochter een bijstandsuitkering ontvangt en dat dat niet kan worden gezien als zelfstandig in het onderhoud voorzien. Zijn besluit is op dit punt dus niet goed gemotiveerd. Toch verandert dat zijn standpunt niet. De dochter heeft namelijk nadat zij meerderjarig is geworden, zelf een kind gekregen en ook dat is een reden om aan te nemen dat de gezinsband is verbroken. De staatssecretaris wijst daarbij op zijn beleid. De Afdeling gaat hier niet in mee en wijst erop dat de staatssecretaris het recht moet toepassen zoals dat gold op het moment dat de aanvragen werden ingediend.

Uitspraak van 25 februari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:404](#)

(Eritrea, DNA-onderzoek in Ethiopië, tegemoetkomen aan belangen minderjarige vreemdelingen)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over twee Eritrese zusjes die bij hun gestelde biologische zus in Nederland willen verblijven. De staatssecretaris heeft hun een DNA-onderzoek aangeboden op de Nederlandse ambassade in Ethiopië om de familierelatie met de zus in Nederland aannemelijk te maken. Volgens de zusjes is het voor hen als jonge kinderen echter te gevaarlijk om Eritrea uit te reizen voor de uitvoering van dit aanvullend onderzoek. De staatssecretaris heeft zich op het standpunt gesteld dat hij zonder dit aanvullend onderzoek niet kan beoordelen of de zusjes voor nareis in aanmerking komen en de aanvragen daarom afgewezen. De uitspraak gaat over de vraag of de staatssecretaris op passende wijze is tegemoetgekomen aan de belangen van de zusjes. De rechtbank vond van niet en heeft de staatssecretaris opgedragen om de zusjes in Eritrea een DNA-onderzoek aan te bieden door samenwerking met een daar gevestigde vertegenwoordiging van een andere EU-lidstaat. De Afdeling bevestigt dat de staatssecretaris dat onder bepaalde omstandigheden inderdaad moet doen. In dit geval hoefde dat echter niet. De Afdeling weegt daarbij onder andere mee dat de situatie van de zusjes niet verschilt van andere minderjarige Eritrese vreemdelingen die familieleden willen nareizen, dat zij Eritrea ook zullen moeten uitreizen als zij naar Nederland willen komen en dat ze niet in schrijnende omstandigheden leven, omdat ze bij hun tante wonen. Zie ook de uitspraak van 25 februari 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:412](#).

Uitspraak van 15 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:533](#)

(Leeftijd nareizende partner, peilmoment, niet rechtsgeldig huwelijk)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over de vraag welk peilmoment de staatssecretaris moet hanteren voor de vaststelling van de leeftijd van een nareizende partner en of hij een partnerschapsrelatie alsnog moet erkennen wanneer de nareizende partner tijdens de bestuurlijke fase meerderjarig wordt. In deze zaak was de vreemdeling – de nareizende partner – nog minderjarig toen referent naar Nederland kwam. De staatssecretaris en de vreemdeling zijn het erover eens dat het huwelijk tussen de vreemdeling en referent naar internationaal privaatrecht niet rechtsgeldig is. De Afdeling oordeelt dat het moment van binnenkomst van referent in Nederland geldt als peilmoment voor de vaststelling van de leeftijd van de nareizende partner. Dit peilmoment geldt voor de beoordeling van zowel huwelijken als partnerschapsrelaties. Er is echter wel een verschil tussen deze twee als de nareizende partner op het peilmoment minderjarig is, maar tijdens de bestuurlijke fase meerderjarig wordt. De staatssecretaris is verplicht om buitenlandse huwelijken die naar internationaal privaatrecht geldig zijn, te erkennen, tenzij daarvoor een beletsel bestaat, zoals bij kindhuwelijken. Zodra het beletsel van minderjarigheid vervalt, erkent de staatssecretaris zo'n huwelijk alsnog met terugwerkende kracht tot het peilmoment. Bij partnerschapsrelaties geldt de verplichting tot erkenning niet met terugwerkende kracht. Daarom is in deze zaak de gezinsband pas ontstaan toen zijn partner meerderjarig werd.

Uitspraak van 25 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:651](#)

(Begrip 'alleenstaande minderjarige', rechten ontlenen aan zowel Dublinverordening als Gezinsherenigingsrichtlijn)

Samenvatting

De vreemdelingen in deze zaak willen verblijven bij een referent die volgens de staatssecretaris geen alleenstaande minderjarige is. Referent is in Nederland terechtgekomen, nadat Griekenland Nederland heeft verzocht om zijn asielaanvraag te behandelen. Nederland heeft dat gedaan, omdat hij nog minderjarig was en een oom van hem in Nederland woont. In de uitspraak oordeelt de Afdeling eerst dat er geen rechtsregel is waaruit volgt dat referent zich niet kan beroepen op begunstigende bepalingen van de Dublinverordening én de Gezinsherenigingsrichtlijn. Verder oordeelt de Afdeling dat de staatssecretaris referent ten onrechte niet als alleenstaand ziet. Een minderjarige vreemdeling is alleenstaand, zolang hij niet daadwerkelijk onder de hoede staat van een krachtens de wet of het gewoonterecht verantwoordelijke volwassene, of als hij zonder begeleiding wordt achtergelaten nadat hij op het grondgebied van een lidstaat is aangekomen. Uit het overnameakkoord tussen Griekenland en Nederland kan niet worden geconcludeerd dat referent daadwerkelijk onder de hoede is komen te staan van zijn oom en hij heeft aannemelijk gemaakt dat hij niet daadwerkelijk onder diens hoede staat. De staatssecretaris bestrijdt niet dat referent op zichzelf woont en geen contact meer heeft met zijn oom.

Uitspraak van 26 mei 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1085](#)

(Noodgedwongen zelfstandig wonen, geen verbreking feitelijke gezinsband, angststoornis)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een Syrische moeder die haar meerderjarige dochter uit Syrië naar Nederland wil laten komen. De staatssecretaris heeft de aanvraag afgewezen, omdat volgens hem de feitelijke gezinsband tussen moeder en dochter is verbroken nadat de moeder in 2015 Syrië is ontvlucht en de dochter achterbleef. De staatssecretaris wijst op de contra-indicaties dat de dochter sindsdien zelfstandig is blijven wonen in het ouderlijk huis en heeft gezorgd voor haar hulpbehoevende oom. Ook heeft hij tegengeworpen dat zij inmiddels zelf is bevallen van een dochter, voor wie zij sindsdien als alleenstaande moeder zorgt. Het hoger beroep gaat over de vraag of de staatssecretaris terecht contra-indicaties heeft tegengeworpen die zich hebben voorgedaan na aankomst van de moeder in Nederland. De Afdeling is het met de staatssecretaris eens dat uit zijn beleid volgt dat hij bij zijn besluitvorming omstandigheden mag betrekken die zich pas hebben voorgedaan na aankomst van de moeder in Nederland en na de indiening van de mvv-aanvraag. Toch vernietigt de Afdeling de uitspraak van de rechtbank niet. De rechtbank heeft namelijk terecht geoordeeld dat de staatssecretaris bij het tegenwerpen van de contra-indicatie dat een vreemdeling zelfstandig heeft gewoond, moet beoordelen in welke mate een vreemdeling hiermee de intentie had om een stap richting zelfstandigheid te zetten. Als het zelfstandig wonen noodgedwongen was, bijvoorbeeld als gevolg van de vlucht van de ouder(s) naar Nederland, is deze contra-indicatie op zichzelf onvoldoende om een verbreking van de feitelijke gezinsband aan te nemen. Die situatie doet zich in deze zaak voor. De dochter heeft namelijk met stukken gestaafd dat zij een extreme angststoornis heeft, in het bijzonder een ernstige fobie voor de zee. Hierdoor durfde zij de oversteek over

Nederlanderschap

de Middellandse Zee niet aan. Zij durfde ook de risico's van een illegale reis niet aan, zodat er voor haar geen alternatieve reismogelijkheden waren en zij achterbleef toen de moeder en haar gezin vluchtten. De staatssecretaris heeft zijn besluit daarom niet goed gemotiveerd.

Uitspraak van 23 november 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2618](#)

(Peilmoment, aanvraag minderjarige referent voor ouders, duur procedure)

Samenvatting

Deze zaak gaat over Eritrese gezinsleden die willen verblijven bij referent, die hun zoon en broer is. Referent heeft als minderjarige mvv-aanvragen ingediend voor zijn ouders en een paar maanden later voor zijn minderjarige broers en zussen. De staatssecretaris heeft deze aanvragen afgewezen omdat de feitelijke gezinsband tussen referent en zijn ouders inmiddels is verbroken. Hij heeft aan het besluit ten grondslag gelegd dat referent in Nederland zelfredzaam is, een relatie is aangegaan en een eigen gezin is gestart. De vreemdelingen betogen dat dit de zoon niet kwalijk genomen kan worden, omdat de procedure heel lang heeft geduurd. De Afdeling geeft de vreemdelingen gelijk. De staatssecretaris heeft namelijk pas twee jaar en ruim acht maanden na de indiening van het bezwaarschrift daarop beslist. Deze termijn getuigt niet van een behandeling met voorrang en de nodige urgentie, zoals vereist door het Hof van Justitie van de EU in dit soort situaties. De staatssecretaris moet in dit geval een nieuw besluit op bezwaar nemen, uitgaande van de omstandigheden ten tijde van het indienen van de aanvraag van de ouders van referent.

Uitspraak van 28 april 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:921](#)

(Naturalisatie, arrest Chavez-Vilchez, verblijfsrecht van tijdelijke aard, afwachten prejudiciële vragen rechtbank, rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel, discriminatie)

Samenvatting

Een Ghanese vrouw verblijft bij haar minderjarige kind met de Nederlandse nationaliteit. Zij heeft sinds 2017 een verblijfsdocument met de aantekening 'Familielid van een burger van de Unie', ontleend aan artikel 20 van het VWEU (hierna: een Chavez Vilchez verblijfsrecht). De staatssecretaris heeft zich op het standpunt gesteld dat dit verblijfsrecht een tijdelijk karakter heeft. Daarom voldoet de vrouw volgens hem niet aan de vereisten om de Nederlandse nationaliteit te krijgen. De vrouw is het hier niet mee eens. Volgens haar is haar verblijfsrecht niet tijdelijk. Ze wijst ook op prejudiciële vragen die de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam, aan het Hof van Justitie van de EU heeft gesteld. Daarin vraagt de rechtbank zich af of een Chavez Vilchez verblijfsrecht tijdelijk van aard is. De vrouw vindt dat de Afdeling pas uitspraak mag doen als het Hof die vragen heeft beantwoord.

De Afdeling geeft de vrouw geen gelijk en wijst op de uitspraak van 24 februari 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:395](#). Daaruit volgt dat een Chavez-Vilchez verblijfsrecht een afgeleid verblijfsrecht is dat als doel heeft het voorkomen dat een burger van de Unie geen gebruik kan maken van de rechten die horen bij het Unieburgerschap. Het verblijfsrecht van de vrouw is daarmee alleen gebaseerd op de afhankelijkheidsrelatie met haar Nederlandse kind. Hoewel dit verblijfsrecht lang kan voortduren, eindigt dit in principe zodra haar kind meerderjarig wordt of zodra het kind niet langer afhankelijk is van haar zorg. Daarom staat van tevoren vast dat dit verblijfsrecht een tijdelijk karakter heeft. De Afdeling wacht niet op de antwoorden van het Hof. De rechtbank heeft haar vragen namelijk gesteld in de context van de

Europese Richtlijn langdurig ingezetenen. De vraag of een verblijfsrecht tijdelijk of niet-tijdelijk is in het kader van Rijkswet op het Nederlandschap, is een nationaalrechtelijke vraag waarbij de staatssecretaris beoordelingsruimte heeft. Als het Hof op de prejudiciële vragen zou antwoorden dat een Chavez Vilchez verblijfsrecht van niet tijdelijke aard is in de zin van de Richtlijn langdurig ingezetenen, heeft dat dus niet zonder meer tot gevolg dat de staatssecretaris bij zo'n verblijfsrecht ook moet aannemen dat aan de voorwaarden voor het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit is voldaan.

De Afdeling is het verder niet eens met de vrouw dat het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel is geschonden, omdat de gemeente haar niet heeft ontraden om een naturalisatieverzoek in te dienen. Ook verwerpt de Afdeling haar betoog dat zij wordt gediscrimineerd ten opzichte van derdelander ouders van een kind dat Unieburger of derdelander is met een verblijfsrecht op grond van de Europese Verblijfsrichtlijn of artikel 8 van het EVRM. Zie ook de uitspraken van 22 september 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:2119](#) en [ECLI:NL:RVS:2021:2120](#).

Uitspraken van 30 april 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:928](#), [ECLI:NL:RVS:2021:926](#), [ECLI:NL:RVS:2021:938](#), [ECLI:NL:RVS:2021:931](#), [ECLI:NL:RVS:2021:937](#), [ECLI:NL:RVS:2021:929](#) en [ECLI:NL:RVS:2021:930](#)

(Intrekking Nederlandschap Syriëgangers)

Samenvatting

Intrekking van het Nederlandschap is een zware maatregel met ernstige gevolgen. Dat mag dus niet lichtvaardig gebeuren. In 2017 is de Rijkswet op het Nederlandschap zo gewijzigd dat de Nederlandse nationaliteit kan worden ingetrokken als een persoon zich aansluit bij een groepering die op een lijst van terroristische organisaties staat. Die wetwijziging heeft geen terugwerkende kracht. Dat betekent dat de staatssecretaris moet aantonen dat de persoon van wie hij het Nederlandschap wil intrekken, op of na 11 maart 2017

was aangesloten bij een terroristische organisatie. Dat oordeelde de Afdeling eerder in haar uitspraak van 17 april 2019.

De Afdeling is van oordeel dat de staatssecretaris voor deze zes uitreizigers naar Syrië voldoende heeft gemotiveerd dat zij na 11 maart 2017 nog waren aangesloten bij verschillende terroristische organisaties. Dat deed de staatssecretaris door aan te tonen dat drie van hen bij verstek zijn veroordeeld voor deelname aan een terroristische organisatie. En hoewel de andere drie uitreizigers niet zijn veroordeeld, mocht de staatssecretaris voor hen afgaan op zogenoemde 'individuele ambtsberichten' van de AIVD. Hieruit blijkt dat zij waren aangesloten bij verschillende terroristische organisaties. Daarom heeft de staatssecretaris het Nederlandschap van alle zes uitreizigers mogen intrekken.

Uitspraken van 20 januari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:114](#) en [ECLI:NL:RVS:2021:115](#)
(Intrekking Nederlandschap Rwandese genocideverdachten)

Samenvatting

De uitspraken gaan over een man en een vrouw die oorspronkelijk uit Rwanda komen en uiteindelijk de Nederlandse nationaliteit hebben gekregen. Uit zogenoemde 'individuele ambtsberichten' blijkt dat er ernstige vermoedens bestaan dat zij betrokken zijn geweest bij de Rwandese genocide van 1994 en dat zij zich toen schuldig hebben gemaakt aan zeer ernstige misdrijven. De man en vrouw hebben dit bij hun toelatings- en naturalisatieprocedure in Nederland verzwegen. Nadat dit aan het licht kwam, heeft de staatssecretaris hun Nederlandschap ingetrokken. Als de staatssecretaris eerder op de hoogte was geweest van hun betrokkenheid bij de Rwandese genocide van 1994, was het Nederlandschap nooit aan hen verleend gelet op de openbare orde en nationale veiligheid. De man en vrouw vinden dat de staatssecretaris hun Nederlandse nationaliteit niet mocht intrekken, omdat niet is bewezen dat zij zich schuldig hebben gemaakt aan het plegen

Recht van de Europese Unie

en verzwijgen van ernstige misdrijven. Maar naar het oordeel van de Afdeling is dat volgens de Rijkswet op het Nederlanderschap niet vereist. Voor de intrekking van het Nederlanderschap is voldoende dat sprake is van ernstige vermoedens. Die ernstige vermoedens zijn er. Daarom blijft de beslissing van de staatssecretaris om hun het Nederlanderschap te ontnemen in stand.

Uitspraak van 29 januari 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:139](#)

(Vereisten intrekking verblijfsvergunning
'niet-tijdelijke humanitaire gronden')

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over de vraag welke vereisten gelden voor intrekking van een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd onder een beperking verband houdend met niet-tijdelijke humanitaire gronden (artikel 3.50, eerste lid, van het Vb 2000) om redenen van openbare orde. De verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd onder de beperking 'voortgezet verblijf' is een zogenoemde 'autonome verblijfstitel' als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Europese Gezinsherenigingsrichtlijn. Deze richtlijn bevat geen bepalingen die expliciet gaan over intrekking van de autonome verblijfstitel. Het is dus aan de lidstaten om in het nationale recht de voorwaarden voor intrekking van deze verblijfstitel vast te stellen. Gelet hierop ziet de Afdeling zich gesteld voor de vraag of en in hoeverre het Unierecht van toepassing is op de intrekking van de verblijfsvergunning van de vreemdeling. Zij oordeelt dat de staatssecretaris vreemdelingen met de autonome verblijfstitel dezelfde bescherming moet bieden tegen intrekking van hun verblijfsrecht om redenen van openbare orde als de bescherming die hij vreemdelingen met een afhankelijk verblijfsrecht hiertegen biedt. Daarom moet de vraag welke vereisten gelden voor de intrekking van de autonome verblijfstitel van de vreemdeling worden beantwoord aan de hand van hetzelfde criterium dat van toepassing is op de intrekking van een afhankelijk verblijfsrecht om redenen van openbare orde.

Uitspraak van 19 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:603](#)

(Ex-partner Unieburger, duurzaam verblijfsrecht, gevolgen echtscheiding, toepassing systeem Verblijfsrichtlijn op nationale situatie)

Samenvatting

De vreemdeling heeft de Filipijnse nationaliteit en heeft de staatssecretaris verzocht om afgifte van een document waaruit een duurzaam verblijfsrecht als gemeenschapsonderdaan blijkt. De staatssecretaris heeft haar aanvraag afgewezen, omdat haar verblijfsrecht als gemeenschapsonderdaan is geëindigd vanaf het moment dat haar Poolse echtgenoot uit Nederland vertrok. Na zijn vertrek zijn de vreemdeling en haar echtgenoot gescheiden. De vreemdeling heeft daarom volgens de staatssecretaris geen vijf jaar onafgebroken rechtmatig verblijf in Nederland gehad en valt niet onder een van de categorieën vreemdelingen voor wie dat vereiste niet geldt. Bij een later besluit heeft de staatssecretaris het bezwaar van de vreemdeling tegen de vaststelling dat haar verblijfsrecht als gemeenschapsonderdaan is geëindigd, echter gegrond verklaard. In dat besluit heeft de staatssecretaris een belangenafweging over de toelaatbaarheid van de verwijdering gemaakt en vastgesteld dat de vreemdeling nog steeds rechtmatig verblijf heeft op grond van artikel 8.13 van het Vb 2000.

De uitspraak gaat over de vraag of de vreemdeling in aanmerking komt voor een duurzaam verblijfsrecht als gemeenschapsonderdaan en wat de wettelijke grondslag is van haar verblijf in Nederland nadat de staatssecretaris na een belangenafweging heeft besloten geen verwijderingsmaatregel te nemen. De Afdeling oordeelt dat de vreemdeling na het vertrek van haar echtgenoot uit Nederland geen duurzaam verblijfsrecht heeft gekregen als bedoeld in de Europese Verblijfsrichtlijn. Maar met zijn besluit dat de vreemdeling desondanks nog steeds rechtmatig verblijf heeft, heeft de staatssecretaris ervoor gekozen om het systeem van de Verblijfsrichtlijn toe te passen op een nationale situatie. Dat betekent dat deze situaties gelijk

moeten worden behandeld en dat de staatssecretaris ook in deze situaties een duurzaam verblijfsrecht moet toekennen, zolang er in de Nederlandse wet geen andere grondslag bestaat voor het verblijfsrecht dat ontstaat nadat hij besluit geen verwijderingsmaatregel te nemen.

Uitspraak van 24 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:645](#)

(Aanvraag mvv, artikel 20 VWEU, artikel 7:11 Awb, ex nunc beoordeling)

Samenvatting

De vreemdelingen (moeder en minderjarige dochter) hebben beiden de Surinaamse nationaliteit. Zij willen samen met referent, ook een minderjarige dochter die de Nederlandse nationaliteit heeft, in Nederland verblijven. De staatssecretaris heeft de aanvraag van referent van een mvv voor haar moeder en zusje in eerste instantie buiten behandeling gesteld omdat zij geen leges zou hebben betaald. In bezwaar is gebleken dat de leges toch betaald waren. Tijdens die bezwaarprocedure is referent meerderjarig geworden. De staatssecretaris heeft de aanvraag alsnog inhoudelijk beoordeeld. Vanwege de meerderjarigheid van referent heeft hij vervolgens geweigerd om de gevraagde mvv's te verlenen. De moeder heeft volgens hem namelijk geen afgeleid verblijfsrecht op grond van artikel 20 van het VWEU op het moment dat referent meerderjarig is geworden. In de uitspraak oordeelt de Afdeling dat de staatssecretaris bij het nemen van de besluiten op bezwaar ten onrechte niet heeft beoordeeld of de moeder op het moment van het primaire besluit voldeed aan de voorwaarden voor een afgeleid verblijfsrecht op grond van artikel 20 van het VWEU. Omdat de staatssecretaris die beoordeling ten onrechte niet heeft gemaakt, heeft hij ook ten onrechte in de besluiten op bezwaar niet beoordeeld of de moeder, in geval van een rechtmatig verblijf ten tijde van het primaire besluit, na meerderjarigheid van referent ten tijde van de besluiten op bezwaar een voortgezet verblijfsrecht zou kunnen ontlenen aan

artikel 20 van het VWEU, bijvoorbeeld op grond van paragraaf B10/2.3 en B7/3.8.1 van de Vc 2000. Verder oordeelt de Afdeling dat de ex nunc beoordeling in bezwaar niet belet dat in een geval als dit alsnog wordt beoordeeld of er ten tijde van het primaire besluit bij minderjarigheid van referent rechtmatig verblijf bestond. Die beoordeling is in dit geval nodig om te kunnen beoordelen of de moeder ten tijde van de besluiten op bezwaar rechtmatig voortgezet verblijf heeft.

Uitspraak van 28 mei 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1145](#)

(Vaststellen ingangsdatum verblijfsrecht, arrest Chavez-Vilchez)

Samenvatting

De vreemdeling heeft de staatssecretaris verzocht haar een artikel 9-document te verstrekken omdat zij een afgeleid verblijfsrecht heeft als bedoeld in het arrest Chavez-Vilchez (Hof van Justitie van de EU, 10 mei 2017, [ECLI:EU:C:2017:354](#)). Ook heeft de vreemdeling hem verzocht de ingangsdatum van haar rechtmatig verblijf vast te stellen. Die datum kan voor de vreemdeling namelijk van belang zijn in allerlei financiële en verblijfsrechtelijke kwesties. De staatssecretaris heeft haar het verzochte document verstrekt. Daarnaast heeft hij zich op het standpunt gesteld dat hij, gelet op de uitspraak van de Afdeling van 21 februari 2011, [ECLI:NL:RVS:2011:BP5947](#), niet bevoegd is om de ingangsdatum van het rechtmatig verblijf van de vreemdeling vast te stellen.

Deze uitspraak gaat over de vraag of de staatssecretaris, ondanks de uitspraak van de Afdeling van 21 februari 2011, gehouden is de ingangsdatum van het rechtmatig verblijf van de vreemdeling op haar verzoek vast te stellen. De Afdeling onderzoekt eerst of het EU-recht de staatssecretaris verplicht om de ingangsdatum vast te stellen. Dat is niet het geval. Het is dus aan de Nederlandse wetgever om zo'n verplichting te creëren en dat is ook niet gebeurd. De Afdeling vindt het niet haar taak om zelf de bevoegdheid te creëren. Daarbij weegt zij mee dat de vreemdeling andere mogelijkheden

heeft om de datum vast te laten stellen en dat de staatssecretaris praktische bezwaren tegen het vaststellen van de datum heeft. Zij concludeert dat de staatssecretaris inderdaad niet bevoegd is om de ingangsdatum van het rechtmatig verblijf op verzoek van de vreemdeling vast te stellen.

Uitspraak van 17 augustus 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1821](#)

(arrest Chavez-Vilchez, afhankelijkheidsrelatie, nader onderzoek staatssecretaris)

Samenvatting

In deze uitspraak is een eerdere uitspraak van de Afdeling genuanceerd over de vraag wanneer de staatssecretaris nader onderzoek moet doen naar een afhankelijkheidsrelatie in de zin van het arrest Chavez-Vilchez. Zoals de Afdeling heeft overwogen in de uitspraak van 16 april 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:789](#), onder 5.1, is het in eerste instantie aan een vreemdeling om de gegevens te verschaffen die aantonen dat een afhankelijkheidsverhouding bestaat. Ter nuancering overweegt de Afdeling dat een vreemdeling aan de hand van concrete gegevens aannemelijk moet maken dat een afhankelijkheidsverhouding bestaat. Een vreemdeling hoeft dit niet aan te tonen, maar moet zijn betoog wel met stukken onderbouwen. Als een vreemdeling een afhankelijkheidsverhouding aannemelijk heeft gemaakt, moet de staatssecretaris aan de hand van het onderbouwde betoog van die vreemdeling onderzoeken en deugdelijk motiveren of een weigering van het verblijfsrecht tot gevolg heeft dat de burger van de Unie verplicht is het grondgebied van de Unie te verlaten.

Uitspraak van 17 september 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2095](#)

(Arrest Chavez-Vilchez, bewijswaarde getuigenverklaringen, horen in bezwaar)

Samenvatting

De vreemdeling komt uit Nigeria en wil in Nederland verblijven bij zijn minderjarige dochter, die de Nederlandse nationaliteit heeft. De vraag is of de staatssecretaris zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat de afhankelijkheidsrelatie tussen de vreemdeling en zijn dochter niet zodanig is, dat zijn dochter door zijn terugkeer naar Nigeria gedwongen zou worden de Europese Unie te verlaten. In dit kader heeft de rechtbank geoordeeld dat verklaringen die afkomstig zijn van de vreemdeling zelf, van zijn partner en van zijn vrienden en kennissen, geen bewijs kunnen vormen van daadwerkelijke zorgtaken die de vreemdeling voor zijn dochter verricht. De Afdeling nuanceert dat. Volgens de Afdeling kan de bewijskracht van getuigenverklaringen weliswaar beperkt zijn, maar kunnen deze niet zomaar terzijde worden geschoven omdat ze niet objectief zijn, vooral niet als zij in samenhang worden bekeken en worden ondersteund door verschillende stukken die wel objectief zijn. Personen in de omgeving van de vreemdeling zijn volgens de Afdeling juist in de positie om te verklaren over de aard en omvang van de zorgtaken die de vreemdeling voor zijn dochter verricht. Omdat de staatssecretaris zich op het standpunt heeft gesteld dat de verklaringen van vrienden en kennissen subjectief zijn en op zichzelf geen afdoende bewijs van daadwerkelijke verzorging vormen, heeft hij zijn besluit niet goed voorbereid en gemotiveerd. Ook heeft hij ten onrechte afgezien van horen in bezwaar.

Uitspraak van 1 november 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2413](#)

(Ambtshalve toetsing aan Unierecht bij intrekking verblijfsvergunning regulier)

Samenvatting

De vreemdeling heeft de Filipijnse nationaliteit en was in het bezit van een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd voor verblijf als familie- of gezinslid bij haar toenmalige partner. Hij heeft zowel de Nederlandse als de Italiaanse nationaliteit. Omdat de relatie tussen de vreemdeling en deze partner is verbroken, heeft de staatssecretaris de verblijfsvergunning van de vreemdeling met terugwerkende kracht ingetrokken. De vreemdeling is het ermee eens dat zij niet langer recht heeft op een verblijfsvergunning voor verblijf bij haar ex-partner, maar heeft de staatssecretaris gevraagd het doel van die verblijfsvergunning te wijzigen in 'niet-tijdelijke humanitaire gronden'. Dat heeft de staatssecretaris geweigerd. Hij heeft daarbij niet beoordeeld of de vreemdeling rechten kon ontlenen aan het Unierecht. In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat hij dat wel had moeten doen.

Uitspraak van 12 november 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2530](#)

(Bewaring, rechtmatig verblijf in afwachting van aanvraag om toetsing aan EU-recht)

Samenvatting

In deze uitspraak beantwoordt de Afdeling de vraag of vreemdelingen tijdens de behandeling van een aanvraag om toetsing aan EU-recht rechtmatig verblijf hebben en, zo ja, op welke grond en wat dat rechtmatig verblijf voor gevolg heeft voor een door de staatssecretaris opgelegde maatregel van bewaring krachtens artikel 59 van de Vw 2000. De vreemdeling over wie de uitspraak gaat, is in bewaring gesteld. Een dag later heeft hij een aanvraag ingediend om afgifte van een document als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Vw 2000, waaruit rechtmatig verblijf als gemeenschaps-onderdaan blijkt. Volgens de vreemdeling heeft

Regulier

hij rechtmatig verblijf krachtens artikel 20 van het VWEU, omdat hij vader is van drie minderjarige kinderen met de Nederlandse nationaliteit en zich een situatie voordoet als bedoeld in het arrest Chavez-Vilchez.

De Afdeling oordeelt dat artikel 8 van de Vw 2000, waarin de gronden voor rechtmatig verblijf worden opgesomd, geen rechtstreekse grondslag bevat voor rechtmatig verblijf tijdens de behandeling van een aanvraag om toetsing aan EU-recht. Vervolgens onderzoekt zij of een aan het Unierecht conforme uitleg van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000 mogelijk is. Zij vindt die mogelijkheid in artikel 8, aanhef en onder e. Een onderdaan van een derde land die een aanvraag om toetsing aan EU-recht heeft ingediend, heeft dus rechtmatig verblijf op grond van die bepaling. Dat leidt ertoe dat deze onderdaan bij gebrek aan een wettelijke grondslag niet in bewaring kan worden gesteld. Ook leidt dat ertoe dat, als de staatssecretaris voorafgaand aan de bewaring een apart terugkeerbesluit heeft genomen, alle rechtsgevolgen van dat besluit door het indienen van een aanvraag om toetsing aan EU-recht worden geschorst. Ten slotte heeft deze uitspraak gevolgen voor de vaste rechtspraak van de Afdeling dat de rechter in zaken over vreemdelingenbewaring kan toetsen of een vreemdeling een verblijfsrecht op grond van het EU-recht heeft, in de situatie dat de vreemdeling daarvoor geen aanvraag heeft ingediend of de staatssecretaris naar aanleiding van een aanvraag nog geen besluit heeft genomen. In deze concrete zaak oordeelt de Afdeling dat bewaring van de vreemdeling door het ontbreken van een wettelijke grondslag onrechtmatig is vanaf de datum dat hij zijn aanvraag om toetsing aan het EU-recht indiende. Hij heeft recht op een schadevergoeding.

Uitspraak van 5 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:467](#)

(Donorkind met onbekende nationaliteit, verblijf bij voogd, artikel 8 van het EVRM, kinderontvoering, zelf in de zaak voorzien)

Samenvatting

Deze zaak gaat over een kind dat op jonge leeftijd met referent en haar ex-man vanuit Marokko naar Nederland is gereisd. De nationaliteit van het kind is niet bekend. Referent heeft de Nederlandse en Marokkaanse nationaliteit. Haar ex-man heeft de Nederlandse en Egyptische nationaliteit. Tussen het kind en referent en haar ex-man bestaat geen bloedverwantschap. Referent en haar ex-man hebben namelijk verklaard dat referent in Egypte een succesvolle ivf-behandeling met een eicel en een zaadcel van donoren heeft gehad. Zij zijn inmiddels tot voogd van het kind benoemd. Referent heeft een aanvraag ingediend om het kind een verblijfsvergunning te verlenen voor het uitoefenen van gezinsleven. Op grond van de uitkomst van de door haar gemaakte belangenafweging heeft de rechtbank de staatssecretaris opgedragen om het kind die verblijfsvergunning te verlenen. De Afdeling oordeelt dat dit vooralsnog te ver gaat. Referent en haar ex-man hebben geen informatie willen geven over de herkomst of de familie van het kind. Verder loopt er een strafrechtelijk onderzoek tegen hen wegens verdenking van vervalsing van de Marokkaanse geboorteakte, waarop zij als biologische ouders van het kind worden vermeld. Ook zijn er vermoedens van kinderontvoering. De Afdeling onderkent dat zwaar gewicht moet worden toegekend aan de omstandigheid dat het kind al bijna zijn hele leven bij referent in Nederland woont en dat een deskundige erop heeft gewezen dat het in zijn belang is om in de vertrouwde omgeving op te groeien. De deskundige heeft tegelijkertijd terecht op het belang van het kind gewezen om duidelijkheid te krijgen over zijn identiteit. Het is daarom aan de staatssecretaris om daar, zowel in het belang van het kind als in het belang van de Nederlandse Staat om kinderontvoering tegen te gaan, nader

onderzoek naar te doen. Zo zal hij referent en haar ex-man moeten horen en kan hij, eventueel via het Ministerie van Buitenlandse Zaken, onderzoeken of er bij de Marokkaanse of Egyptische autoriteiten meer te achterhalen is over de identiteit van het kind. Het is vervolgens in de eerste plaats aan hem en niet aan de rechtbank om een belangenafweging te maken en te beslissen of er een vergunning moet worden verleend.

Uitspraak van 24 maart 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:607](#)

(Intrekking wegens verplaatsing hoofdverblijf, bewijslast- en waardering)

Samenvatting

De vreemdeling, met de Chinese nationaliteit, heeft in 2008 een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd gekregen voor verblijf bij zijn partner en hun twee kinderen, alle drie met de Nederlandse nationaliteit. De staatssecretaris heeft de vergunning na het instellen van een onderzoek naar de woonsituatie van de vreemdeling ingetrokken met terugwerkende kracht en de aanvraag om verlenging afgewezen omdat de vreemdeling naar zijn mening zijn hoofdverblijf heeft verplaatst naar België en om die reden niet langer voldoet aan de voorwaarden van het verblijfsdoel. De Afdeling beoordeelt het door de staatssecretaris verrichte onderzoek en oordeelt dat hij met de resultaten daarvan niet aannemelijk heeft gemaakt dat de vreemdeling zijn hoofdverblijf buiten Nederland heeft gevestigd. Het besluit is vrijwel uitsluitend gebaseerd op de telefonische uitlatingen van de oudste dochter van de vreemdeling. De staatssecretaris heeft daarmee niet aan zijn bewijslast voldaan.

Uitspraak van 22 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1625](#)

(Verblijf grootmoeder bij kleinzoon, zeldzame aandoening, artikel 8 van het EVRM, belangenafweging)

Samenvatting

In deze zaak wil de vreemdeling verblijf in Nederland, omdat zij bij haar kleinzoon wil wonen. Deze kleinzoon woont nu met zijn ouders en twee broers in Nederland, maar heeft in het verleden samen met de vreemdeling in Syrië gewoond, terwijl zijn ouders en broers in een ander land buiten de Europese Unie verbleven. De kleinzoon heeft een zeldzame medische aandoening waardoor hij ook fysieke en communicatieve beperkingen heeft. In deze uitspraak gaat het om de motivering van de afweging tussen aan de ene kant de belangen van de vreemdeling en haar kleinzoon om samen in Nederland te verblijven, en aan de andere kant het belang van de staatssecretaris om een restrictief vreemdelingenbeleid te voeren met het oog op – onder meer – de economische belangen van Nederland. De Afdeling oordeelt dat de rechtbank te weinig bij haar beoordeling van de gemaakte belangenafweging heeft betrokken dat juist ook de sterkte en de aard van de band die de kleinzoon en de vreemdeling met elkaar hebben, van belang zijn, gezien zijn bijzondere medische situatie, zijn communicatieproblemen en hun gezamenlijke voorgeschiedenis. In de belangenafweging is niet terug te zien dat de vreemdeling juist degene was die de kleinzoon feitelijk heeft verzorgd in zijn hechtingsfase en de daaropvolgende jaren, terwijl de ouders elders verbleven. Die bijzondere achtergrond, de band die de vreemdeling heeft met haar kleinzoon en de rol die de vreemdeling heeft in zijn leven, moeten ook betrokken worden bij de vraag naar de effectiviteit van de behandeling in Nederland van zijn zeer zeldzame medische aandoening en de beperkingen die hij in het dagelijks leven ondervindt. De staatssecretaris heeft hierover geen duidelijkheid gegeven. Daarom is niet goed te beoordelen of het evenredig is dat

de staatssecretaris het economisch belang van Nederland zwaarder heeft laten wegen dan het belang van de kleinzoon bij het uitoefenen van het gezinsleven met zijn grootmoeder in Nederland.

Uitspraak van 29 september 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2159](#)

(Twijfel identiteit en nationaliteit, echt paspoort, consistente verklaringen)

Samenvatting

Deze uitspraak gaat over een vreemdeling die een aanvraag heeft ingediend voor verblijf bij zijn minderjarig kind in Nederland. Om zijn identiteit en nationaliteit aan te tonen, heeft hij onder meer een door Bureau Documenten echt bevonden Liberiaans paspoort overgelegd. De staatssecretaris heeft de aanvraag afgewezen, onder meer omdat de vreemdeling met dit paspoort zijn identiteit en nationaliteit niet heeft aangetoond. De staatssecretaris vindt dat er ernstige redenen zijn om te twijfelen aan de bewijskracht van het paspoort, onder andere omdat het paspoort is afgegeven op grond van een door Bureau Documenten vals bevonden geboorteakte. De rechtbank heeft geoordeeld dat het de staatssecretaris niet vrijstaat om geen waarde te hechten aan het paspoort van de vreemdeling, louter op basis van bij hem om andere redenen gerezen twijfel. De Afdeling is het daarmee niet eens. Als een vreemdeling een echt bevonden paspoort overlegt en consistent verklaart over zijn identiteit, nationaliteit en afkomst, levert dit een 'weerlegbaar bewijsvermoeden' op. Dat betekent dat de staatssecretaris aan die identiteit, nationaliteit en afkomst mag twijfelen als hij daar goede redenen voor heeft. In deze zaak zijn die redenen er. De vreemdeling heeft in het verleden ook andere persoonsgegevens gebruikt. Hij heeft toegegeven dat hij een valse geboorteakte heeft gebruikt om zijn paspoort te krijgen, kan bijna niets vertellen over Liberia en komt volgens een taalanalyse uit Guinee. De vreemdeling heeft met het paspoort dus niet zijn identiteit en nationaliteit aannemelijk gemaakt.

Statushouders

Uitspraken van 28 juli 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:1626](#) en [ECLI:NL:RVS:2021:1627](#)

(Statushouders uit Griekenland)

Samenvatting

Beide zaken gaan over Syrische vreemdelingen die in Griekenland een asiolvergunning hebben gekregen, maar daarna zijn doorgereisd naar Nederland en hier opnieuw om asiel vroegen. De staatssecretaris had hun asielaanvragen niet ontvankelijk verklaard, omdat zij al in Griekenland internationale bescherming hadden. De vreemdelingen voerden echter aan dat de situatie voor statushouders in Griekenland zo slecht is, dat zij niet naar dat land kunnen terugkeren.

Er zijn al jaren zorgen over de situatie voor statushouders in Griekenland. Eerder oordeelde de Afdeling nog dat de situatie in Griekenland voor statushouders moeilijk is, maar dat zij wel naar dat land konden terugkeren. De Afdeling oordeelde toen dat de fundamentele mensenrechten van de statushouders in Griekenland niet werden geschonden. Door nieuwe ontwikkelingen komt de Afdeling nu tot een ander oordeel. Daarbij heeft zij actuele informatie en rapporten over de situatie in Griekenland voor statushouders betrokken. Hieruit volgt dat Griekenland in de praktijk vaak niet kan voorkomen dat statushouders in een mensonwaardige situatie terechtkomen waarin zij niet kunnen voorzien in de belangrijkste basisbehoeften, zoals onderdak, eten en stromend water. Deze uitspraken betekenen dat de staatssecretaris opnieuw moet beslissen op de asielaanvragen van de Syrische vreemdelingen. Hij moet daarbij óf beter uitleggen waarom de statushouders naar Griekenland kunnen terugkeren óf hun asielaanvragen inhoudelijk behandelen. De uitspraken hebben ook gevolgen voor asielaanvragen van andere statushouders die een verblijfsvergunning in Griekenland hebben.

Uitspraak van 16 december 2021

[ECLI:NL:RVS:2021:2857](#)

(Statushouders uit Bulgarije, niet bijzonder kwetsbaar)

Samenvatting

De vier meerderjarige vreemdelingen komen uit Syrië en hebben in Bulgarije internationale bescherming gekregen. Na enkele maanden hebben zij Bulgarije verlaten en zijn zij via Frankrijk naar Duitsland gereisd. Daar is hun asielaanvraag afgewezen. Drie vreemdelingen zijn vervolgens uitgezet naar Bulgarije. De vreemdelingen zijn daarna gezamenlijk naar Nederland gekomen en hebben hier een asielaanvraag ingediend. Deze uitspraak gaat over de vraag of de staatssecretaris in het geval van Bulgarije voor statushouders in het algemeen terecht uitgaat van het interstatelijk vertrouwensbeginsel. Omdat de vreemdelingen niet bijzonder kwetsbaar zijn, is uitsluitend van belang of zij aannemelijk hebben gemaakt dat de omstandigheden voor statushouders in Bulgarije in het algemeen zo slecht zijn dat zij bij terugkeer een reëel risico lopen op een met artikel 4 van het EU Handvest strijdige behandeling. Hoewel de rechtbank volgens de Afdeling terecht heeft geoordeeld dat de staatssecretaris zijn besluiten niet goed heeft gemotiveerd, heeft zij hem ten onrechte opgedragen om nader onderzoek te doen naar de situatie voor terugkerende statushouders in Bulgarije. Daarbij kijkt de Afdeling naar de stukken die de vreemdelingen in hoger beroep hebben overgelegd en het nadere standpunt van de staatssecretaris in hoger beroep waarin hij alsnog is ingegaan op de door de vreemdelingen overgelegde landeninformatie. Zij oordeelt dat de vreemdelingen niet aannemelijk hebben gemaakt dat zij bij terugkeer naar Bulgarije in een situatie terecht zullen komen die in strijd is met artikel 4 van het EU Handvest en artikel 3 van het EVRM en laat de rechtsgevolgen van de vernietigde besluiten in stand.

Colofon

Tekst

Raad van State

Vormgeving en opmaak

Studio Piraat

Den Haag, april 2022

Website Jaarverslag 2021

www.raadvanstate.nl/jaarverslag2021

Website Raad van State

www.raadvanstate.nl

Algemeen mailadres

voorlichting@raadvanstate.nl